

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 2019./2020. ГОДИНА

Анекс школског програма за 2. разред за период од јула 2018. до јула 2022.године

Назив предмета: **Српски језик**

Циљ: Циљ наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Разред: **други**

Годишњи фонд часова: **180**

Тема-садржај	Начин остаривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди	Напомена-пројектна настава
КЊИЖЕВНОСТ ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Проза Драмски текстови Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе ДОМАЋА	Метод разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава,	Ликовна култура: -Облици – визуелне карактеристике природних и вештачких облика; Споразумевање –слика и реч (стрип, знаци, лепо писање, честитке); Ликовне игре-замишљања – стварност и машта, боје; -Обликовање простора, прављење	– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове	Иницијални тест Континуирано праћење рада ученика Разговори Продукти дејчјих активности Усмено изражавање	1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4. 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.5. 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.5.1.	Чистоћа је пола здравља Добар слуга, зао господар Моје породично стабло Саобраћај Здрава исхрана Рециклажа Покажи шта знаш Биљке Животиње

ЛЕКТИРА Књижевни појмови: – стих, строфа, рима; – народна успаванка; – басна; – бајка; – тема, место и време збивања, редослед догађаја; – главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци); – лица у драмском тексту за децу.	Тимска настава, Истраживачки рад, Драмска игра; Луткарска игра; Гледање децје позоришне представе; ППТ, YouTube канал, Употреба мобилног телефона или таблета Електронски и мултимедијални уџбеник,	маски, костима, реквизита; -Илустрација читаног текста; Математика: -Редни бројеви (читање и писање); -Мерење и мере (писање скраћеница); Музичка култура: -Изговарање брзалица и бројалица; -Певање и слушање државне и светосавске химне, -Песме везане за годишња доба и празнике; Грађанско васпитање:	позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу; – уочи стихове који се римују; – објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове; – износи своје мишљење о тексту;	Писмено изражавање Праћење израде домаћих задатака петоминутне провере петнаесто-минутне провере	1CJ.3.5.2.	
--	--	--	---	--	-------------------	--

ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија Глас и слог; самогласници и сугласници. Врсте речи: именице (властите и заједничке); род и број именица; гла- голи; глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви	Метод разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Истраживачки рад, Електронски и мултимедијални уџбеник,	-Изражавање сопствених осећања; -Препознавање осећања других; -Веза осећања са мислима и понашањем; -Односи у заједници; Свет око нас: -Породични, школски и празници насеља; -Рељеф и облици рељефа (брда, планине, реке,) -Разноврсност биљака и животиња у околини; -Значај биљака и животиња за човека; -Улога човека у очувању природе;	– разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу; – поштује и примењује основна правописна правила;		1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5.	
---	---	--	---	--	---	--

(основни и редни).		-Промене у природи и активност људи у зависности од годишњих доба			1CJ.1.3.6.	
Реченице: обавештајне, упитне, заповедне и узвичне.	Правописне вежбе:				1CJ.1.4.1.	
Потврдне и одричне реченице.	-преписивање,				1CJ.1.4.2.	
Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих географских назива.	-диктат,	Српски језик:			1CJ.1.4.3.	
Спојено и одвојено писање речи: писање речце <i>ли</i> и речце <i>не</i> уз глаголе.	-самостално писање	Текстови по сродности теме – мотива (пријатељство, породица)			1CJ.1.4.4.	
Интерпункција: тачка (на крају реченице и иза редног броја); две тачке и запета у набрајању; писање датума арапским и римским цифрама.					1CJ.1.4.5.	
Писање скраћеница: (мерне јединице и опште скраћенице <i>OШ</i> , <i>бр.</i> , <i>итд.</i> , <i>стр.</i> и <i>нпр.</i>).					1CJ.2.3.1.	
					1CJ.2.3.2.	
					1CJ.2.3.3.	
					1CJ.2.3.4.	
					1CJ.2.4.1.	
					1CJ.2.4.2.	
				– влада основном техником читања и писања латиничког текста;	1CJ.2.4.5.	
				– пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту	1CJ.2.4.6.	
				(линеарном и	1CJ.2.4.7.	
					1CJ.2.4.9.	
					1CJ.3.3.1.	
	Метод разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних				1CJ.3.4.1.	
					1CJ.3.4.5.	

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања. План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета. Сценско приказивање драмског/драматизованог текста.	радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Ситуационе игре (стварне ситуације разговор у продавници или код лекара), Причање догађаја и доживљаја, причање на основу маште, на задату тему, причање на основу слике или низа слика. Описивање природе, годишњих доба, предмета, биљака и животиња.		нелинеарном); – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст.		1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.1.2.1.	
--	---	--	---	--	---	--

					1CJ.1.2.3.	
					1CJ.1.2.4.	
					1CJ.1.2.5.	
					1CJ.1.2.6.	
					1CJ.1.2.8.	
					1CJ.1.3.7.	
					1CJ.1.3.8.	
					1CJ.1.3.9.	
					1CJ.1.3.10	
					1CJ.2.2.7.	
					1CJ.2.2.8.	
					1CJ.2.2.9.	
					1CJ.2.3.6.	
					1CJ.2.3.7.	
					1CJ.2.3.8.	
					1CJ.2.3.9.	
					1CJ.3.3.2.	
					1CJ.3.3.5.	

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

Назив предмета

ДОПУНСКА НАСТАВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Циљ допунске наставе је: да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја; усвајање наставних садржаја предвиђених планом и програмом на основном нивоу; пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; оспособљавање ученика у повезивању градива сродних предмета и примени стечених знања

Разред

Други

Тема	Садржај	Начин остаривања	Исход -постигнуће	Стандарди	Начин праћења
КЊИЖЕВНОСТ	-Појмови: текст (песма, прича); -Тумачење текстова;	-Индивидуални рад -Рад у пару -Рад на тексту -Читање тесктова у деловима -Илустрација (текста, дела текста); -Илустрација ликова; -Илустрација места радње;	-Разликује песму од приче; -Одговара на једноставна питања у вези са текстом; -Познаје и користи основне делове текста (наслов, име аутора); -Одређује уз подстицај основну тему текста;	1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.2.5. 1CJ.1.2.8.	-Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Стрипови; -Записи у свескама; -Евалуације; -Усмено изражавање; -Писмено

		-Преписивање (дела текста, пасуса, сторфе)	-Уме да процени садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му/јој се допада, да ли му/јој је занимљив.		Изражавање; -Активност на часу;
ЈЕЗИК	-Реченица, реч, глас, слово – слог, самогласници и сугласници-препознавање -Врсте речи: именице, глаголи и придеви -Разликовање реченице као обавештења, питања и заповести; употреба тачке, упитника и узвичника -Употреба великог слова на почетку реченице, у писању личних имена и презимена	-вежбе за уочавање положаја гласа (слова) у речи, реченици; -словарица, формирање речи и реченица; -вежбе за уочавања реда речи у реченици; -писање речи на основу слике; -састављање речи од задатих слова; -састављање речи на задато почетно слово; -цртање на основу значења речи или реченице; -записивање реченица различитих по значењу; -записивање реченица по диктату; -индивидуални рад; -рад у групи/тиму; -рад у пару;	Препознаје реченицу, реч, глас и слово, дели реч на слоге. Разликује именице, глаголе и придеве. Разликује реченице као обавештења, питања и заповести. Употребљава велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена.	1CJ.1.3.3. 1CJ.1.4.3. 1CJ.1.3.4.	-Формативно праћење; -Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Стрипови; -Записи у свескама; -Евалуације; -Усмено изражавање; -Писмено Изражавање; -Активност на часу;
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-Препричавање -Усмено причање	-слушање; - посматрање;	Уме да преприча краћи текст на	1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5.	-Формативно праћење;

	о догађајима и доживљајима -Описивање, - Штампана и писана слова ћириличног и латиничког писма	- причање; - вербална комуникација; - рад на сликама - ређање слагалица од слова и слика; - усмено изражавање; - причање на основу посматрања слика; -причање на основу посматрања низа слика; - -препричавање слушаних текстова; -препричавање позоришне или луткарске представе; -посматрање предмета, људи, животиња, догађаја, слика, слика у низу, и сл.; -слушање шта говоре учитељи, други ученици, глумци и спикери; -рецитоване стихова; -моторичке вежбе за развијање руке, шаке и прстију; -графомоторичке вежбе; -игре словима и речима, језичке игре (ребуси, испуњалке,	основу претходне израде плана текста. Постигне напредак у развијању слободе у вербалној комуникацији и развоју комуникативних способности; уме својим речима да прича на задату тему и држи се теме. Уме својим речима да описује илустрацију, предмет, биће. -Влада основном техником читања ћириличног и латиничног текста. -Пише штампана и писана слова ћирилице и латинице.	1CJ.0.1.5. 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.5.	-Континуирано праћење ученика; -Цртежи; -Стрипови; -Записи у свескама; -Евалуације; -Усмено изражавање; -Писмено изражавање; -Активност на часу;
--	---	---	---	---	--

		укрштене речи); -гледање дечје позоришне представе; -илустровање дела текста; -илустровање лика из текста; - приказ прозног и поетског текста у облику низа слика, стрипа; - индивидуални рад; -рад у групи/тиму; -рад у пару;			
--	--	---	--	--	--

ПРЕДМЕТ:МАТЕМАТИКА

разред: други

Циљ и задаци:

- Сабирање и одузимање природних бројева до 100 (са прелазом преко десетице); комутативност и асоцијативност сабирања;
- Множење и дељење природних бројева; знаци за множење и дељење; речи: чиниоци, производ, дељеник, делилац, количник; нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник; комутативност и асоцијативност множења;
- Изрази (са две операције); заграде, редослед рачунских операција;
- Слово као замена за неки број;
- Одређивање непознатог броја код сабирања, одузимања, множења и дељења-појам половине;
- Решавање једноставнијих задатака (највише две операције);
- Предмети облика лопте, ваљка, квадрата и коцке; упоређивање предмета по облику, ширини, висини и дебљини;
- Дуж, полуправа и права; цртање разних кривих и изломљених линија; отворена и затворена изломљена линија; уочавање и цртање правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи;
- Мерење дужи помоћу метра, дециметра и центиметра;
- Мере за време: час, минут, дан, седмица-недеља, месец;
- Однос између јединица упознатих мера;

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи постигнућа	Начин провере	Стандарди-	Напомена-пројектна настава
БРОЈЕВИ Први део Сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са	- планирање; -организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање; - саветовање; - помагање; - контрола; - повезивање наставних садржаја; - процењивање; - кориговање;	Математика- Комутативност и ..асоцијативност сабирања; Физичко васпитање- Игре са коришћењем вежби хватања, додавања, вођења и гађања	- одреди десетице најближе датом броју; - усмено сабира И одузима бројеве до 100; - користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник,	Иницијални тест, 5-минутна провера ,15- минутна провера , провере знања, усмено испитивање, групни тестови, индивидуални тестови, наставни листови, диктат, квиз,практични рад...	1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1.МА.1.1.5. 1МА.2.1.2 1МА2.1..3. 1МА2.1.5. 1МА.3.1.2. 1МА.3.1.3. 1МА.3.1.4. 1МА.1.4.1. 1МА. 1.4.2. 1МА. 1.4.3 1МА.2.4.1 1МА.2.4.2.	

једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре И, В, Х, Л, Ц Други део Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца. Трећи део Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или	- планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање; - саветовање; - помагање; - контрола; - повезивање наставних садржаја; - процењивање; - кориговање;	Ликовна култура- Прав- крив Математика- цртање разних кривих и изломљених линија; Физичко васпитање- Прескакање танке вијаче у месту Математика - Мере за време: час, минут, дан, седмица-недеља, месец; Свет око нас- Мерење времена (појам сата и коришћење часовника) Математика- Мерење дужи помоћу метра, дециметра и центиметра; Ликовна култура- Природни и вештачки облици	садржалац; - примени замену места и здруживање сабирака и чинилица ради лакшег рачунања; - усмено множи и дели у оквиру прве стотине; - израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; - реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; - одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; - одреди делове (облика)	5-минутна провера ,15- минутна провера , провере знања, усмено испитивање, групни тестови, индивидуални тестови, наставни листови, диктат, квиз,практични рад... полугодишње тестирање...	1МА.2.4.3. 1МА.3.4.1 1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2. 1МА.1.2.3. 1МА.2.2.1. 1МА.2.2.2. 1МА.2.2.6. 1МА.3.2.1. 1МА.3.2.2.	
---	--	---	---	--	---	--

дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. Разломци облика , $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање.0			дате величине; - изрази одређену суму новца преко различитих апоена; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; - прикаже мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	5-минутна провера ,15- минутна провера , провере знања, усмено испитивање, групни тестови, индивидуални тестови, наставни листови, диктат, квиз,практични рад... годишње тестирање...		
ГЕОМЕТРИЈА Први део Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена	- планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање;		- разликује дуж, полуправу и праву; - одреди			

и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула. Други део Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи. Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).	- саветовање; - помагање; - контрола; - повезивање наставних садржаја; - процењивање; - кориговање;		дужину изломљене линије (графички и рачунски); - одреди обим геометријске фигуре; - нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; - уочи подударне фигуре на датом цртежу; - уочи симетричне фигуре; - допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;			
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ Мерење дужине стандардним мерним јединицама (м, дм, цм).	- планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање; - саветовање; - помагање;		- изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; - измери дужину дужи			

Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).	- контрола; - повезивање наставних садржаја; - процењивање; - кориговање;		и нацрта дуж дате дужине - чита и запише време са часовника; - користи јединице за време у једноставним ситуацијама			
---	--	--	---	--	--	--

ПРЕДМЕТ: СВЕТ ОКО НАС

разред: други

Циљ и задаци:

- формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;
- овладавање почетним техникама сазнајног процеса и почетним методама и техникама учења;
- подстицање децјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно-развојним способностима;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање уочавања узрочно-последичних веза, појава и процеса, на основу различитих параметара;
- описивање и симулирање неких појава и моделовање јед ноставних објеката у свом окружењу;
- слободно исказивање својих запажања и предвиђања и са-мостално решавање једноставних проблем-ситуација;
- развијање различитих социјалних вештина и прихватање основних људских вредности за критеријум понашања према другима;
- развијање одговорног односа према окружењу, интерес

Општи оперативни задаци:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су, као садржаји, утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних циљем овог васпитно-образовног подручја;

- формирање морално-вољних квалитета личности;

- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

Посебни оперативни задаци:

- развој основних моторичких способности, првенствено гipкoсти, брзине и координације;

- стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом физичког васпитања;

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА:

Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару,

-организоване посете, шетње, излети, настава у природи, осмишљене екскурзије, зимовања и летовања ученика.

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи постигнућа	Начин провере	Стандарди -	Напомена - пројектна настава
Други и ја Групе људи: родбина, (ван)школска заједница, становници насеља. Права и обавезе чланова група. Однос потреба и жеља. Правила понашања појединаца и група. Породични, школски и	- дијалог између ученика и наставника - повратна информација - корелација међу темама и предметима - тематски дан - примена рачунара у	Свет око нас-Промене у природи и активности људи у зависности од годишњих доба Српски језик-Описивање биљака и животиња на основу	- идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; - оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима	Иницијални тест, 5-минутна провера ,15-минутна провера , провере знања, усмено испитивање, групни тестови, индивидуални тестови, наставни листови, диктат, квиз,практични рад...	1СОН.1.6.1. 1СОН.1.6.2. 1СОН.1.5.1. 1СОН.1.5.2. 1СОН.2.6.1 1СОН.3.4.1. 1СОН.2.5..2 1СОН.3.6.1. 1СОН.3.5.1. 1СОН.3.5.2.	

празници насеља. Култура живљења Симболи Републике Србије: грб, застава и химна. Типови насеља: село, град. Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroka, боравак у природи и физичка активност. Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства). Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза. Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз). Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору. Човек ствара Материјали (дрво,	настави - коришћење различитих извора знања - учење путем открића - ртешавање проблемских ситуација - упућивање ученикада траже одговоре на различите изворен(енциклопедије, интернет...) - шетња природом и уочавање, ослушкивање, сећање и такона лицнимпримерим а ученици усвајају знања. - обилазак околине. тематски дан на тему,, Саобраћаја,, - обилазак насеља -обилазак раскрснице у свом месту - обилазак околине: - упознавање	посматрања; стварање заједничког и индивидуалног плана описа; Народна традиција - Упознавање живог света везаног за човека Свет око нас- Разноврсност животиња у мојој околини -Народна традиција -Вода Свет око нас- Где све има воде (облици и својства) -Свет око нас - Разноврсност биљака у мојој околини Народна традиција - Сакупљање биљака и прављење хербаријума -Народна традиција- Записивање кратких прича о биљкама (расковник, дан и ноћ, ружа,	припада; - се понаша тако да уважава различитости других људи; - прихвати последице када прекрши правила понашања групе; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; - препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; - одреди тип насеља на основу његових карактеристика ; - повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку	5-минутна провера ,15-минутна провера , провере знања, усмено испитивање, групни тестови, индивидуални тестови, наставни листови, диктат, квиз,практични рад... Полугодишњи тест.	1СОН.1.1.1. 1СОН.1.1.2. 1СОН.1.1.3. 1СОН.1.1.4. 1СОН.1.1.5. 1СОН.1.1.6 1СОН.2.1.1. 1СОН.2.1.2 1СОН.2.1.3. 1СОН.2.1.4 1СОН.2.1.5. 1СОН2.1.6. 1СОН.3.1.1. 1СОН.3.1.2.
---	--	---	--	---	--

камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада. Еластичност материјала. Својства материјала одређују њихову употребу. Нова намена предмета направљених од различитих материјала. Занимања људи у граду и селу. Кретање и оријентација у простору и времену Различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи). Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равној подлози и пређено растојање тела. Сналажење у насељу помоћу адресе (улица, кућни број) и карактеристичних објеката. Сналажење у времену у односу на временске	рељефа - река - језера у околини -упознавање своје традиције -Тематски данразницима - Божић, Нова година - примена рачунара у настави - коришћење различитих извора знања - учење путем открића - ртешавање проблемских ситуација - упућивање ученикада траже одговоре на различите изворен(енциклопедије, интернет...) - шетња природом и уочавање, ослушкивање, сећање и такона лицнимпримерим а ученици усвајају знања. - обилазак околине. -примена	дрен, бели лук, папрат...); Свет око нас- Разноврсност биљака у мојој околини -Народна традиција- Сакупљање биљака и прављење хербаријума Свет око нас- Значај биљака и животиња за човека Свет око нас- Правила понашања у групи (права и одговорности, обичаји, традиција) Српски језик- Епика; Музичка култура- Певање песама (традиционалне и уметничке нузике)	активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; - одржава личну хигијену - руку, зуба и чулних органа; - примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; - безбедно поступа пре и током временских непогода; - истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; - одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; - пронађе нову намену			
---	--	---	---	--	--	--

одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година, датум, годишња доба. Средства за мерење времена: часовник, календар, лента времена. Разноврсност природе Релјеф и облици релјефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице. Релјеф у насељу и околини. Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала). Површинске воде у насељу и околини. Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства). Функције (улога) делова тела живих бића. Разноврсност биљака у окружењу (зељасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске). Разноврсност животиња у околини	рачунара у настави - коришћење различитих извора знања - учење путем открића - ртешавање проблемских ситуација - упућивање ученика траже одговоре на различите изворен(енциклопедије, интернет...) - шетња природом и уочавање, ослушкивање, сећање и такона лицним примерим а ученици усвајају знања. - обилазак околине. - прављење сата од картона - прављење разних предмета - експериментисање и учење на очигледним стварима - коришћење часовника и календара	Математика - Мере за време: час, минут, дан, седмица-недеља, месец; Свет око нас- Мерење времена (појам сата и коришћење часовника) -Српски језик- Читање наглас и у себи са ограниченим временом и унапред постављеним захтевима Свет око нас- Мерење времена (појам сата и коришћење часовника)	коришћеним предметима; - наводи примере различитих облика кретања у окружењу; - одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; - измери растојање које тело пређе током свог кретања; - пронађе тражени објект у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката; - именује занимања људи у свом насељу са околином; - одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу,	5-минутна провера ,15-минутна провера , провере знања, усмено испитивање, групни тестови, индивидуални тестови, наставни листови, диктат, квиз, практични рад... Годишње тестирање.		
---	--	---	---	---	--	--

(домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи). Значај биљака и животиња за човека. Улога човека у очувању природе (шtedња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама). Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште - неопходни услови за живот. Промене у природи и активности људи у зависности од годишњих доба.			месец, годину; - забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена; - разликује облике рељефа у свом насељу и околини; - разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; - идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; - повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; ; - разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; - разврста животиње из окружења на основу начина живота и			
---	--	--	---	--	--	--

			начина исхране; - наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; - штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; - разврста отпад на предвиђена места; - негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; - препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; - повеже промене у природи и активности људи са годишњим добима; - изведе једноставне огледе пратећи упутства;			
--	--	--	--	--	--	--

			- повеже резултате рада са уложеним трудом.			
--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: други

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика

Општи оперативни задаци:

Општи оперативни задаци обухватају развијање ученичких способности за све ликовне елементе, за ликовни стваралачки рад, за естетске критеријуме, за визуелно запажање, за креативно мишљење, за оплемењивање, унапређење, еманципацију и културу. Обухватају оспособљавање ученика да се успешно служе средствима и техникама ликовног изражавања, мотивисање ученика за слободно ликовно изражавање и адекватно и активно учествовање у презентацији сопствених и радова својих другара.

Посебни оперативни задаци:

Настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;

- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;

- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;

- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја

- ликовно-визуелни рад као израз индивидуалног осећања, доживљаја и стваралачке имагинације;

- опажање, објашњавање и реконструкција појава и ситуација;

- оплемењивање животног и радног простора, контраст облика, карактер облика, коришћење материјала за рад, дејство светлости на карактер облика;

- навика лепог писања (ћириличка и латиничка палиографија)развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;

- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;

- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;да ствара интересовање и потребу за посећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;

- развију навику лепог писања;

- развију осетљивост за лепо писање (ћириличка и латиничка палеографија).развијати смисао са креативна решења и естетску процену

- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, примењују у раду и животу;

- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика
- опажају, сећају се, објашњавају и реконструишу појаве или ситуације;
- оспособљавање за превођење визуелне перцепције у ликовном раду и да уочавају ликовне вредности у вербалним описима, литералним текстовима и фотографијама

ЛИКОВНА КУЛТУРА 2.разред						
Тема-садржај	Начин остаривања	Корелација- међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Станда рди	Напомена- пројектна настава
ОБЛИЦИ Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу). Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испуњено и	- планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање; - саветовање; - помагање; - контрола; - повезивање наставних садржаја; - процењивање;	Свет око нас- Кретање у простору и времену (промена положаја у току времена) Ликовна култура- Кретање више облика у простору, кретање једног облика у простору. Народна традиција -	- користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; - изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; - користи једноставне информације и одабрана	Естетско процењивање и оцењивање дејих радова, усмено испитивање, однос према задацим, обавезама, активност на часу, разговор, праћење напредовања вештине кроз задатке. -праћење и вредновање ученика је континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са њиховим стваралачким радом и		

удубљено, ближе и даље...). Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика). СПОРАЗУМЕВАЊЕ Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација). Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке). ЛИКОВНЕ ИГРЕ Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).	- кориговање;	Осветљење Ликовна култура- Природна и вештачка светлост Свет око нас Светлост –Сенка Српски језик - Драма (јунак, радња, сукоб, дијалог; позорница, глумац Ликовна култура- Израда маски, костима и сцене Музичка култура Класична музика Српски језик- Усвајање латинице-читање и писање у другом полугодишту Математика- цртање разних	ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; - изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; - идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу; - тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; - изражава мимиком и/или	креативношћу, у циљу осамостављивања -у трагању различитих извора сазнања, проширивања и продубљивања умења и вештина. на часовима вежбања вршиће се естетска анализа, процењивање, вредновање и оцењивање ученичких радова		
---	---------------	--	---	---	--	--

ПРОСТОР Простор (обликовање простора - школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).		кривих и изломљених линија; Мерење дужи помоћу метра, дециметра и центиметра; Ликовна култура- Природни и вештачки облици Физичко васпитање- Прескакање танке вијаче у месту Математика – облици Свет око нас- Комбиновање материјала и прављење нових целина Од играчке до рачунара	телом различита расположења, покрете и кретања; - упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; - повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; - пружи основне информације о одабраном музеју; - разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.			
---	--	---	---	--	--	--

Назив предмета: **Музичка култура**

Циљ: Циљ наставе и учења предмета Музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: **други**

Годишњи фонд часова: **36**

Тема-садржај	Начин остаривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди-	Напомена-пројектна настава
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг),јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок). Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент,	- навикавање ученика на пажљиво слушање музике -активно слушање музике (са задатком) -повезивање са догађајима из живота детета -искуствено учење -развијање личног односа према музици	Физичко васпитање: -вежбе обликовања у ритму; -осмишљавање и извођење покрета уз песму, народну игру; -важност бављења спортом; Ликовна култура: -илустрација доживљаја слушане композиције -илустрација Божића, Нове	- објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; - разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; - издвоји основне музичке изражајне елементе; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - повезује карактер дела са изражајним	-допринос ученика за време групног рада -израда креативних задатака на одређену тему -израда рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе -специфичне вештине -начин размишљања и ставови		-Чистоћа је пола здравља -Добар слуга зао господар -Моје породично стабло -Саобраћај -Животиње -Празници и обичаји -Покажи шта знаш

два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...). ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономатопеје и илустрације Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по		године -правимо музичке инструменте (од природних материјала и рециклирамо) Свет око нас: -празници и обичаји (песме за Нову годину, Божић, Осми март, рођендан, Химна Светом Сави, Боже правде) -орјентација у времену (делови дана, годишња доба) -материјали, употреба материјала -саобаћај -животиње - различити облици кретања Српски језик:	музичким елементима и инструментима; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; -изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; -примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; -свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; -повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; - повезује ритам			
--	--	---	--	--	--	--

слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (a1 бела, xa1 љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструмен-тима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука.	артикулације -осмишљавање покрета уз музику, народне игре -певање песама по слуху -певање песама уз покрет -свирање на дечјим музичким инструментима -прављење дечјих музичких инструмената -слободно импровизовани дијалози помоћу дечјих инструмената -развијање духа заједништва кроз рад у групи -преношење и	- Народне умотворине -бројалице -бајке -Народна и уметничка књижевност -„Ала веје, веје“, Драган Лукић -Приче и песме о Светом Сави -Читање и анализа песама -Богаћење речника Грађанско васпитање: -Наша осећања (изражавање осећања кроз музику)	са графичким приказом; -објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; -учествује у школским приредбама и манифестацијама; -направи дечје ритмичке инструменте; -осмисли покрете уз музику; -осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; - осмисли одговор на музичко питање; -осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; - према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; -поштује договорена правила			
---	--	--	--	--	--	--

Музички бонтон. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.	размена искустава и знања -лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво -слободно музичко изражавање ученика	-Одговорност према себи и другима; -Вредности одељења: равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, -Правила у одељењу/групи и њихова функција Математика: -Мерење времена	понашања при слушању и извођењу музике; -користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звуча.			
--	--	---	---	--	--	--

Кључни појмови: звук, тон, певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон.

Назив предмета: **Физичко и здравствено васпитање**

Циљ: Циљ наставе и учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: **други**

Годишњи фонд часова: **108**

Тема-садржај	Начин остаривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди-	Напомена-пројектна настава
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ Ходање и трчање Ходање: – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање опружањем стајне ноге, – ходање са реквизитом, са	-природни облици кретања -вежбе за развој снаге без реквизита и са реквизитима, на справама и уз помоћ справа. -вежбе за развој покретљивост и без реквизита и са реквизитима, уз коришћење справа, -елементарне игре, -вежбање уз музику, плес. -извођење координацион	Математика: -права и крива линија; -отвореи затворена линија; - редни бројеви; - мерење дужине; - мерење времена; -обим геометријских фигура; Свет око нас: - права и обавезе	– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног	Континирано праћење и вредновање обухвата: – вежбање у адекватној спортској опреми; – активно учествује на часовима физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време. - стање здравља и хигијенске		-Чистоћа је пола здравља -Добар слуга, зао господар -Саобраћај -Животиње -Празници и обичаји -Покажи шта знаш -Здрава исхрана

променом правца и смера,комбиновано са различитим покретима, преко ниских препрека, – елементарне игре са ходањем. Техника трчања: – трчање преко препрека, са променом ритма, са променом правца и смера, – брзо трчање стартом из различитих почетних положаја, – трчање 30 m – елементарне игре са трчањем. Скакања и прескакања Прескакање вијача, палица и других реквизита поређаних на тлу једноножним и суножним одскоком. Комбинације скокова, Скок удаљ и увис из места и залета. Скок са повишене површине. Припремне вежбе за прескок: игре уз коришћење различитих облика скакања и	их вежби у различитом ритму и у променљивим условима, -једноставне и сложене кретне структуре, -штафетне игре, -ходање, трчање, -игре са различитим облицима ходања и трчања, - поскоци у месту, у кретању -скокови удаљ, увис -прескакање дуге вијаче -бацање лоптице (левом и десном руком) из места, и у даљ, и у циљ, увис -вођење лопте у месту и у	појединаца и чланова група. -однос потреба и жеља, -правила понашања појединаца и група, - безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза), - различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи), -утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равној подлози и пређено растојање тела,	држања тела; – успостави правилно држање тела; – правилно дише током вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз	навике -праћење усвајања хигијенских навика - савладаност моторичких вештина -индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. - однос према раду		
---	--	--	--	---	--	--

прескакања Бацања и хватања Ходање и трчање са котрљањем лопте. Бацање лоптице из места у даљину и у циљ, из кретања, увис без и са окреом за 360°. Вођење лопте једном и другом руком у месту и кретању. Додавање лопте једном и другом руком. Вођење лопте у ходању и трчању. Гађање лоптом у импровизовани кош, ниски кош и гол. Елементарне игре са вођењем, додавањем и гађањем лоптом у циљ. Штафетне игре и друге елементарне игре лоптом (вођење, хватање, Пузања, вишења, упори и пењања Помицање на дохватном вратилу са погрченим ногама у вису предњем. Помицање у вису предњем окретањем за 180°, са укрштеним хватом.	ходању -додавање лопте у паровима, у месту, са груди и изнад главе, -пузање, пењање, провлачење, вишења -поваљка на леђима, стомаку - колут напред -дизање и ношење предмета и реквизита ан различите начине - елементарне игре са коришћењем палица, вијача, обруча, коцки и чуњева - ритмичко ходање и трчање са променом ритма, темпа уз плесак и одговарајућу	-површинске воде у насељу и околини и њихово очување, - функције (улога) делова тела живих бића. Музичка култура: -слушање музике; -осмишљавање и извођење покрета уз музику; -извођење покрета уз народну музику и коло. Грађанско васпитање: -изражавање сопствених осећања, -препознавање осећања других, -веза осећања	као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на			
--	--	---	---	--	--	--

Њихање уз помоћ. Вежбе на тлу Основни садржаји Два повезана колута напред. Колут напред и скок пруженим телом. Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Колут назад. Састав од научених елемената. Игре усвојених вежби. Вежбе равнотеже Основни садржаји Мала вага на тлу, клупи и ниској греди. Ходање привлачењем на целом стопалу и успон. Ходање опружањем стајне и предножењем замајне ноге. Ходање уназад на греди. Састав из првог разреда допунити наученим вежбама. Вежбе са реквизитима Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз	музичку пратњу, -кретања са променом положаја руку, ногу и трупa, -кружење и њихање вијачом или траком - суножни скокови кроз вијачу -плесови по избору, -коло по избору. -упознати ученика са правилима понашања која важе у просторима за физичко вежбање како у школи, тако и ван ње, - поштовање правила понашања током вежбања, -формирање	са мислима и понашањем, -одговорност према себи и другима; -вредности одељења: равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, -правила у одељењу/групи и њихова функција	здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; – вреднује успех у вежбању			
--	--	--	--	--	--	--

коришћење реквизита. Прескакање вијаче на различите начине. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Полигон и елементарне игре уз коришћење реквизита Плес и ритмика Народно коло и дечији плес по избору. Повезивање елемената из првог разреда у композицију – састав. Основни ритмички покрети са реквизитима. Полигони Кобиновани полигон од усвојених вештина ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Култура вежбања и играња Основни термини у вежбању.	свести о потреби чувања својих тако и туђих ствари - усвајање основних правила елементарних игара - неговање такмичарског духа. - прихватање победе и пораза на социјално прихватљив начин –именовање делова тела и схватање њихове улоге - наглашавање значаја физичке активности -развој свести о здрављу -проширивање знања о расту и развоју -подизање					
---	---	--	--	--	--	--

Вежбама безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам пристојно. Здравствено васпитање Моје здравље и вежбање. Мишићи, зглобови и кости мога тела. Телесни развој.. Лична хигијена. Хигијена простора за вежбање. „Шарени-разноврсни оброк” – правилна исхрана. Значај воде за организам и вежбање.	свести о одржавању личне хигијене, хигијене простора у коме се вежба и у коме се живи -упознавање ученика са основама правилне исхране -правила понашања за столом током обедовања					
---	---	--	--	--	--	--

Кључни појмови: базична кретања, вежбање, игра, здравље, васпитање.

Назив предмета: **Пројектна настава**

Циљ: Циљ пројектне наставе је развијање опште међупредметне компетенције: рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција, одговоран однос према здрављу, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, уз употребу информационо комуникационих технологија.

Разред: **други**

Годишњи фонд часова: **36**

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди-	Напомена-пројектна настава
Чистоћа је пола здравља	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење	Свет око нас; Здрав начин живота: хигијена тела; Права и обавезе чланова група; Правила понашања појединаца и групе. Физичко васпитање; Моје здравље и вежбање; Телесни развој; Лична хигијена; Хигијена простора за вежбање. Српски језик; Слушање;	Ученик ће да: -формира понашање и ставове у циљу очувања и унапређивања здравља; -има позитиван однос према здравом начину живота; -препознаје штетне утицаје по здравље; -овлада вештинама заштите; -примењује знања у свакодневном животу;	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе	Свет око нас: 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.2.5.2. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	При месечном планирању направити корелацију садржаја редовне наставе са планираним темата пројектне наставе

	примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Музичка култура; Извођење музике; Изговор бројалице у ритму уз покрет Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција.	-буде активан учесник у очувању свог и туђег рада; -влада основном техником читања и писања ћириличног текста; -разуме оно што прочита; -активно слуша и разуме садржај -пажљиво и културно слуша саговорнике -примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању	за сараднике пројекта		
Добар слуга зао господар	-сарадњом ресурса школе,	Свет око нас: Опасне	-својим речима опише пример	Чек листа за евалуацију пројекта	Свет око нас:	

	локалне заједнице (ватрогасац) - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање; Правила понашања појединаца и група; Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Физичко	неке опасне ситуације из своје непосредне околине; -прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: - поплава, земљотрес, - пожар, -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење; -усмено описује ствари из непосредне околине; -понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; -сарађује и преузима различите улоге у групи;	за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта	1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.2.5.2. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	
--	---	---	--	--	---	--

		васпитање; Моје здравље и вежбање; Моторичке вештине у игри; Музичка култура; Извођење музике; Изговор бројалице у ритму уз покрет Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција.	-пева песме по слуху; -користи интернет за учење и пронајлажење информација уз помоћ наставника			
Моје породично стабло	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење	Свет око нас; Породични дом, школа; Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни	– сарађује са вршњацима у заједничким активностима; -бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе	Свет око нас: 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.2.5.2. Српски језик: 1СЈ.0.1.1. 1СЈ.0.1.2. 1СЈ.0.1.5. 1СЈ.0.1.6. 1СЈ.0.1.7. 1СЈ.0.1.8. 1СЈ.1.2.1.	

	информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Ликовна култура; Спора зумевање; Традиција. Празници и украшавање. Музичка култура; Слушање музике; Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...).	се одговарајућим речима; -усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; –изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; -пева по слуху уз покрет народне песме	за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта		
Саобраћај	-сарадњом	Свет око нас;	- својим речима	Чек листа за	Свет око	

	ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење	Здравље и безбедност; Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Ликовна култура; Односи у видном пољу; Положај облика у простору и у равни (горе, доле, између, испод, у, на, испред, иза, усправно, положено, косо, лево, десно). Кретање. Покретни и непокретни облици. Кретање бића и машина. Смер кретања облика (налево, надесно, нагоре и надоле). Безбедност у саобраћају – илузија	описе пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; - примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; - снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; — одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; - сарађује са вршњацима у заједничким активностима;	евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта	нас: 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.5.4. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	
--	---	--	---	--	---	--

	одлука -процењивање свог рада	величине покретних и непокретних објеката у односу на удаљеност од посматрача. Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.	-бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; -усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима;			
Здрава исхрана	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и	Свет око нас; Здравље и безбедност; Здрав начин живота: становање, одевање,	- схвати значај коришћења воћа у исхрани; - правилно се понаша за столом. - правовремено	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у	Свет око нас: 1ПД.1.3.3. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. Српски	

	вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Физичко васпитање; Здравствено васпитање; Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом. Моје здравље Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.	и примерено ситуацији исказе своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; - сарађује са вршњацима у заједничким активностима; -бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; -усмено препричава; усмено прича према слици/ликама и о доживљајима;	пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта	језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	
--	--	--	---	--	--	--

Рециклажа	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	Свет око нас Разноврсност природе; Одговоран однос човека према животној средини. Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Ликовна култура;Облик овање; Материјал и прибор. Поступци правилног и	- сарађује са вршњацима у заједничким активностима; -бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено прича према слици/ликама и о доживљајима; - се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; -преведе једноставне појмове и информације у	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта	Свет око нас: 1ПД.1.2.3. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	
-----------	--	--	--	---	---	--

		безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...).	ликовни рад; -изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; -преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену;			
Покажи шта знаш	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера	Српски језик; Књижевности; Школска лектира (поезија, проза, драмски текстови). Домаћа лектира Писање; Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и	-напамет говори краће књижевне текстове; -учествује у сценском извођењу текста; -слуша интерпретатив о читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; -пише читко и уредно; -учествује у	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада	Математика 1МА.1.1.1. 1МА.1.2.1. 1МА.1.2.3. 1МА.1.4.1. 1МА.2.1.1. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	

	- учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Говорење; Причање, препричавање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Разговорне, ситуационе и језичке игре. Ликовна култура; Уметничка занимања и производи. Слика – сликар, вајар –	школским приредбама и манифестацијама; -направи дечје ритмичке инструменте; -изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; -преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; -одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; -црта на различитим подлогама и форматима папира; -користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; -обликује једноставне	наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта		
--	--	--	--	--	--	--

		скулптура, фотограф – фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика. Музичка култура; Музичко стваралаштво; Израда дејчјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом . Креирање сопствених покрета уз	фигуре од меког материјала; -уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; -именује геометријска тела и фигуре; -броји унапред и уназад и са прескоком; -прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; -користи редне бројеве; -разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број. -разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; -уочи правило и одреди следећи члан започетог			
--	--	--	--	--	--	--

		музику која се изводи или слуша. Математика; Положај, величина и облик предмета; Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао. Бројеви; Бројеви до 100; Динар; Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој Мерење и мере; Мерење дужине нестандартним јединицама мере.	низа; -прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; -измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере;			
Празници и обичаји	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице	Свет око нас;Породични дом, школа; Празници:	- сарађује са вршњацима у заједничким	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника	Свет око нас: 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2.	

	- тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање	породични, Ликовна култура;Облик овање; Обликовање цртежа. Физичко васпитање; Плес и ритмика; Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу. Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње. Говорење; Вођени и слободни разговор. Сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке	активностима; -бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено прича према слици/ликама и о доживљајима; — изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука,	Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта	1ПД.2.5.2. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	
--	--	---	--	---	--	--

	свог рада	вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.	ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким ударалкама, једноставну мелодију на краћи задати текст;			
Биљке	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење примењивањем	Свет око нас Разноврсност природе Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окружењу. Изглед и делови тела биљака. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама). Ликовна култура;	- сарађује са вршњацима у заједничким активностима; - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - се понаша тако да не угрожава биљке и	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе за сараднике пројекта	Свет око нас: 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.2.4. Српски језик: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.2.1.	

	-коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	Односи у видном пољу; Облици. Облици из природе, облици које је створио човек, правилни и неправилни облици. Својства облика (цело, део, велико, мало, високо, ниско, краће, дуже, уско, широко, светло, тамно, обојено, безбојно, једнобојно, шарено, меко, тврдо, глатко, храпаво, обло, рогљасто). Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи.Игре за развијање слушне пажње.Говоре ње; Вођени и слободни разговор.Сценс	животиње у непосредном окружењу; -се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу — изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; -бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено прича према слици/			
--	---	--	---	--	--	--

		ка импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско).Богађење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.	ликама и о доживљајима;			
Животиње	-сарадњом ресурса школе, локалне заједнице - тимски рад ученика одељења и вршњачких група -повезивање познатог и непознатог -учење помоћу примера - учење путем истраживања, открића -учење	Свет око нас; Разноврсност природе; Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама). Физичко васпитање; Ходање и	- сарађује са вршњацима у заједничким активностима; - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - се понаша тако	Чек листа за евалуацију пројекта за наставника Чек листа за процену ученичке активности у пројектном тиму/групи Чек листа за процену активности тима/групе у пројекту Чек листа за самопроцену рада наставника Евалуационе листе за ученике Евалуационе листе	Свет око нас: 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.2.4. Српски језик: 1СЈ.0.1.1. 1СЈ.0.1.2. 1СЈ.0.1.5. 1СЈ.0.1.6. 1СЈ.0.1.7. 1СЈ.0.1.8. 1СЈ.1.2.1.	

	примењивањем -коришћење информационих технологија -самостално проналажење информација -планирање -организација простора, времена -доношење одлука -процењивање свог рада	трчање; Игре са коришћењем научених облика ходања и трчања. Српски језик; Слушање; Аудио-визуелни записи.Игре за развијање слушне пажње.Говоре ње; Вођени и слободни разговор.Сценс ка импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско).Бога ђење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.	да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; бира и користи одговарајуће речи у говору -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; -обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено прича према слици/ ликама и о доживљајима; -правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;	за сараднике пројекта		
--	---	---	--	--------------------------	--	--

ПРЕДМЕТ:ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

разред :**други**

Циљ и задаци:

Циљ наставе грађанског васпитања јесте подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика основне школе.

Овај наставни предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компонентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.

Задаци грађанског васпитања су:

-Подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других;

-Оспообљавање ученикаа да разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност, да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге;

-Развијање комуникативне способности , невербалне и вербалне комуникације;

Општи оперативни задаци:

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;

- подстицање развоја самосвести, самопоштовања и уважавања других;

- развијање комуникативне способности, вербалне и невербалне комуникације и вештина ненасилне комуникације;

- оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком поседовању;

- развијање креативног изражавања;

- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дејча права и да активно учествују у њиховом остваривању;

- развијање и неговање основних људских вредности.

Посебни оперативни задаци:

- проширивање знања и умења за решавање индивидуалних проблема, учење техника за превладавање непријатних емоционалних стања; учење видова самопотврђивања без агресивности и уз уважавање других;

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;
- подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других;
- развијање и неговање основних људских вредности
- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност, да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге;
- развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештина ненасилне комуникације;
- оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању;
- развијање креативног изражавања;
- оспособљавање ученика да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему и да активно доприносе развоју школе по мери детета;
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају децја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању;

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи постигнућа	Начин провере	Стандарди-	Напомена-пројектна настава
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама Групни идентитет Ко смо ми - сличности и разлике? Групе којима припадамо (породица, одељење, школа, спортски клуб, музичка школа...). Од чега зависи функционисање и	- планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање; - саветовање; - помагање; -пружање емпатије;	Српски језик-популарни информативни текстови; Грађанско васпитање-Репортери Српски језик-Описивање Грађанско васпитање- како се ко осећа	- разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; - успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој	-цртање; -игре улога; -пантомима; -вербални исказ; -игре покрета; -размењивање искуства; -цртање; -игре улога; -пантомима; -вербални исказ; -игре покрета; -размењивање		

напредак групе: комуникација, сарадња, узајамно подржавање, блискост. Понашања појединаца која ојачавају или ометају односе у групи. Осећања Изражавање сопствених осећања. Осећања других, како их препознајемо и уважавамо. Веза осећања са мислима и понашањима. Потребе и права Моје потребе и потребе других. Осећања, потребе, вредности и начин њиховог остваривања. Веза са правима. Права детета Конвенција о децјим правима. Различити смо, али су нам права иста. Људска права важе свуда и за сваког. Кршење и заштита	- планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање;	Српски језик- Слободно саопштавање утисака о прочитаном тексту Грађанско васпитање- Како да кажем Српски језик- читање дијалошког текста по улогама Грађанско васпитање- Оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба	припада; - искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; - препозна и уважи осећања и потребе других; - наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о децјим правима; - прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости; - препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; - се договара и одлучује у доношењу правила групе	искуства; -цртање; -игре улога; -пантомима; -вербални исказ; -игре покрета; -размењивање искуства; -цртање; -игре улога; -пантомима; -вербални исказ; -игре покрета; -размењивање искуства;		
--	--	--	---	--	--	--

права Нисам посматрач, реагујем на ситуације кршења права деце у одељењу и школи. Знам како и коме да се обратим за помоћ. ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница Вредности школе као заједнице - равноправност, одговорност, солидарност, брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Правила у школи и њихова функција. Одговорности ученика и одраслих за функционисање школе као заједнице. Односи у заједници Како радим сам, а како у групи? Шта у школи радимо заједно? У чему смо добри? У чему бисмо могли бити бољи? Како комуницирамо у	- мотивисање; - саветовање; - помагање; -пружање -емпатије; - планирање; - организовање; - објашњавање;	и вршњачком посредовању Свет око нас- Правила понашања у групи (права и одговорности) Грађанско васпитање-Дечја права;	и да се понаша у складу са њима; - наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; - разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; - саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; - даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу; - представи шта садржи и чему служи			
--	---	--	--	--	--	--

групи? Насилна и ненасилна комуникација. Сукоби Узроци сукоба и шта са њима. Сукоб из угла оног другог. Посредовање у сукобу. Конструктивно решавање сукоба. ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место Безбедност ученика у школи Ученици имају право на заштиту и безбедност. Правилник школе о безбедности ученика. Безбедност ученика у школи и школском дворишту, на путу између куће и школе, ван школе - на излету и на настави у природи. Безбедност ученика је одговорност свих - запослених у школи, ученика, родитеља, институција ван	- усмеравање; - мотивисање; - саветовање; - помагање; -пружање емпатије; - планирање; - организовање; - објашњавање; - усмеравање; - мотивисање; - саветовање;	Српски језик- причање о доживљајима и сећању Грађанско васпитање- Шта кад се то деси	Правилник о безбедности ученика његове школе; - се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; - наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; - препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; - сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; - износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који	-цртање; -игре улога; -пантомима; -вербални исказ; -игре покрета; -размењивање искуства;		
---	--	---	---	---	--	--

школе. Безбедно и небезбедно понашање на интернету. Одговорна употреба мобилног телефона. ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све Како учинити школу безбедним местом за све - планирање и извођење једноставне акције. Кораци у планирању и извођењу акције. Избор теме/проблема/активн ости којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције - подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције - видео-снимци фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе - приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање	- помагање; -пружање -емпатије		могу унапредити безбедност ученика у школи; - учествује у изради плана једноставне акције; - са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; - доприноси промоцији акције; - на једноставан начин вреднује изведену акцију.	-цртање; -игре улога; -пантомима; -вербални исказ; -игре покрета; -размењивање искуства;		
---	---	--	---	---	--	--

прилога у школском листу. Вредновање акције - чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.						
---	--	--	--	--	--	--

Назив предмета:

**ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ
КАТИХИЗИС**

Годишњи фонд часова:

36

Разред:

Други

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Ми смо Црква – уводни час	• упознавање ученика са садржајима и начином рада • мотивисање ученика за похађање часова верске наставе	<u>Когнитивни аспект:</u> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <u>Афективни аспект:</u> • желети да активно учествује на часовима верске наставе	□ Упознавање са садржајем програма и начином рада	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у

II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ 2.Крштењем постајемо чланови Цркве 3.Црква заједница 4.Храм – место	• омогућити ученицима разумевање Крштења као уласка у Божју породицу • омогућити ученицима да разликују појмове: Црква, храм, Литургија □ указати ученицима да је учешће у Литургији	<u>Когнитивни аспект:</u> • знати да се Крштењем постаје члан Цркве • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих • знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо)	• Икона Христовог Крштења • Библијска прича о Ноју – Нојева барка – брод спасења • Народна приповетка „Седам прUTOва“ • Слике различитих	богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: □ теоријска настава (35 часова)
---	--	--	---	--

окупљања заједнице 5. Литургија – догађај Цркве 6.Заједница радости	засновано на слободи	• на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве • знати да у Литургији учесује само онај ко је крштен и ко то жели <u>Афективни аспект:</u> • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова	православних храмова (спољашњи и унутрашњи изглед) □ Новозаветно сведочанство о Свадби царевог сина (препричано и прилагођено)	• практична настава (1 час) <u>Место реализације наставе</u> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви –
---	-----------------------------	---	--	--

III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ 7. Народ Божји, различите службе 8. Литургијске службе: Епископ, свештеник и ђакон 9. Многе службе, једна Црква 10. Епископ – слика Христова на Литургији 11. Ко су монаси?	• ученицима пружити основно знање о литургијским службама • омогућити ученицима да уоче да Црква не може да постоји без свих служби • омогућити ученицима да уоче да свако у Цркви има своју службу	<u>Когнитивни аспект:</u> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобну повезаност служби у Цркви • уочити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова • уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • уочити да Епископ предводи молитву Цркве • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири <u>Афективни аспект:</u> • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви	• Садржаји који се односе на разне службе људи у свету • Прича „Отац управља бродом“ • Садржаји који се односе на службе у цркви (примери светитеља и њихових служби (епископи: Св. Сава, Св. Никола...; Св. ава Јустин; Св. Серафим Саровски; Св. архиђакон Стефан, Св. ђакон Авакум; народ: Св. Петка, Св. Димитрије, Св. Ђорђе) • Разне илустрације епископа, свештеника, ђакона	учешћем у литургијском сабрању; <u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и
--	---	--	--	--

				формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу
--	--	--	--	---

			- Слике са Литургије - Слике монаха, монахиња; - Прича: „Велики монаси најсличнији анђелима“ - Манастири – извори љубави и светлости - Слике манастира	употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко
--	--	--	--	---

IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА 12. Пресвета Богородица – мајка Христова 13. Божић – Христос се роди! 14. Богојављење – Христос је Син Божји 15. Свети Сава и Свети Симеон	• ученицима пружити основно знање о великим празницима Цркве • указати ученицима да се празници прослављају литургијски – на заједничкој молитви • ученицима пружити основно знање о важности личности Пресвете Богородице	<u>Когнитивни аспект:</u> • уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас • уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих • знати молитву <i>Богородице Дјево</i> • усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“ • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ • знати ко је подигао манастир Хиландар <u>Афективни аспект:</u> • пожелети да радо учествује у прослављању празника • пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), исказе своју љубав и поштовање према Богородици	• Пресвета Богородица – Ваведење и Благовести □ Богородичини празници • Молитва „Богородице Дјево“ • Рођење Христово Прича „ Мали Данило сведок Христовог рођења“ • Божићна песма: „Витлејеме славни граде“ • Крштење Христово • Казивање о Светом Сави и Светом Симеону Песме Св. Владике Николаја: Брижни син (о Св. Сави и	дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
---	---	--	---	---

				<u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на
--	--	--	--	---

			Св. Симеону) и Хиландар	два начина: • процењивањем
--	--	--	-------------------------	---

V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА 16. Литургија наш дар Богу 17. Литургијски предмети 18. Причешће - храна за живот вечни 19. Слава у мојој породици	□ пружити ученицима неопходно знање да у Литургији свет приносимо Богу - омогућити ученицима основ за разумевање да се кроз Причешће остварује наша заједница са Богом - ученицима пружити основно знање о предметима који се користе на Литургији • упознати ученике са основним елементима славе и њеном везом са Литургијом	<u>Когнитивни аспект:</u> - моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу • уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом - моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете - уочити да је заједничка трпеза израз љубави - знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве - моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране - уочити сличности елемената Литургије и славе <u>Афективни аспект:</u> - код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији	- Прича о Литургијским даровима: вину и хлебу - Слике литургијских предмета: Путир, кашичица, дискос, звездица, кадионица... - Слике славе	реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; - провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: - усмено испитивање; - писмено испитивање; - посматрање понашања ученика;
VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА 20. Христос је са нама у Литургији 21. Причешће у мом животу 22. Празнујемо Васкрсење	- пружити ученицима основ за разумевање Литургије као догађаја остварења наше заједнице са Богом - побољшати знање о догађајима везаним за Васкрсење Христово	<u>Когнитивни аспект:</u> - препознати значај празновања Васкрса - проширити своја знања о Христовом Васкрсењу - уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа • знати да је Христос увек са нама <u>Афективни аспект:</u> - исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз	- Причешће, храна љубави – прича из књиге «Мали анђео», Невена Витошевић „Корица хлеба“ (Из житија Св. Онуфрија) „ Божије старање“ (о томе како је у сиромашном манастиру аве Теодосија понестало	<u>Оквирни број часова по темама</u> Увод – 1 Моје место у Цркви – 6 Литургијске службе – 6 Живот у Цркви – лепота празника – 6 Трпеза Господња – 5

				Света Литургија – прослава Васкрсења – 5 Икона – прозор у вечност - 5 Евалуација – 1+1
Христово 23. Христово Васкрсење – наше васкрсење			хлеба и вина, а ава се уздао у Божју помоћ. И Бог се постарао да монаси добију све што је потребно за причешће)	
VII ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ 24.Православни храм 25. Икона - прозор у Царство Божје 26. Буди и ти иконописац 27. Царство Божје у светима	☐ омогућити ученицима да упознају који су основни делови храма - приблизити ученицима појам Царства Божјег ☐ указати на иконе као на посебну пројаву Царства Небеског - приблизити ученицима појам светих	<u>Когнитивни аспект:</u> - знати да наброји основне делове храма - уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије - знати да објасни ко су светитељи - испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо - уочити да постоје светитељи и у данашње време - сазнати о неким светитељима новијег доба <u>Афективни аспект:</u> ☐ бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама - бити подстакнут да воли природу и	- основни делови храма - иконе Господа, Богородице, празника, светитеља - прилагођена и препричана житија светих	

		друге људе • бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје		
--	--	---	--	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

- 1.Српски језик и књижевност
- 2.Свет око нас
- 3.Ликовна култура
- 4.Музичка култура
- 5.Народна традиција
6. Грађанско васпитање

Анекс школског програма за 6. разред за период од јула 2018. до јула 2022.године

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност

РАЗРЕД: шести

Циљ наставног предмета:

Циљ учења Српског језика и књижевности је да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања оулози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области

Редни број	ОБЛАСТ / ТЕМА
1.	Књижевност
2.	Језик
3.	Језичка култура
Укупан број часова	144

САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Корелација и међупредметна компетенција	Начин провере	Исход	Стандард	Напомена
КЊИЖЕВНОСТ ЛИРИКА Лектира 1. Обредне лирске народне песме (избор) 2. Ђура Јакшић: Вече 3. Јован Дучић: Село	Лектира је разврстана по књижевним родовима – <i>лирика, епика, драма</i> и обogaћена избором нефикционалних и информативних текстова. Избор дела је у највећој мери заснован на принципу прилагођености узрасту.	Корелација: Историја – Пад Србије под турску власт Историја – Марко Краљевић Верска настава- Празници	-иницијално тестирање -тестови знања по нивоима -усмене провере - чек листе -15-минутна	Ученик ће на крају разреда бити у стању да: - повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим	CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и	Тематски час: Историја- песаме о Косовском боју; Песаме о Марку Краљевићу;

4. Мирослав Антић: Плава звезда 5. Вељко Петровић: Ратар / Алекса Шантић: О, класје моје 6. Десанка Максимовић: Грачаница / Војислав Илић: Свети Сава 7. Стеван Раичковић: Хвала сунцу, земљи, трави 8. Милован Данојлић: Овај дечак зове се Пепо Крста 9. Сергеј Јесењин: Песма о керуши Књижевни термини и појмови Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац). Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха. Стилске фигуре: контраст, хипербола. Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија; обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне). ЕПИКА Лектира 1. Народна песма: Смрт Мајке Југовића 2. Народна песма: Марко Краљевић укида свадбарину	Циљ је формирање, развијање или читалачких навика код ученика. Обимнија дела ученици могу читати преко распуста, чиме се подстиче развијање континуиране навике читања. Изборни део допушта наставнику већу креативност у достизању исхода. Уз доминантан корпус текстова канонских писаца којим се утиче на формирање естетског укуса ученика, изграђује и богати свест о природи националне књижевности (и вредностима класика светске књижевности), али и културном и националном идентитету, у избору лектире и допунском избору дата је могућност наставницима да одаберу и изврстан број књижевних дела савремених писаца, чиме се ученици упознају са репрезентативним примерима савремене књижевности и у прилици су да критички самеравају поетику њихових дела са канонским вредностима. Текстови из допунског дела програма треба да послуже наставнику и	Музичка култура – обредне песме Грађанско васпитање Породица у савременом свету Биологија „Плави цвет“ Т. Росић (циклуси у природи, значај биљака) Историја – словенска митологија Историја – лирске родољубиве песме Физика – „Моји изуми“, Никола Тесла Историја ликовна култура – Задужбине наших предака Биологија, ликовна култура, историја, музичка култура, географија, физика, математика „Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца“, Пиј,	провера - квиз - завршно тестирање - писање школских и домаћих задатака истраживачки рад	делима која чита; - чита са разумевањем; парافразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; - разликује ауторску приповетку од романа; - анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); - уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; - разликује заплет и расплет као	некњижевне акцентуације CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнोजезичку норму у вези с облицима речи CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу) CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне) CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање) CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми	Тематски дан: Верска настава: Свети Сава-живот и дело
--	---	---	---	---	--	--

3. Петар Кочић: Јаблан 4. Исидора Секулић: Буре (одломак)/Бранко Ћопић: Чудесна справа 5. Иво Андрић: Аска и вук 6. Антон Павлович Чехов: Вањка/Итало Калвино: Шума на ауто-путу (из збирке прича Марковалдо или годишња доба у граду) 7. Светлана Велмар Јанковић: Сирото ждребе (из Књиге за Марка) Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно -историјско предање (Смрт Марка Краљевића) ДРАМА Лектира 1. Коста Трифковић: Избирачица (одломак) 2. Миодраг Станисављевић: И ми трку за коња имамо (одломак) 3. Бранислав Нушић: Аналфабета (одломак) Књижевни термини и појмови Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и	при обради наставних јединица из граматике, као и за обраду и утврђивање садржаја из језичке културе. Дела која неће обрађивати, наставник треба да препоручи ученицима за читање у слободно време. Дела која су екранизована или се изводе у позоришту могу служити за компаративну анализу. Часописи и енциклопедије, такође, повезивати са лектиром. успостављање вертикалне корелације, континуирано понављање садржаја из првог циклуса образовања. Исти текст може се повезивати са другима на различите начине, према различитим мотивима или тону приповедања, у склопу пројектне наставе, која се базира на исходима, а не на садржајима учења. При обради текста, примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове	Блок, Бланшар(избор) Компетенције: <u>Компетенција за учење</u> -Има позитиван однос према учењу -Користи различите изворе информација -Примељује одговарајуће начине учења у складу са циљевима <u>Комуникација</u> -Изражава своје ставове мишљења,осећања на позитиван, конструктивни аргументован начин		етапе драмске радње; -разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; -разликује облике казивања; -увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике; -одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; -анализира узрочнопоследичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; -анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; -уочава хумор у књижевном делу;	и реченици CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме CJ.2.3.2. препознаје гласовне промене CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује) CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица) CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)	
---	---	---	--	---	--	--

расплет). НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати 2 дела) 1. Вук Караџић: Живот и обичаји народа српскога: Божић (одломак); Ђурђевдан (одломак); Додоле, прпоруше и чароице (одломци) 2. Владимир Хулпах: Легенде о европским градовима (избор) 3. Никола Тесла: Моји изуми (поглавље по избору) 4. Жан-Бернар Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца (избор) 5. Гроздана Олујић: Били су деца као и ти (избор) ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Епске народне песме о Косовском боју (избор) 2. Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор) 3. Бранислав Нушић: Аутобиографија 4. Анђела Нанети: Мој дека је био трешња 5. Весна Алексић: Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу	о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Обрада књижевног дела пожељно је да буде проткана решавањем <i>проблемских питања</i> која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела, обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко- стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење	<u>Сарадња</u> -Поштује правила заједничког рада,препознаје своје место и улогу у групи или пару <u>Естетичка компетенција</u> -Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима -Показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница		-разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; -илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; -уважава националне вредности и негује културноисторијс ку баштину; -препоручи књижевно дело уз кратко образложење; -упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;		
--	--	---	--	--	--	--

Стрибору – Сеченско светло) 6. Бранко Ћопић: Орлови рано лете 7. Ференц Молнар: Дечаци Павлове улице Допунски избор лектире (бирати 3 дела) - Добрица Ерић: Месечеви миљеници (песме о свицима) (избор) - Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (Морава, Влашићи, Дунав, Говор дрвећа, Грађење куће, Па шта, па шта и друге) - Владимир Стојиљковић: Писмописац (Писмо Бранку Ћопићу) - Владимир Андрић: Пустолов - Тиодор Росић: Приче старог чаробњака (једна прича по избору) - Вилијем Саројан: Зовем се Арам - Хенрик Сјенкијевич: Кроз пустињу и прашуму - Џејмс Крис: Тим Талир или Продати смех - Џек Лондон: Зов дивљине/Бели очњак - РејБредбери: Маслачково вино (избор) - ИванаБрлић Мажуранић: Приче из давнина (избор) - Владислава Војновић: Приче из главе (прича Позориште – одломци)	књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. И у шестом разреду негује се, пре свега, доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела. Повећан број допунског					
--	--	--	--	--	--	--

13. Јасминка Петровић: Ово је најстрашнији дан у мом животу 14. Александар Поповић: Снежана и седам патуљака, драмска бајка	избора лектире указује на могућност обраде појединих предложених садржаја (књижевних дела) на додатној настави. Препоручује се да ученици у настави користе електронски додатак уз уџбеник, уколико за то постоји могућност у школи.					
ЈЕЗИК ГРАМАТИКА Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно <i>р</i>. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано <i>а</i>; промена <i>л</i> у <i>о</i>; палатализација; сибиларизација;	У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању. Када се у садржајима програма наводе наставне јединице које су ученици већ обрађивали у нижим разредима, подразумева се да се степен усвојености и способност примене раније обрађеног	Корелација: Немачки језик- глаголски облици Енглески језик- глаголски облици Руски језик – глаголски облици; придевске заменице Биологија- говорни органи Компетенције: <u>Компетенција за учење</u> -Има позитиван однос према учењу -Користи различите изворе		-повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наст авним садржајима; -препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; -разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; -разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; -одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; -препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; -разликује реченице по комуникативној	CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални) CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај	Тематска недеља: Европски дан језика

јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице <i>свој</i>, показне, односноупитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола <i>бити</i>); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице. ПРАВОПИС Писање имена васионских тела. Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских	градива проверава, а понављање и увежбавање на новим примерима претходи обради нових садржаја, чиме се обезбеђује континуитет рада и систематичност у повезивању новог градива са постојећим знањима. Нужно је да наставник увек има на уму пресудну улогу умесних и систематских вежбања, односно да наставно градиво није усвојено док се добро не увежба. То значи да вежбања морају бити саставни чинилац обраде наставног градива, примене, обнављања и утврђивања знања. Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной	информација <u>Сарадња</u> -Активно о конструктивно учествује у раду групе и пара -Поштује правила заједничког рада -Ставља интерес групе изнад личног <u>Комуникација</u> -Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност -Уме да саслуша саговорника до краја и без упадица <u>Решавање проблема</u> -Користи стечена знања и вештине у новим ситуацијама	функцији; -доследно примењује правописну норму; -користи правопис (школско издање); -разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи	CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму	
--	--	---	---	---	--

одричних заменица са предлозима. Писање заменице <i>Ваш</i> великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. ОРТОЕПИЈА Правилан изговор гласова <i>ч, ћ, џ, ч, р</i>. Дуги и кратки акценти.	прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). У оквиру правописних вежби пожељно је повремено укључити и питања којима се проверава графија (писана слова: велико и мало ћирилично Ћ, Ћ; велико и мало латиничко Ћ, велико Г, С, Ш итд.). Такође, треба					
---	---	--	--	--	--	--

	подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак <i>Правописа</i> на час кад год се обрађују правописне теме (тако би могао појединачно ученицима задавати да пронађу реч у правописном речнику и одреде њен правилан облик или правилно писање). Наставник стално треба да указује на важност правилног говора, који се негује спровођењем одређених ортоепских вежби.					
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред	Област <i>Језичка култура</i> обухвата усмено и писмено изражавање. Наставни рад у овој области реализује се у садејству са другим областима предмета	Корелација: Немачки, руски и енглески језик- туђице		-употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем,	CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте	Тематски дан: Дан матерњег језика

одређену тему. Учтивне форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористичима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: <i>лексичкосемантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава).	Српски језик, као и кроз самосталне наставне јединице. У повратном смеру, обрада књижевног текста и рад на граматички морају укључивати и садржаје за неговање културе усменог и писменог изражавања ученика. Настава ће бити очигледнија и ефикаснија ако се анализирају снимљена казивања и читања. Приликом реализације наставних садржаја пожељно је користити и савремене информационо-комуникационе технологије (нпр. паметну таблу, рачунар и видео-бим и сл.). семантичке, стилске вежбе) планира се и реализује у наставном контексту у коме постоји потреба за функционалним усвајањем и функционалном применом датих језичких законитости и појава у новим комуникативним ситуацијама, као и потреба за утврђивањем, обнављањем или систематизовањем знања	Компетенције: <u>Комуникација</u> -Кроз комуникацију негује културу изражавања -Познаје различите облике комуникације -Уме јасно да се изрази усмено и писмено, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене <u>Дигитална компетенција</u> -Уме да претражује, анализира и систематизује информације у електронском облику		причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; -разликује и гради аугментативе и деминутиве; -саставља обавештење, вест и кратак извештај; -разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; -проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; -драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; -говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; -изражајно чита обрађене књижевне текстове.	стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратив, дијалог и монолог CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик... CJ.1.4.8. има израђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликових, карактеристичних ситуација CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност CJ.2.4.7. разликује облике казивања у	
--	--	--	--	--	--	--

	стеченог током наставе језика и наставе књижевности. Све врсте вежби, чији је циљ развијање језика. Циљ говорних вежби јесте унапређивање културе усменог изражавања. Детаљна организација, вешто осмишљене садржајне структуре и мотивисање ученика за разговор водиће ка правилности, лакоћи, јасности, једноставности, прецизности и флуентности у усменом излагању ученика. Ове вежбе би требало да приближе учеников говор стандарднојезичком изговору. Форме учтивости, односно посебна језичка средства којима се исказује учитвост представљају важан сегмент у реализацији наставе језичке културе. Потребно је код ученика развијати свест о неопходности и значају језичке учтивости, тј. учтивног комуникативног понашања, односно истакнути значај неговања правилног и учтивног говора и				књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело CJ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе	
--	--	--	--	--	--	--

	писања. Ученицима треба указати на то да су у домену конвенција учтивости најтипичније форме усмене и писмене етикеције: употреба заменице <i>Ви</i>, етикете за исказивање уважавања приликом ословљавања јавном и службеном комуницирању (<i>господине, госпођо/госпођице, Ваша екселенцијо, Ваша светости...</i>), као и говорни чиновни експресивног типа (формуле учтивости): извињавање, захваљивање, честитање, молба. Лингвометодички текстови који садрже дијалошку форму у којој се испољава језичка учтивост могу послужити за уочавање форми учтивости. Такође, требало би подстицати ученике да износе своје мишљење и сопствена запажања о (не)учтивом комуникативном понашању.					
--	---	--	--	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА

ПРЕДМЕТИ (предмет и предмет у корелацији)	РАЗРЕД	Садржај
Српски-енглески језик	VI	Глаголски облици
Српски језик-биологија	VI	Говорни органи
Српски језик-музичка култура	VI	Обредне песме
Српски језик-немачки језик	VI	Глаголски облици
Српски језик-руски језик	VI	Глаголски облици; придевске заменице
Српски језик-историја	VI	Пад Србије под турску власт; Марко Краљевић
Српски језик-верска настава	VI	Празници
Српски језик-географија	VI	Писање географских појмова
Српски језик-страни језици	VI	Туђице
Српски језик-грађанско васпитање	VI	Породица у савременом свету „Овај дечак се зове пепо Крста“, Милован Данојлић
Српски језик-биологија	VI	„Плави цвет“, Тиодор Росић Значај биљака, циклуси у природи
Српски језик-историја	VI	Словенска митологија
Српски језик-историја	VI	Лирске родољубиве песме
Српски језик-историја,ликовна култура	VI	Задужбине наших предака
Српски језик-физика	VI	„Моји изуми“, Никола Тесла
Српски језик-биологија,ликовна култура, историја, музичка култура, географија, физика, математика	VI	„Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца“, Пиј, Блок, Бланшар (избор)

ДОДАТНА НАСТАВА

Предмет: српски језик VI разред

Циљ:

- продубљивање анализе књижевног дела
- истраживање књижевности компаративном методом
- приказивање повезаности књижевности са другим наукама
- развијање критичког и логичког процењивања текста
- овладавање употребом акценатске норме
- уочивање нових нивоа језичких односа
- посматрање језика као система
- повезивање књижевног дела и граматичке законитости
- уобличавање и језичко пречишћавање говорне и писане речи
- овладавање новим стилем
- ограничавање употребе страних речи
- коришћење нових методау говорним и писаним саставима
- поветивање глуме са начинима књижевних остварења
- богаћење речника
- примена правописних норми
- израда плана писменог састава
- проналажење,издвајање и упоређивање информација из више текстова
- проналажење,издвајање и упоређивање информација из више текстова
- аргументовање става

Редни број	Наставна тема/ област/садржај
1.	Књижевност
2.	Језик
3.	Језичка култура

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: српски језик VI разред

Циљ:

- ученик зна особине и врсте гласова;
- разликује просте речи од твореница.
- ученик разликује основне врсте независних реченица.
- ученик правилно употребљава глаголске облике и примењује правописну норму у једноставнијим примерима.

Редни број	Наставна тема / област/садржај
1.	изведене и сложене речи; суфикси, префикси, корен речи ; самогласници и сугласници; поделе сугласника по месту изговора и звучности; е промене и алтернације
2.	е промене и алтернације е – именичке и придевске ја речи у реченици
3.	а (основни појмови) не и зависне предикатске реченице ис – основна правила
4.	Глаголи ке основе – инфинитивна и презентска ки облици – грађење ис – писање глаголских облика које ученици често погрешно пишу
5.	Издајање основних делова структуре књижевног дела-тема,слике,ликови

Предмет: **Енглески језик**

Наставник енглеског језика: Бранка Дачески

Разред: VI

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредмет на повезаност	Исходи постигнућа	Начин провере	Стандарди-	Напомена-пројектна настава
- заједничке активности и интересовања у школи и ван ње (изласци, договори, преузимање одговорности у договореној ситуацији) - договор и узајамно поштовање међу члановима породице - приватне прославе (рођендан, годишњице и др.) - припрема, планирање, организација, подела послова - обавезе у кући,	Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној	- сви предмети	Први страни језик Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу. 1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским	Будући да се на том узрасту стичу тек почетна граматичка знања која ће се даље утврђивати и проширивати (способност ученика да разумеју страни језик и да се изразе њиме умногоме превазилази њихова експлицитна граматичка знања), њихово вредновање требало би предвидети пре свега у	Разумевање говора Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама1, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом. 1Теме предвиђене наставним програмом обухватају и оне теме које су обрађене током претходних година учења страног језика. Разумевање писаног текста Ученик чита са разумевањем	

уређење простора у којем се живи, промене у сопственом кутку (постери, нове боје...) - изражавање обавезе, забране, недостатака - развијање позитивног односа према животној средини и другим живим бићима (описивање времена, прогноза) - традиција и обичаји у културама земаља чији се језик учи (карневал...) - оброци (сличности и разлике са ишраном у земљама чији се језик учи), наручивање хране, савети о хигијени у кухињи - стамбена насеља - како станујемо (блок, насеље, кућа)	атмосфери; - говор наставника прилагођавање узрасту и знањима ученика; - наставник мора бити сигуран да је шваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; - битно је значење језичке поруке; - и у шестом разреду очекује се да наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није		темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.1.1.6. Разуме појединачне речи и једноставне изразе из текстова савремене музике. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним	оквиру формативне евалуације, то јест кроз кратке усмене/писме не вежбе којима се проверава способност ученика да примене одређено откривено граматичко правило; исправак је за ученике прилика да га боље разумеју и запамте. У сумативној евалуацији (на крају полугођа и школске године), то јест у писменим задацима и приликом провере способности усменог изражавања, не би требало давати граматичка вежбања, већ	писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом. Усмено изражавање Ученик самостално усмено изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом. Писано изражавање Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода. Интеракција Ученик остварује комуникацију и са саговорником	
---	---	--	--	---	---	--

- споменици и знаменитости у великим градовима (у земљама чији се језик учи) - куповина на једном месту (велике робне куће, олакшице) - развијање критичког става према негативним елементима вршњачке културе (нетолеранција, агресивно понашање итд.) - тематске целине и повезаност садржаја са другим предметима - сналажење у библиотеци/медиотеци - употреба информација из медија - образовни систем у другим земљама - развијање позитивног односа према животној	изворни говорник; - са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, одговарајући часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом,		подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења. 18 ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.	би граматичку тачност наставник требало да вреднује као један од више елемената којим се оцењују различите рецептивне и продуктивне језичке вештине. Елементи и скала вредновања, усаглашени на нивоу школе, требало би да буду познати и јасни ученицима. Елементи који се оцењују не треба да се разликују од уобичајених активности на часу. Исто оцењивање треба шватити као саставни део процеса наставе и учења, а не као изоловану	размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције. Медијација У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације. Знања о језику² Ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.	2 Под знањем о језику подразумева
--	--	--	--	--	--	--

средини и другим живим бићима (описивање времена, прогноза) - традиција и обичаји у културама земаља чији се језик учи (карневал...) - оброци (сличности и разлике са ишраном у земљама чији се језик учи), наручивање хране, савети о хигијени у кухињи - стамбена насеља - како станујемо (блок, насеље, кућа) - споменици и знаменитости у великим градовима (у земљама чији се језик учи) - куповина на једном месту (велике робне куће, олакшице) - развијање критичког става према негативним	поступком и циљем; - и у шестом разреду наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; - сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се евалуира и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативно м контексту. Комуникативн о- интерактивни приступ у настави страних језика		ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...). ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. 2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске	активност која подиже ниво стреса код ученика. Оцењивањем и евалуацијом треба да се обезбеди напредовање ученика у складу са оперативним задацима и квалитет и ефикасност наставе. Оцењивање се спроводи са акцентом на провери постигнућа и савладаности ради јачања мотивације, а не на учињеним грешкама. Начини провере морају бити познати ученицима, односно у складу са техникама, типологијом вежби и врстама активности	се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији. Оперативни задаци по језичким вештинама Оперативни задаци по језичким вештинама се постепено проширују и усложњавају. Истовремено се континуирано примењују и оперативни задаци из претходних разреда. Разумевање говора Ученик треба да: - разуме дијалоге (до 10 реплика / питања и одговора), приче, друге врсте текстова и песме о темама, садржајима и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, које	
---	--	--	---	---	--	--

елементима вршњачке културе (нетолеранција, агресивно понашање итд.) - тематске целине и повезаност садржаја са другим предметима - сналажење у библиотеци/медиотеци - употреба информација из медија - образовни систем у другим земљама	укључује и следеће: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја; - ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину; - учбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних		схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру наученог репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности. 3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.3. Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура. ПСТ.1.3.4. Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање. ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и	које се примењују на редовним часовима. Елементи за проверу и оцењивање: - разумевање говора - разумевање краћег писаног текста - усмено изражавање - писмено изражавање - усвојеност лексичких садржаја - усвојеност граматичких структура - правопис - залагање на часу - израда домаћих задатака и пројеката (појединачних, у пару и групи) - у шестом разреду није предвиђено оцењивање способности медијације.	чује уживо, или са аудио-визуелних записа; - разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања; - разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.). Разумевање писаног текста Ученик треба да: - разуме текстове (до 150 речи), који садрже претежно познате језичке елементе, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама,	
--	--	--	---	---	--	--

	материјала; - учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.		описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање. 19 Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу. 1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања. ПСТ.2.1.4. Разуме основни смисао и главне информације из подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим и узрасно адекватним темама, уколико се говори споро и разговетно. ПСТ.2.1.5. Разуме општи смисао и фреквентне фразе и изразе једноставнијих текстова из	Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.	искуством и интересовањима ученика; - разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипови, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, специјализовани часописи, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом; - проналази и издваја предвидљиве информације у текстовима из свакодневног окружења (писма, краћи новински чланци, упутства о употреби) и из краћих књижевних форми (приповетке, поезија, драмски текстови) примерених	
--	--	--	---	--	---	--

		савремене музике. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.9. Разуме општи смисао једноставних књижевних текстова прилагођених узрасту и интересовањима. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике. ПСТ.2.1.11. Разуме смисао једноставних рекламних порука уколико не садрже игру речи или неко конотативно/скривено/метафоришно значење. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	узрасту и интересовању ученика; - може да изведе закључак о могућем значењу непознатих речи ослањајући се на општи смисао текста са темом из свакодневног живота. Усмено изражавање Ученик треба да: - усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; - поред информација о себи и свом окружењу описује или извештава у неколико реченица о лицима, догађајима и активностима у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и	
--	--	---	--	--

		ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. 20 ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве.	морфосинтаксичке структуре); - препричава, упоређује и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме, садржаје и комуникативне функције предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре); - у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове у складу са предвиђеним комуникативним функцијама, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре). Интеракција Ученик треба да: - у стварним и симулираним говорним ситуацијама са	
--	--	---	--	--

		ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увежбану лексику. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и	саговорницима размењује исказе у вези с контекстом учионице, као и о свим осталим темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом (укључујући и размену мишљења и ставова према стварима, појавама, користећи познате морфосинтаксичке структуре и лексику); - учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд). - да одговори на директна питања која се надовезују уз могућност да му се понове и пружи помоћ при формулисању	
--	--	--	---	--

		најважније информације краћег писаног текста. ПСТ.2.1.27. На страном језику саопштава туристима најједноставније информације које су тражили од трећег лица (назив улице, број линије у градском саобраћају, цену). 2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. 3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).	одговора. Писмено изражавање Ученик треба да: - пише реченице и краће текстове (до 70 речи) чију кохерентност и кохезију постиже користећи познате језичке елементе у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем; - издваја кључне информације и препричава оно што је видео, доживео, чуо или прочитао; - користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања (шаље личне поруке, честитке, користи електронску пошту, и сл.). Медијација У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, ученик треба да:	
--	--	---	--	--

		ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.3. Препознаје најкритичније обрасце понашања који су непримерени/неприкладни у контексту циљних култура. ПСТ.2.3.4. Препознаје најчешће стереотипе у вези са својом и циљним културама. 21 ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.6. Познаје животне услове који владају у појединим екосистемима света (клима, географске одлике и сл.) где се користи страни језик. ПСТ.2.3.7. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости циљних култура. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање. Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу. 1. ФУНКЦИОНАЛНО-	- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи; - писмено преноси једноставне поруке и објашњења. Доживљај и разумевање књижевног текста - Може да изрази утиске и осећања о кратком прилагођеном књижевном тексту (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (илустрације и израда наменских реквизита, глума). Знања о језику и стратегије учења³ ³ Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој	
--	--	--	--	--

			ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања. ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монологских излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку. ПСТ.3.1.4. Разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних подкаста, радио и телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама (нпр. репортажа, научно-популарних, документарних, играних, анимираних филмова, спотова) које слуша/гледа у смисленим целинама. ПСТ.3.1.5. Разуме општи смисао и већину фраза и израза сложенијих разговетних текстова савремене музике.		комуникативној ситуацији. Ученик треба да: - препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом; - поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине; - користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости); - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима; - уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страног језика који учи; - разуме значај употребе интернационализма; - примењује компензационе стратегије и то	
--	--	--	---	--	---	--

		РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама. ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.). ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика. ПСТ.3.1.9. Разуме главне идеје, поруке и специфичне информације адаптираних верзија белетристике за младе. ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција. ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења. ПСТ.3.1.12. Разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима из савремене музике. ПСТ.3.1.13. Разуме смисао једноставних рекламних порука.	тако што: 1. усмерава пажњу, пре свега, на оно што разуме; 2. покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника, итд); 3. обраћа пажњу на речи / изразе који се више пута понављају, као и на наслове и поднаслове у писаним текстовима; 4. обраћа пажњу на разне невербалне елементе (гестови, мимика, итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писменим текстовима); 5. размишља да ли одређена реч коју не разуме личи на неку која постоји у матерњем језику; 6. тражи значење у речнику; 7. покушава да	
--	--	---	--	--

		22 ПСТ.3.1.14. Проналази потребне информације у речницима, енциклопедијама, брошурама и на интернет страницама. ПСТ.3.1.15. Разуме и може да издвоји потребне информације из табела, графикана, информатора и сл. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.16. Течно и с лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност. ПСТ.3.1.17. Учествује у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање. ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење. ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и		употреби познату реч приближног значења уместо непознате (нпр. аутомобил уместо возило); 8. покушава да замени или допуни исказ или део исказа адекватним гестом / мимиком; 9. уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција и позитивни трансфер).	
--	--	--	--	--	--

		да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима. ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу. ПСТ.3.1.21. Описује и тумачи податке из табела, графикана, информатора и сл. ПСТ.3.1.22. Резимира текст који слуша или чита ослањајући се у мањој мери на језичка средства која се у њему појављују. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота). ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и			
--	--	--	--	--	--

			адекватну лексику. ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме. ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују. ПСТ.3.1.28. Описује и тумачи податке из табела, графикона, информатора и сл. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима. 23 ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама. ПСТ.3.1.32. На матерњем језику			
--	--	--	--	--	--	--

			преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица. 2. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти. ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила. ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога. ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства. 3. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.3.1. Разуме основне			
--	--	--	--	--	--	--

			сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања). ПСТ.3.3.3. Разуме и избегава основне облике непримереног/неприкладног понашања у контексту циљних култура. ПСТ.3.3.4. Препознаје да постоји пристрасност у тумачењу културних појава и негује критичко мишљење у њиховом посматрању и разумевању. ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик. ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас. ПСТ.3.3.7. Познаје најтипичније представнике појединих екосистема света где се користи страни језик и доводи их у везу са одликама екосистема. ПСТ.3.3.8. Препознаје повезаност најважнијих појава			
--	--	--	--	--	--	--

			из историје циљних култура и опште историје. ПСТ.3.3.9. Препознаје утицај неколико најзначајнијих личности и дела из друштвене и уметничке историје циљних култура у свету, које доводи у везу са друштвеним и уметничким појавама из наше историје и обрнуто.			
--	--	--	--	--	--	--

Наставни предмет: Немачки језик						Разред: VI
Циљ учења предмета: - развијање сазнајних и интелектуалних способности; - ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика; - развијање хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији; - ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама.						
Програмски садржаји распоређен и по наставним темама	Начин Остваривања Програма	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи	Праћење и вредновање	Стандарди	Пројектна настава
Mein Alltag / Модул 3 3.1.Das ist meine Familie.	- циљни језик употребљава се у учioniци у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; -за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре, и обрнуто.	Српски језик: - присвојне заменице у једнини; - личне заменице у акузативу. Енглески језик: - неправилни глаголи.	Ученик ће бити у стању да: – да разуме краће текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе, – поздрави и отпоздрави, представи себе и друге користећи једноставна језичка средства, – постави и одговори на једноставна питања личне природе, – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи	-путем формативног оцењивања; -евалуацијом часа -усменим испитивањем; -анализом теста по нивоима.	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 1.1.4; 1.1.5; 1.1.6; 1.1.7; 1.1.9; 1.1.10; 1.1.11; 1.1.12; 1.1.13; 1.1.14; 1.1.15; 1.1.16; 1.1.17; 1.1.20; 1.1.21; 1.1.22; 1.1.23; 1.1.24; 1.2.1; 1.2.1;	

			и другима, – разуме једноставан опис животиња, – опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства.		1.2.3; 1.2.4; 1.3.1; 1.3.2;	
3.2. Wir haben sturmfrei.	- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке - укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; -ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину.	Српски језик: - присвојне заменице у множини; -прилози за место; -императив.	Ученик ће бити у стању да: – разуме једноставан опис места, – опише места користећи једноставна језичка средства, – разуме једноставна питања и обавештења која се односе на положај бића и предмета у простору и одговори на њих, – разуме обавештења о положају предмета и бића у простору, – упуту једноставне молбе и захтеве, – разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на	-организацијом квизова; - путем анкете; -честим кратким проверама знања (петоминутним и петнаестоминутним тестовима). - путем формативног оцењивања ; -евалуацијом часа; -усменим испитивањем; -анализом пројекта; -анализом теста по нивоима.	2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.6; 2.1.7; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 2.1.12; 2.1.16; 2.1.17; 2.1.19; 2.1.20; 2.1.21; 2.1.22; 2.1.26; 2.1.27; 2.1.28; 2.1.29; 2.1.30; 2.1.31; 2.2.1; 2.2.2; 2.2.3; 2.2.4;	

			њих, – разуме једноставне предлоге и одговори на њих, – даје једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота, – затражи и пружи кратко обавештење, – разуме и следи једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота,			
3.3. So ist mein Tag.	- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; -наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа.	Енглески језик: -модални глаголи.	Ученик ће бити у стању да: – разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње, – опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности користећи неколико везаних исказа, – опише дневни/недељни распоред активности,	-јасним и конкретним указивањем на евентуалне пропусте и њихово исправљање; -редовним прегледањем и оцењивањем домаћих задатака	3.1.1; 3.1.2; 3.1.3; 3.1.6; 3.1.7; 3.1.8; 3.1.9; 3.1.14; 3.1.15; 3.1.19; 3.1.20; 3.1.23; 3.1.24; 3.1.25; 3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.3.2.	Unser Schilderquiz

			– размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама, – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, – разуме једноставна обавештења о хронолошком времену, – тражи и даје једноставне информације о хронолошком времену користећи једноставна језичка средства.			
Meine Pläne / Модул 4 4.1. Wir fahren nach Berlin	-усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину. - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја; -настава се заснива и на социјалној интеракцији.	Енглески језик: -претерит. Српски језик: -датив и акузатив.	Ученик ће бити у стању да: – разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости, – размени информације у вези са догађајима у прошлости, – опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости, – разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на	ТЕСТИРАЊЕ (процена учениковог постигнућа – шта је појединац постигао у процесу учења и наставе у односу на образовне стандарде	1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 1.1.4; 1.1.5; 1.1.6; 1.1.7; 1.1.9; 1.1.10; 1.1.11; 1.1.12; 1.1.13; 1.1.14; 1.1.15; 1.1.16; 1.1.17; 1.1.20;	

			ЊИХ,		1.1.21; 1.1.22; 1.1.23; 1.1.24; 1.2.1; 1.2.1; 1.2.3; 1.2.4; 1.3.1; 1.3.2;	
4.2.Ich habe Geburtstag.	-наставни програм укључује динамичну, заједнички припремљену и прилагођену листу задатака и активности.	Српски језик: -редни бројеви; - личнезаменице у акузативу; -упитне заменице. Ликовна култура: - израда позивница.	Ученик ће бити у стању да: – разуме честитку и одговори на њу, – упуту пригодну честитку, – захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства, – саопшти кратку поруку којом се захваљује.	-честим кратким проверама знања (петоминутним и петнаестоминутним тестовима) -јасним и конкретним указивањем на евентуалне пропусте и њихово	2.1.1; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.6; 2.1.7; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 2.1.12; 2.1.16; 2.1.17; 2.1.19; 2.1.20; 2.1.21; 2.1.22; 2.1.26; 2.1.27; 2.1.28; 2.1.29; 2.1.30; 2.1.31; 2.2.1; 2.2.2; 2.2.3; 2.2.4; 2.3.2;	

4.3.Endlich Ferien	- учбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала.	Српски језик: -претерит; -упитне речи и предлози. Географија: -датум, време; -годишња доба.	Ученик ће бити у стању да: – разуме једноставна обавештења о хронолошком времену, – тражи и даје информације о хронолошком времену и о метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства, – разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност, – разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих, – опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење, – разуме свакодневне изразе у вези са	Разумевање и уважавање развојних потреба ученика (свим ученицима обезбедити услове да остваре дефинисана постигнућа тако што наставник у процесу праћења обраћа пажњу на тешкоће које ученик има, прецизно идентификује шта је то на чему ученик уз помоћ наставника треба да ради и превазиђе. Тако ће ученици били мотивисани да уложе труд и напор у учењу)	3.1.1; 3.1.2; 3.1.3; 3.1.6; 3.1.7; 3.1.8; 3.1.9; 3.1.14; 3.1.15; 3.1.19; 3.1.20; 3.1.23; 3.1.24; 3.1.25; 3.2.1; 3.2.2; 3.2.3; 3.3.2.	Das grosse Maximal A1- Quiz
-----------------------	--	---	---	--	---	-----------------------------------

			непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих, – изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства, – размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости, – опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности користећи неколико везаних исказа, – разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње, – опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства, – разуме једноставан опис места,			
--	--	--	---	--	--	--

			– разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања, – разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих, – представи себе и другог користећи једноставна језичка средства, – постави и одговори на једноставна питања личне природе, – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, – разуме једноставне предлоге и одговори на њих, – разуме планове и намере и реагује на њих, – размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама.			
--	--	--	--	--	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 6

Циљ наставног предмета:

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Редни број	ОБЛАСТ /ТЕМА
1	БОЈА
2	КОМУНИКАЦИЈА
3	ТЕКСТУРЕ
4	УОБРАЗИЉА
5	ПРОСТОР
Укупан број часова	

САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Корелација и међупредметна повезаност	Исход	Начин провере	Стандард	Напомена
Пигментне боје (хро -матске и ахроматске боје; основне и изме- дене боје) Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст). Примена боја	У овој целини предложе ни су појмови, одпојмови и теме за разговор, које су везане за изражајне могућности материјала и техника које ученик кори-сти. Наставник нуди основне информације и савете. Ученици треба да знају да понекад не могу да добију жељени тон зато што сликарске	Косовски циклус епских песама, Марко краљевић Биологија: Амебе, пресек једноћелијског организма Компетенције: Комуникација- У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања,	користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; -обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу;	Естетско процењи- вање и оцењивање дечјих радова, усмено испитивање, однос према задацим, обавезама, активност на часу, разговор, праћење напредовања вештине кроз задатке. Праћење и	1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи	

(технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика). Уметничко наслеђе (музеји и експонати).	боје које се производе као школски прибор садрже мање пигмента. Ако ученици не могу да набаве квалитетан школски прибор, решење може да буде додавање течних тонера за фасадне боје, који се набављају у фарбари. Тонери и пако вање беле еколошке боје за зидове довољни су за одељење. Цртеже и слике које сматрају неуспелим могу да искористе за колаж. Раде једноставне пројекте. Наставник пону- ди две или више техника, а ученици могу да одабе-ру технику према свом сензитивитету. Скице се раде и бирају у школи, а пројекти могу да се довр-ше код куће. Уколико ученици желе да раде чворовану таписерију не морају да користе	вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. Рад с подацима и информацијама: Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција- Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу. Решавање проблема- Ученик проналази/осмиш	-изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; - идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; -повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; -разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	Вредновање учени-ка је континуирано, уважавајући инте- ресовања и актив- ности ученика у процесу учења, а у складу са њиховим стваралачким радом и креативношћу, у циљу самостављи- вања у трагању раз- личитих извора сазнања, прошири- вања и продубљива- ња умења и ештина. -на часовима вежбања вршиће се естетска анализа, процењивање, вредновање и оцењивање ученичких радова -у току школске године оцењиваће се радови ученика и то у првом полу- годишту два пута и у	дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) 2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене	
---	--	---	--	--	---	--

	вуну, могу да исеку траке од пластичних кеса. Витраж могу да праве од папира и фолија у боји, а могу и да сликају на пластичним флашама. ајједноставније је да код куће, уз помоћ одраслих, одесеку дно и део флаше тако да добију посуду за оловке. Пластика се лако ослика-ва акварел бојама. Ако желе да имитирају витраж могу да користе и црни перманентни маркер. За мозаик могу да користе пластичне чепове... Наставник може да подстакне ученике на размишљање и истражи-вање питањима и одабраним информацијама. На пример, причом о томе шта значе боје у неким културама, да ли животи-ње умеју да сликају, да ли постоји веза између тонова у музици и тонова у визуелној	љава могућа решења проблемске ситуације. Естетичка компетенција- Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка.		другом олугодиш- ту два пута	учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	
--	---	---	--	-------------------------------------	---	--

	уметности, које две боје би употреби ли да изразе одређену емоцију, како су боје добиле своје називе... Није пожељно оптерећивати ученике роширеним информацијама (о валер-ским кључевима, адитив-ном мешању боја...); боље је да се о томе разговара у следећим разредима, када буду имали више редзна- ња и када буду више ко- ристили савремену тех- нологију. Ученици треба да добију само елемен- тарне информације о утицају светлости на опажање боја. Важније је да знају да је нормално да постоје разлике у опажа-њу тонова – постоје незнатне разлике у грађи ока, на опажање утичу и околне боје, на различи-тим мониторима иста слика има другачије тонове (остало ће					
--	--	--	--	--	--	--

	учити касније). Ако желе да одштапају на мајици слику коју су урадили у апликативном програму потребно је да слику из RGB система (црвена, зелена, плава) пребаце у CMYK систем (цијан, магента, жута и кључ, односно катран/црна), који се користи у штампи (остале информације могу да добију од наставника Информатике). У оквиру целине, предложена је и додатна тема за разговор, „Музеји и експонати“, везана за музеје и карактеристичне експонате који се у њима чувају. Пожељно је да се ученици прво упознају са музејима у Србији, а ученици који наставу слушају на матерњем језику треба да добију основне информације о					
--	---	--	--	--	--	--

	најзначајнијим музејима у матичној држави. Разговор прате одговарајући визуелни садржаји, а заинтересовани ученици могу да раде и истраживачке задатке.					
Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).	У овој целини су предложене теме за разговор о садржају уметничких дела и рекламних (визуелних и аудиовизуелних) порука. Наставник не нуди анализу дела коју ученици записују и меморишу без разумевања. Смисао учења је да ученици доживе уметничко дело, да размишљају о њему и слободно изражавају своје мишљење. Наставник их само подстиче питањима. Ученици треба да разговарају и о томе колико су рекламе на телевизији и интернету ефикасне,	Техничко образовање: саобраћајни објектио (аутопутеви, железнице, аеродроми) Физичко васпитање: Кошака-основна правила Рад с подацима и информацијама: Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података.	користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -описе свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; - идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; -повезује карактеристичан	Естетско процењивање и оцењивање дечјих радова, усмено испитивање, однос према задацим, обавезама, активност на часу, разговор, праћење напредовања вештине кроз задатке. Праћење и Вредновање ученика је континуирано, уважавајући инте- ресовања и актив- ности ученика у процесу учења, а у складу са њиховим стваралачким	1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) 2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И	

	колико могу да их заинтересују, а на који начин их одбијају... Наставник може да подстакне ученике да самостално истражују тако што ће поставити одговарајуће питање. На пример: да ли има скривених порука у уметничким делима? У ликовном раду ученици бирају материјал и технику којом ће најефикасније изразити неки садржај (идеју, поруку, став...). У оквиру целине, предложена је и додатна тема за разговор, „Уметност некад и сад“, односно поређење неке теме (садржаја ликовног дела) кроз епохе.	Дигитална компетенција- Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу. Решавање проблема- Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. Естетичка компетенција- Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка.	експонат и одговарајући музеј; -разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	радом и креативношћу, у циљу самостављања у трагању раз- личитих извора сазнања, прошири- вања и продубљивања умења и ештина. -на часовима вежбања вршиће се естетска анализа, процењивање, вредновање и оцењивање ученичких радова -у току школске године оцењиваће се радови ученика и то у првом полу- годишту два пута и у другом олугодиш- ту два пута	САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2.зна данаведене различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне	
--	--	---	--	---	--	--

					уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу .	
Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).	У овој целини су груписани предлози везани за истраживање изражајних могућности традиционалних цртачких, вајарских и сликарских техника. Уколико ученици желе да цртају или сликају текстуру у апликативном програму, то могу да раде као пројекат. У додатној теми за разговор, „Грађевине, скулптуре и паркови“, фокус није на текстури,	Биологија:Разноврсност мекушацаа (различити облици љуштура пужева и шкољки) Amzing names, енглески језик Рад с подацима и информацијама: Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података.	- прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; -обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу; -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела;	Естетско процењи- вање и оцењивање децјих радова, усмено испитивање, однос према задацим, обавезама, активност на часу, разговор, праћење напредовања вештине кроз задатке. Праћење и Вредновање учени-ка је континуирано, уважавајући инте- ресовања и актив- ности ученика у	МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју	

	већ на значајним грађевинама, скулптурама у пленеру и парковима у нашој земљи. Наставник може да прикаже презентацију и да упореди наше наслеђе са светским, нарочито значај за културни туризам и идентитет краја или земље.	Дигитална компетенција- Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу. Решавање проблема- Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. Естетичка компетенција- Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка.	- идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; -повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; -разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	процесу учења, а у складу са њиховим стваралачким радом и креативношћу, у циљу самостављања у трагању раз- личитих извора сазнања, прошири- вања и продубљивања умења и ештина. -на часовима вежбања вршиће се естетска анализа, процењивање, вредновање и оцењивање ученичких радова -у току школске године оцењиваће се радови ученика и то у првом полу- годишту два пута и у другом олугодиш- ту два пута	2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других 3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.3.3.1. анализира	
--	--	---	--	--	--	--

					одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота	
Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...). Уметничко наслеђе (необична уметничка остварења).	У овој целини су груписани предлози везани за разговор о значају маште (уобразиље, имагинације) у уметности, науци и свакодневним ситуацијама када је потребно пронаћи решење за неки проблем. И у шестом разреду ученици уче о томе како да пронађу подстицај за развијање	Рад с подацима и информацијама: Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција- Ефикасно користи ИКТ за	-обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу; -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела;	Естетско процењи- вање и оцењивање дечјих радова, усмено испитивање, однос према задацим, обавезама, активност на часу, разговор, праћење напредовања вештине кроз задатке. Праћење и Вредновање	2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју	

	креативних идеја. Наставник прво показује репрезентативна остварења светских и домаћих уметника заснована на сновима, бајкама, митовима и легендама. Ученици треба самостално да одаберу податке (снове, бајке, митове или легенде) који их подстичу на рад. Додатну тему, „Необична уметничка остварења“, потребно је везати за самостално истраживање и формирање дигиталне збирке „необичних“ савремених остварења. Збирка може да буде индивидуална или одељенска. Наставник може да подстакне ученике приказивањем неколико визуелних примера (хидропонична лампа дизајнера Марка Вучковића,	комуникацију и сарадњу. Решавање проблема- Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. Естетичка компетенција- Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка. Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка.	- идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; -повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; -разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	учени-ка је континуирано, уважавајући инте- ресовања и актив- ности ученика у процесу учења, а у складу са њиховим стваралачким радом и креативношћу, у циљу самостављања у трагању раз- личитих извора сазнања, прошири- вања и продубљивања умења и ештина. -на часовима вежбања вршиће се естетска анализа, процењивање, вредновање и оцењивање ученичких радова -у току школске године оцењиваће се радови ученика и то у првом полу- годишту два пута и у другом	ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других 3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у	
--	--	---	--	--	---	--

	радови Сесилије Вебер из серије Natural Humans, уличне слике Џулијана Бивера, подводни музеј у Канкуну, хотел од леда у Шведској...). Ученици бирају врсту уметничких радова које ће истраживати (куће за становање, ципеле, одећа, накит, скулптуре, аутомобили...).			олугодиш- ту два пута	односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.	
Амбијент (елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници;	У овој целини су груписани предлози везани за пројектну наставу и обликовање простора у школи. Уколико школа има	Рад с подацима и информацијама: Користи информационе технологије за чување,	користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; - прави разноврсне текстуре на подлогама,	Естетско процењивање и оцењивање дечјих радова, усмено испитивање, однос према	АТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне	

утицај амбијента на расположење, активност и учење; обликовање школског простора; поставка изложбе).	могућности, ученици могу да обликују башту у школском дворишту. Идеје се могу пронаћи на интернету ако се у претраживач унесе: „bottle tower gardening“, „plastic bottles art“, „school garden projects“, „recycled garden ornaments“ или „garden ornaments for schoolyard“. Уколико школа нема таквих могућности, могу да обликују део учионице или хола. Сврха ових активности је да ученици науче како да од доступних материјала направе нешто што ће им користити у свакодневном животу. На пример, од пластичних флаша се могу направити фотеле, клупе, сточићи, полице, жардињере, вазе, лампе, лустери... Употребни предмети које	презентацију и основну обраду података. Дигитална компетенција- Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу. Решавање проблема- Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. Естетичка компетенција- Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка. Уме да анализира	облицима или у апликативном програму; -користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; -обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу; -изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; -описује свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; - идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; -повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; -разматра са другима шта и како је учио и где та знања може	задацим, обавезама, активност на часу, разговор, праћење напредовања вештине кроз задатке. Праћење и Вредновање учени-ка је континуирано, уважавајући инте- ресовања и актив- ности ученика у процесу учења, а у складу са њиховим стваралачким радом и креативношћу, у циљу самоставља- вања у трагању раз- личитих извора сазнања, прошири- вања и продубљива- ња умења и ештина. -на часовима вежбања вршиће се естетска анализа, процењивање, вредновање и оцењивање ученичких	медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) 2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак) УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и	
--	---	---	---	--	--	--

	ученици праве самостално или у заједничком раду не треба да имају само употребну, већ и естетичку вредност. Други предлог је симулација музејске поставке или изложбе. Ученици треба да осмисле поставку, да сами распоређују експонате, дизајнирају позивнице Сврха ових активности је да се оспособљавају за презентовање радова.	и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела).	применити.	радова -у току школске године оцењиваће се радови ученика и то у првом полу- годишту два пута и у другом олугодиш- ту два пута	вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	
--	---	--	------------	---	--	--

ОБЈАШЊЕЊА

САДРЖАЈ – конкретно шта радите у оквиру теме (нпр.- просте и проширене реченице, одређени текст, систем органа за варење...навести)

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА САДРЖАЈА – на који ћете начин **ви** тај садржај остварити на тим конкретним часовима

КОРЕЛАЦИЈА И МЕЂУПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА- навести садржај предмета са којим је у корелацији и шта ће из одређене компетенције да се овде развије.

НАЧИН ПРОВЕРЕ- како ћете проверити да ли је ученик усвојио те садржаје, конкретно како ви то проверавате (не само усмена и писмена провера)

ИСХОД

СТАНДАРД – исход води ка одређеном стандарду, писати шифру и текст стандарда (не наводити све стандарде, него само онај ка ком исход/постигнуће води)

НАПОМЕНА – тематски дан, тематска седмица, пројектна настава, амбијентална настава...

КОРЕЛАЦИЈА

ПРЕДМЕТИ (предмет и предмет у корелацији)	РАЗРЕД	Садржај
Техника и технологија	6	Саобраћајни објектио (аутопутеви, железнице, аеродроми)
Енглески језик	6	Amzing names
Биологија	6	Разноврсност мекушацаа (различити облици љуштура пужева и шкољки)
Физичко васпитање	6	Кошарка основна правила
Биологија	6	Амебе
Иформатика и рачунарство	6	Графика
Српски језик	6	Кососовски циклус епских песама, Марко краљевић

- Наводити оно што је увек потребно, без чега нема преласка у следећи разред. Оно што вам је увек битно.

СЕКЦИЈА : ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Наставници Ликовне културе: Дејан Петровић и Анђелка Армуш

РАЗРЕД: VI разред основне школе(1 час недељно, 36 часова годишње)

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Циљ и задаци:

Циљ васпитно-образовног рада овог изборног предмета јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења.

Ова изборна настава такође:

омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе; омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;

мотивише ученике на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика;

развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих

ликовних елемената: линија, облика, боја; ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства;

развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење; развија већу осетљивост за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу; развија

моторичке способности ученика и навике за лепо писање; континуирано подстиче и прати интересовања за посећивањем музеја, изложби и јача потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;

ствара услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне

законитости и друштвене појаве; омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности; развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

ТЕМА И САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Начин провере	Корелација Међупредмет не компетенције	Исход	Станд ард	Напомен а
Тачка, линија и смер (3)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Српски,историја, географија, биологија, техничко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упоређује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.

	извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски .					
Слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација, израда малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна	Представљање садржаја рада, тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Техничко, географија, музичко, биологија, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упореджује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.

	средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски					
Компоновање основних тродимензион алних облика (3)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Математика, Биоогија,техни чко,географија, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да:развију ликовно- естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, компо- зиција		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфич ности поједини х стилова. Упоређуј е уметничк е правце. Повезује знање са другим областим а (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на птртходн

	демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски					а искуства.
Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација, израда малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалогска хеуристичка дискусија	Представљање садржаја рада, тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Српски, историја, географија, биологија, техничко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упореджује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања

	посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски					се на пртрходна искуства.
СЛИКАЊЕ Хроматски и ахроматски скуп (2)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – стетско процењивање истих	Техничко, географија, музичко,биологија,страни језици, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да:развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упоређује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика)

	хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски					Дискутује и ослања се на пртрходна искуства.
Интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) (2)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада:	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – стетско процењивање истих	Српски,историја, географија, биологија, техничко,музичко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да:развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упоређује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја,

	монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски					музика, физика) Дискутује и ослања се на птртходн а искуства.
Топле и хладне боје (2)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – стетско процењивање истих	Географија, биологија, техничко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да: развију ликовно- естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја,		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфич ности поједини х стилова. Упоређуј е уметничк е правце. Повезује знање са другим областим

	Методе рада: монологска дијалогска хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстративна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски			простор, компо- зиција		а (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на партходн а искуства.
Визуелно споразумевањ е (3)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални,	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Српски,истори ја, географија, биологија, техничко,музи чко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да: развију ликовно- естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфич ности поједини х стилова. Упоређуј е уметничк е правце. Повезује знање са

	групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски			законитости света облика: облик-боја, простор, компо- зиција		другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на птртходна искуства.
Пантомима, говор тела (1)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Српски,истори ја, географија,био логија, техничко,музи чко, физичко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини	Ученици треба да: развију ликовно- естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфич ности поједини х стилова. Упоређуј е уметничк е правце.

	рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монологска дијалогска хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстративна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски		Решавање проблема; Сарадња;	визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, компо- зиција		Повезује знање са другим областима а (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на построј а искуства.
Амбијент - сценски простор (1) Перцепција и аперцепција Фотографија, филм и одговарајућа средства.	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација, из- рада малих	Представљање садржаја рада, тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – стетско процењивање истих	Српски, истори- ја, географија, био- логија, техничко, музи- чко, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према	Ученици треба да: развију ликовно- естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфич- ности поједини- х стилова. Упоредљуј- е

	уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: молошко дијалогско хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстративна Наставна средства: Писани материјали и извори, учбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски		околини Решавање проблема; Сарадња;	откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, компо- зиција		уметничк е правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на партходна искуства.
Амбијент - сценски простор (1) <i>Естетска анализа</i>	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда	Представљање садржаја рада, тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Српски, историја, географија, биологија, техничко, музичко, историја, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација;	Ученици треба да: развију ликовно- естетски сензитивитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова.

	презентација,израда малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски		Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		Упоредјује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.
ВАЈАЊЕ Тактилне вредности површине и облика (2) Перцепција и аперцепција Вајање, одговарајућа	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско	Српски,историја, географија, биологија, техничко,музичко,историја, Компетенција за учење; Естетичка компетенција;	Ученици треба да:развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности

средства и вајарски материјали	радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалогска хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстративна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски	процењивање истих	Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		поједини х стилова. Упореджује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.
Чврста и мека форма (2) Перцепција и аперцепција Вајање, одговарајућа средства и	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу,	Географија, биологија, техничко,музичко, историја, Компетенција за учење;	Ученици треба да: развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани		Активно приступа при излагању новог градива. Запажа

вајарски материјали	остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација, израда малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски	Критичко – естетско процењивање истих	Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција	специфичности појединих стилова. Упореджује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.
Моделовање геометријских и неправилних форми (2)	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад,	Представљање садржаја рада, тест, посматрање радова у изради	Српски, историја, географија, биологија, техничко, музичко,	Ученици треба да: развију ликовно-естетски сензибилитет	Активно приступа при излагању новог

Перцепција Вајање, одговарајућа средства и вајарски материјали	Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација, израда малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалошка хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски	и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	историја, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција		градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упоређује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.
Конвексна и конкавна форма (2)	Објашњавање, дискусија, дијалог,	Представљање садржаја рада, тест,	Српски, историја, географија, биологија,	Ученици треба да: развију		Активно приступа при

Перцепција и аперцепција Цртање, сликање, вајање и одговарајућа средства и материјали	демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалогска хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски	посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	техничко,музичко, историја, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција	излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упоредљује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.
--	---	---	---	--	--

Односи маса и волумена (2) Перцепција Вајање, одговарајућа средства и вајарски материјали	Објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација. Практичан рад, Садржаји програма се остварују кроз семинарске радове, посете музеја, израда презентација,,из рада малих уметничких дела. Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални Методе рада: монолошка дијалогска хеуристичка дискусија посматрање илуистаративна демонстартивна Наставна средства: Писани материјали и извори, уџбеник, слике Цртачки, сликарски, вајарски	Представљање садржаја рада,тест, посматрање радова у изради и у коначном производу, Критичко – естетско процењивање истих	Српски,историја, географија, биологија, техничко,музичко, историја, Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини Решавање проблема; Сарадња;	Ученици треба да:развију ликовно-естетски сензибилитет за: спонтани ритам бојених мрља, линија, светлина покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: облик-боја, простор, композиција	Активно приступа при излагању новог градива. Запажа специфичности појединих стилова. Упоређује уметничке правце. Повезује знање са другим областима (историја, музика, физика) Дискутује и ослања се на претходна искуства.
--	--	--	---	---	--

Циљ наставног предмета:

ШЕСТИ РАЗРЕД

(1 час недељно, 36 часова годишње)

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- развијају ликовно-естетски сензибилитет за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- се оспособе за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја и тако развију интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају свест да ће знања користити у даљој професионалној оријентацији и унапређивању опште културе.
- развијају стваралачки однос према околини и веће компетенције визуелног мишљења;
- развијају осетљивост за проблеме у коришћењу ликовно-техничких средстава.

Структура:

1. Садржаји програма
2. Креативност
3. Медијуми

Сврха, циљеви и задаци школског програма

Циљ: Циљ наставе и учења музичке културе је да код ученика развијајући интересовања за музичку уметност, стваралаштво и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању наслеђа и култури свога и других народа.

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредмет на повезаност	Исходи Ученик ће бити у стању да:	Начин провере	Напомена, пројект на настава
Човек и музика	Фронтално, групно. Извођење средњевековних композиција певањем. Слушање средњевековне и ренесансне музике. Решава задатке у групи и самостално на тему средњевековне и ренесансне музике.	Историја: појам средњег века и ренесансе	-Повеже различите видова музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали -наведе изражајна музичка средства карактеристична за средњи век и ренесансу. -уочи основне карактеристика музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси. -Опише улогу музике у средњевековној Србији. -уочи разлике између световних и духовних композиција	Одговара на питања, препознаје слушане музичке примере. Описује улогу музике код ренесансних средњевековних народа.	

			средњег века и ренесансе. -Издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима.		
Музички инструменти	-Индивидулни рад. Ученик прави од доступних материјала инструменте са диркама.		-одреди врсту музичког инструмента по изгледу и звуку. опише реазлику у начину добијања звука код инструмената са диркама. -препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког дела. -	Извођење музике у групи или пару на инструментима које су ученици сами направили.	
Слушање музике	-индивидуални -групни рад	Веронаука: српско појање	-Разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе. -коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте. -идентификује	Квиз: погоди слушану композицију и њеног аутора.	

			репрезентативне музичке примере средњег века и ренесансе, -уочи сличности и разлике између духовне православне и католичке музике. -идентификује елементе средњевијековне музике као инспирацију у музици савременог доба.		
Извођење музике	-групни рад, ученици певају и свирају у групама -индивидуални рад, ученик самостално пева или свира, тактира песму солмизацијом -фронтални	Физичко васпитање, вежбе обликовања и музичка култура покрет приликом извођења народних песама и игара	-изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне или електронске инструменте, самостално или у групи. -примењује правилну технику певања. -примењује различита средства изражајног певања и свирања, у зависности од врсте, намене и карактера композиције. -развија координацију кроз	-ученик пева, свира, познаје музичку писменост, солмизацију -петоминутни тест	Пројекат Учествовање на спортским школским такмичењима, извођење химне, кореографије итд.

			покрет и моторику. -комуницира у групи импровизујући мање целине гласом, покретом или инструментом.		
Музичко стваралаштво	-индивидуални рад, ученик самостално компонује песму на задати текст -групни рад, учествују на приредби		-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина , кроз певањ, свирање и покрет. -учествује у креирању школских приредби и пројеката. -изрази доживљај музике језиком других уметности: глума, плес, говорне или писана реч, ликовно. -учествује у школским приредбама и манифестацијама. -понаша се у складу музичког бонтона у одређеним приликама. -критички просуђује утицај	Учешће на школској приредби	

			прегласне музике на здравље. -користи могућности икт-а за самостално извођење, истраживање и стваралаштво.		
--	--	--	---	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

РАЗРЕД: Шести

Циљ наставног предмета: Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историј-ском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Редни број	ОБЛАСТ /ТЕМА
1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ
2.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ
3.	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ
4.	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (ПРЕДИНДУСТРИЈСКО ДОБА)
Укупан број часова	72

САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Корелација и међупредметна компетенција	Начин провере	Исход	Стандард	Напомена
Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови <i>средњи век</i>, <i>нови век</i>, <i>прединдустијско доба</i>, хронолошки и просторни оквири). Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).	Индивидуални, рад у групи и пару Употреба интернета у настави Употреба историјске карте у настави Тумачење историјских извора	Корелација: Ликовна култура: Уметничко наслеђе (музеји и експонати), Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови Српски језик: читање са разумевањем одабраних текстова, јасно изражавање Информатика и рачунарство: приступање интернету и самостално истраживање Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Иницијално тестирање Усмена провера Десетоминутна провера Домаћи задатак Ученик сам процењује сопствено и знање других ученика	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру) -именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје -лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока -користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску	ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда	Преузимају се исходи из 5. разреда и разрађују даље

				појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век - прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему	ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора	
Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља,	Индивидуални, рад у групи и пару коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење презентација) Тумачење историјских извора Употреба историјске карте у настави	Корелација: Српски језик: читање са разумевањем одабраних текстова, јасно изражавање Ликовна култура: Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови) Географија: Миграције становништва, Типови насеља, Урбанизација, град – унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси, Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе, Појам и функција државних граница Биологија: Дрво живота” (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Информатика и рачунарство: приступање интернету и самостално истраживање Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама,	Усмена и писмена провера Десетоминутна провера Радни листови Продукти учења Домаћи задатак Ученик сам процењује сопствено и знање других ученика	– образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; -на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хролошки, политички, друштвени,	ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из	

христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ђирило и Методије		решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција		културни) – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;	националне и опште историје ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикана и закључује о појави) ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)	
Државно уређење (типични европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања–Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутоке-фална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној	Индивидуални, рад у групи и паре коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење презентација) Тумачење историјских извора Употреба историјске карте у настави Истраживачки задатак	Корелација: Српски језик- читање са разумевањем одабраних текстова, јасно изражавање, Еписке народне песме о Косовском боју и Марку Краљевићу, Борислав Пекић: <i>Сентиментална повест Британског царства</i> („Велика повеља слободе у земљи без устава“) Ликовна култура: Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...). Музичка култура: духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији, Световна музика средњег века: трубадури, трувери, византијско певање. Географија: облик владавине Грађанско васпитање: Права и одговорности Биологија: Путеви преношења заразних болести.	Усмена и писмена провера Десетоминутна провера Радни листови Продукти учења Домаћи задатак Ученик сам процењује сопствено и знање других ученика	– пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом	ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања ИС.3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је	

Европи). Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга). Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...). Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Ко-троманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач.		Верска настава: христјанизација Информатика и рачунарство: приступање интернету и самостално истраживање Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција		веку; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни)	настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)	
Прединдустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у	Индивидуални, рад у групи и пару коришћење информационо-комуникационих	Корелација: Српски језик: читање са разумевањем одабраних текстова, јасно изражавање Географија: облик владавине	Усмена и писмена провера Десетоминутна провера Радни листови	-образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;	ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских	

начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...). Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; после- дице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица”...). Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католич- ка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво).	технологија (употреба интернета, прављење презентација) Тумачење историјских извора Употреба историјске карте у настави Истраживачки задатак Домаћи задатак	Музичка култура: Ренесанса Инструментална музика ренесансе. Ликовна култура: Уметничко наслеђе (уметност некад и сад) Грађанско васпитање: Грађанин Ликовна уметност: Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови) Информатика и рачунарство: приступање интернету и самостално истраживање Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Продукти учења Домаћи задатак Ученик сам процењује сопствено и знање других ученика	-идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; -користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); -образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; -пореди историјске појаве; -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; -приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; -разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; -илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; -илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; -учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања	феномена у националној историји ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје ИС.3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву ИС.2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније	
---	--	---	--	--	--	--

Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина). Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Мике-ланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Елизабета I, Вилијам Шекспир, Луј XIV, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић.				-разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; -идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; -пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; -разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини.	појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикана ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора ИС.3.2.3. уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло извора	
---	--	--	--	---	---	--

КОРЕЛАЦИЈА

ПРЕДМЕТИ (предмет и предмет у корелацији)	РАЗРЕД	Садржај
Историја-Српски језик		читање са разумевањем одабраних текстова, јасно изражавање, Епске народне песме о Косовском боју и Марку Краљевићу, Борислав Пекић: Сентиментална повест Британског царства („Велика повеља слободе у земљи без устава”)
Историја-Ликовна култура		Уметничко наслеђе (музеји и експонати), Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови), : Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...)
Историја-Географија		Миграције становништва, Типови насеља, Урбанизација, град – унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси, Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе, Појам и функција државних граница, облик владавине
Историја-Биологија		Дрво живота” (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност), Пuteви преношења заразних болести
Историја-Музичка култура		Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији, Световна музика средњег века: трубадури, трувери, византијско певање.
Историја-Грађанско васпитање		Права и одговорности, Грађанин
Историја-Информатика и рачунарство		Информатика и рачунарство: приступ интернету и самостално истраживање

Историја-верска настава		Христијанизација
-------------------------	--	------------------

ДОДАТНА НАСТАВА

Предмет: Историја

Циљ: Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Додатним радом се обухватају ученици који постижу изузетне резултате у савладавању садржаја програма, који показују интересовање за проширивање знања и вештина и који су обдарени и талентовани за одређење области и предмете.

Редни број	Наставна тема/ област/садржај
1.	Миграције
2.	Тајанствена Византија
3.	Феудалне монархије
4.	Домети српске државности у средњем веку
5.	Прединдустријско доба

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: Историја

Циљ: Циљ допунске наставе је да ученици надокнаде губитке у знању или вештинама и да би се оспособили за успешно учење историје. Празнине које се уочавају на часовима редовне наставе онемогућавају ученику даље напредовање, због чега је неопходно накнадно усвајање основних и проширених знања у складу са потребама и континуитетом који одговара ученику.

Редни број	Наставна тема / област/садржај
1.	Основи проучавања прошлости
2.	Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем
3.	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку
4.	Европа, свет и српске земље у раном новом веку (прединдустријско доба)

ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА

РАЗРЕД: шести

Циљ и задаци:

Циљеви и задаци: Упознавање ученика са градивом које ће бити обрађивано у VI разреду; упознавање ученика са уџбеником и осталим наставним средствима; картографско описмењавање, употреба географских карата током учења и у свакодневном животу; Потребно је да ученици упознају основне појмове из географије становништва и насеља, схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство; Схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије; стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја; Упознају најважније међународне организације и интеграцијске процесе у Европи и свету, као и њихов значај за политички, економски и културни развој; разумеју значај и домет међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима; упознају најважније природне, друштвене и економско-географске одлике Европе и специфичности њених регија и држава; самостално да користе географску карту као извор информација; познају и поштују традицију и интегритет других народа; Утврдити најважније природне, друштвене и економско-географске одлике Европе; утврдити основне хидрографске и биогеографске појмове;

Општи оперативни задаци:

Ученици треба да:

- упознају људске активности које утичу на квалитет животне средине и схвате неопходност њеног очувања, унапређивања и заштите;
- стекну основна знања и вештине из картографије и да се оспособе за коришћење географске карте као извора информација и оријентације;
- упознају основне појмове из географије становништва и насеља, схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство;
- схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије;
- стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја;
- упознају најважније међународне организације и интеграцијске процесе у Европи и свету, као и њихов значај за политички, економски и културни развој;
- разумеју значај и домете међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима;
- упознају најважније природне, друштвене и економскогеографске одлике Европе;

- самостално користе географску карту као извор географских информација у процесу стицања нових знања и истраживања и у свакодневном животу;

Посебни оперативни задаци:

Ученици треба да:

- поседују осећање социјалне припадности и привржености сопственој породици, нацији и култури, познају традицију и учествују у њеном очувању;
- познају и поштују традицију и идентитет других народа, заједница и социјалних група.
- развијају способности за активно стицање и примену знања из географије кроз самостално учење и истраживање.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА:

Тема (садржај)	Начин остваривања	Корелација	Исходи	Начин провере	Стандарди	Напомена (пројектна настава)
Друштво и географија: -Друштвена географија, предмет проучавања и подела	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални, комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе:	Географија 5. разред (Човек и географија)	– успоставља везе између физичко- географских и друштвено- географских објеката, појава и процеса;	Разговор, усмена провера	ГЕ 1.3.1. ГЕ 2.3.1. ГЕ 3.3.1.	

	дијалогска, монологска, илустративна, демонстративна, метод разговора Ученик: пише, чита, слуша, посматра, истражује, препознаје, уочава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри, примењује, закључује, сарађује, решава, процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша, помаже, коригује, организује, учествује, објашњава, усмерава					
Географска карта: - Географска/ картографск	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални,	Познавање и друштва 3. разред (Географска карта) Географија 5. разред (Ротација и	-одређује математичко географски положај на	- иницијални тест -усмена провера (индивидуална и	ГЕ 1.1.1 ГЕ 1.1.2 ГЕ 1.1.3	

а мрежа - Географска ширина и географска дужина, часовне зоне. - Појам карте и њен развој кроз историју. - Елементи карте (математички и, географски и допунски). - Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. - Подела карата према садржају и величини размера. - Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на	комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе: дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту, метода писаних и практичних радова, разговора, мозгалица, Ученик: пише, чита, слуша, црта, посматра, истражује, препознаје, уочава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри, примењује, закључује, сарађује, решава, процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша, помаже, коригује,	револуција) Математика 5. разред (Тачка, права, полуправа и дуж) Природа и друштво 3. разред (Оријентација помоћу плана) Ликовна култура 5. разред (Визуелно споразумевање)	Земљи; – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; – оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;	групна) - писмена провера (контролни задаци, 15-мин тестови, школски и домаћи радови) - провера способности практичне примене знања, вештина и умења кроз разноврсне практичне задатке и радове - праћење активности на часу (спремност за самостални и групни рад, учествовање у разговору и дискусији, сарадње са другима, спремности да подржи друге и да им помогне) - праћење	ГЕ 2.1.1 ГЕ 2.1.2 ГЕ 2.1.3 ГЕ 2.1.4 ГЕ 3.1.1	
---	--	---	---	--	--	--

карти, сателитски навигацион и системи.	организује, учествује, објашњава, усмерава			ангажованости у наставним и ваннаставним активностима (додатна и допунска настава)		
Становништ во: - Основни појмови о становништ ву: демографск и развитак и извори података о становништ ву. - Број и распоред становништ ва на Земљи. - Природно кретање становништ ва. - Миграције становништ ва. - Структуре становништ ва:	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални, комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе: дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту, метода писаних и практичних радова, разговора Ученик: пише, чита, слуша, црта, посматра, истражује, препознаје, учава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри,	Историја: Хришћанска црква и исламски свет (географија- национална и верска структура становништва) -Историја - досељавање Словена на Балканско полуострво (географија - миграције) Природа и друштво 4. разред (Број становника; Одлике становништва) Природа и друштво 3. разред	– доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикам а простора; – анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; – анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности	- усмена провера (индивидуална и групна) - писмена провера (контролни задаци, 15-мин тестови, неме карте, школски и домаћи радови) - провера способности практичне примене знања, вештина и умења кроз разноврсне практичне задатке и радове - праћење активности на часу (спремност за самостални и	ГЕ 1.3.1. ГЕ 2.3.1. ГЕ 2.3.2. ГЕ 3.3.1. ГЕ 3.1.1	

биолошке и друштвено-економске. - Савремени демографск и процеси у Србији, Европи и свету.	примењује, закључује, сарађује, решава, процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша, помаже, коригује, организује, учествује, објашњава, усмерава	(Становници нашег краја)	између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;	групни рад, учествовање у разговору и дискусији, сарадње са другима, спремности да подржи друге и да им помогне) - праћење ангажованости у наставним и ваннаставним активностима (додатна и допунска настава)		
Насеља: - Појам и настанак првих насеља. - Положај и географски размештај насеља. - Величина и функције насеља. - Типови насеља. -	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални, комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе: дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту,	-Историја - досељавање Словена на Балканско полуострво (географија - миграције) Историја 5. разред (Прве људске заједнице и живот човека у	– анализира географски положај насеља; - објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у држави, Европи и свету - доводи у везу типове насеља и урбане и	- усмена провера (индивидуална и групна) - писмена провера (контролни задаци, 15-мин тестови, неме карте, школски и домаћи радови) - провера способности практичне	ГЕ 1.3.1. ГЕ 2.3.1. ГЕ 2.3.2. ГЕ 3.3.1. ГЕ 3.1.1	

Урбанизација. - Град – унутрашња структура и односи са околним простором. - Село и рурални процеси	метода писаних и практичних радова, разговора Ученик: пише, чита, слуша, црта, посматра, истражује, препознаје, уочава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри, примењује, закључује, сарађује, решава, процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша, помаже, коригује, организује, учествује, објашњава, усмерава	праисторији) Природа и друштво 4. разред (Село и град) Природа и друштво 3. разред (Занимања људи у мом крају)	руралне процесa структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима	примене знања, вештина и умења кроз разноврсне практичне задатке и радове - праћење активности на часу (спремност за самостални и групни рад, учествовање у разговору и дискусији, сарадње са другима, спремности да подржи друге и да им помогне) - праћење ангажованости у наставним и ваннаставним активностима (додатна и допунска настава)		
Привреда:	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима,	Природа и друштво 4. разред (Делатност људи у	– уз помоћ географске карте анализира утицај природних и	- усмена провера (индивидуална и групна)	ГЕ 1.1.3. ГЕ 1.4.2. ГЕ 1.3.2.	

- Привреда, привредне делатности и сектори привреде. - Пољопривреда и географски простор. - Индустрија и географски простор. - Саобраћај, туризам и географски простор. - Ванпривредне делатности. - Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономск и односи у свету.-- Концепт одрживог развоја.	индивидуални, комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе: дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту, метода писаних и практичних радова, разговора Ученик: пише, чита, слуша, црта, посматра, истражује, препознаје, уочава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри, примењује, закључује, сарађује, решава, процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша,	брдско-планинским крајевима; Делатност људи у равничарским крајевима;) Природа и друштво 3. разред (Људска делатност; Саобраћај у завичају; Материјали и њихова употреба) Природа и друштво 4. разред (Производња и услуге, понуда и потражња) Техника и технологија 5. разред (Појам и подела материјала, врсте и својства материјала) Техника и технологија 5. разред (Природни ресурси на Земљи: материја, енергија,	друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; – вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;	- писмена провера (контролни задаци, 15-мин тестови, неме карте, школски и домаћи радови) - провера способности практичне примене знања, вештина и умења кроз разноврсне практичне задатке и радове - праћење активности на часу (спремност за самостални и групни рад, учествовање у разговору и дискусији, сарадње са другима, спремности да подржи друге и да им помогне) - праћење ангажованости у наставним и	ГЕ 3.3.2.	
---	---	--	--	--	------------------	--

	помаже, коригује, организује, учествује, објашњава, усмерава	простор и време; Утицај развоја технике на живот на Земљи;)		ваннаставним активностима (додатна и допунска настава)		
Држава и интеграцион и процеси: - Појам и настанак првих држава. - Географски положај државе. - Величина и компактност територије државе. - Појам и функција државних граница. - Главни град. - Облик владавине. - Политичко-географска карта	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални, комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе: дијалошка, монолошка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту, метода писаних и практичних радова, разговора Ученик: пише, чита, слуша, црта, посматра, истражује, препознаје, уочава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри, примењује, закључује, сарађује, решава,	Природа и друштво 4. разред (Држава и владари; Територија и границе; Обележја државе) Историја 5. разред (Стари Египат)	– објасни политичко-географску структуру државе; – представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света;	- усмена провера (индивидуална и групна) - писмена провера (контролни задаци, 15-мин тестови, неме карте, школски и домаћи радови) - провера способности практичне примене знања, вештина и умења кроз разноврсне практичне задатке и радове - праћење активности на часу (спремност за самостални и групни рад, учествовање у	ГЕ 1.3.2. ГЕ 2.3.2. ГЕ 3.3.2.	

Европе после Другог светског рата. - Политичко-географска карта света после Другог светског рата. - Територијални интегритет и спорови. - Интеграциони процеси	процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша, помаже, коригује, организује, учествује, објашњава, усмерава			разговору и дискусији, сарадње са другима, спремности да подржи друге и да им помогне) - праћење ангажованости у наставним и ваннаставним активностима (додатна и допунска настава)		
Географија Европе - Географске регије и регионална географија. - Положај и границе Европе. - Природне карактеристике Европе. - Становништ	Облици рада: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални, комбиновани; Наставна средства: текстуална, визуелна, аудио- визуелна. Наставне методе: дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту,	Историја- Јужни Словени и околни народи (географија-становништво Јужне Европе и Балканског полуострва) Музичка култура-химна Боже правде (географија-Србија) Историја- Срби и	– објасни како се издвајају географске регије; – илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.	- усмена провера (индивидуална и групна) - писмена провера (контролни задаци, 15-мин тестови, неме карте, школски и домаћи радови) - провера способности практичне	ГЕ 1.4.1. ГЕ 2.4.1. ГЕ 3.4.1.	

во Европе. - Насеља Европе. - Привреда Европе. - Географске регије Европе	метода писаних и практичних радова, разговора Ученик: пише, чита, слуша, црта, посматра, истражује, препознаје, уочава, пита, одговара, повезује, прати инструкције, учествује у раду и игри, примењује, закључује, сарађује, решава, процењује, демонстрира, анализира, описује Наставник: планира, осмишљава, упућује, подстиче, демонстрира, сарађује, координира, води, охрабрује, прати, саветује, слуша, помаже, коригује, организује, учествује, објашњава, усмерава	њихово окружење у раном средњем веку (географија- Србија и Балканске државе) -Музичка култура - "Шпанска песма" (географија - Шпанија) -Музичка култура - европска уметничка музика (географија - опште одлике Европе) -Музичка култура - Руска народна песма "Карабушка" (географија - Руска Федерација) -Музичко- слушање песме Зима Ј.С. Баха (географија- земље Средње Европе и Аустрија) -Музичко- слушање опере Лоенгрин- Вагнер (географија- земље Средње Европе и Немачка) -Музичко- слушање IX симфоније, Оде		примене знања, вештина и умења кроз разноврсне практичне задатке и радове - праћење активности на часу (спремност за самостални и групни рад, учествовање у разговору и дискусији, сарадње са другима, спремности да подржи друге и да им помогне) - праћење ангажованости у наставним и ваннаставним активностима (додатна и допунска настава)		
--	--	---	--	--	--	--

		радости- Бетовен (географија- Интеграцијски процеси у Европи				
--	--	---	--	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА

Предмет: Географија

Циљ: Усвајање додатних садржаја који се односе на регионалну географију Европе, географску карту, становништво, насеља, привреду и државу и интеграционе процесе

Редни број	Наставна тема/садржаји
1.	Географска карта: -Географска ширина и дужина -Математички и географски елементи карте -Подела карата
2.	Становништво и насеља: -Број и распоред становништва на Земљи -Природно и механичко кретање становништва -Структура становништва -Типови насеља -Урбанизација -Село и рурални проблеми
3.	Привреда: -Привредне делатности и сектори

	-Пољопривреда -Индустрија -Саобраћај и туризам
4.	Држава и интеграциони процеси: -Појам и настанак првих држава -Елементи државе -Савремена политичко-географска карта Европе и Света после другог светског рата
5.	Географија Европе: -Природногеографске и друштвеногеографске карактеристике Европе -Географске регије Европе:Јужна, Средња, Западна, Северна и Источна

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: Географија

Циљ: Усвајање елементарних знања о географској карти, демографским одликама, привреди, држави и о европским државама. Односи се на ученике који на редовним часовима нису у стању да усвоје планиране садржаје

Редни број	Наставна тема/садржаји
1.	Географска карта: -Географска ширина и дужина -Подела карата
2.	Становништво и насеља: -Природни прираштај -Миграције - Основне структуре становништва -Типови насеља
3.	Привреда: -Привредне делатности и сектори -Пољопривреда. Индустрија, саобраћај и туризам
4.	Држава и интеграциони процеси: -Основни елементи државе

5.	Регионална географија Европе- Јужна, Средња, Западна, Северна и Источна Европа (основне природногеографске и друштвеногеографске карактеристике)
----	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

РАЗРЕД: 6.

Циљ наставног предмета: **Циљ** учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

ТЕМА-САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Корелација и међупредметна компетенција	Начин провере	Исход по завршетку разреда ученик ће бити у стању да	Стандард	Напомена
УВОД Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...) Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> – Како савити млаз	-излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе -решавање квалитативних задатака -читање популарне литературе из историје физике -домаћи задаци	Компетенција за учење; Комуникација; Одговоран однос према околини; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција Математичка писменост и основне компетенције у науци и	– усмена провера знања – извођење демонстрационих огледа – оцена активности на часу – домаћи задаци	- стекне појам о начину како физика истражује природу - зна да разликује појмове физичких тела од супстанција од којих се састоје тела		

воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Када настаје електрично пражњење? – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...).		технологији				
КРЕТАЊЕ Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања).	-излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе -решавање квалитативних и квантитативних задатака -домаћи задаци, читање	Корелација: - математика(решавање једначина) -биологија (различити облици кретања код животиња) физичко васпитање(кошарка - вођење	–усмена провера знања – писмена провера знања (десетоминутне провере знања и тестови) – извођење демонстрационих огледа – оцена активности	- зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина - зна математичку зависност брзине и уме да је израчуна - користи јединицу за брзину у SI систему: m/s - уме да измери и израчуна сталну брзину - разликује временски тренутак од временског интервала	ФИ.1.2.1. ФИ.1.4.4. ФИ.2.7.3 ФИ.2.2.2. ФИ.2.7.3 ФИ.2.2.2. ФИ.2.6.1. ФИ.2.1.1. ФИ.2.6.2.	

Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течномшћу. Лабораторијска вежба 1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног	популарне литературе из историје физике -систематско праћење рада сваког појединачног ученика	лопте) компетенције: –компетенција за учење; –комуникација; –рад са подацима и информацијама; –решавање проблема; –сарадња; –дигитална компетенција. –Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији	на часу – домаћи задаци	- користи јединице SI система набројаних физичких величина (m, s, ...) –решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	ФИ.3.2.1.	
---	---	---	---------------------------------------	---	------------------	--

кретања помоћу стаклене цеви са мехуром (или куглицом).						
СИЛА Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања. Векторски карактер силе. Слагање сила истог правца.	излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе - решавање квалитативних и квантитативних задатака -домаћи задаци, -читање популарне литературе из историје физике коришћење - Internet – а - систематско праћење рада сваког појединачног ученика	корелација Сила : географија(светско море и његова хоризонтална подела- кретање морске воде : плима и осека) компетенције: – компетенција за учење; –комуникација; –рад са подацима и информацијама; –решавање проблема; –сарадња; –дигитална компетенција. –Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији	Усмени одговори- индивидуални и извештаји у оквиру групе, (ангажованост, учешће у раду и активност) Десетоминутни тестови провере школски и домаћи задаци,	– објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање); – разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; – демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; – демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	ФИ.1.1.1. ФИ.1.1.2. ФИ.1.1.1. ФИ.1.1.2.	

Процена интензитета силе демонстрационим динамометром. Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже. <i>Демонстрациони огледи.</i> – Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. Слободно падање. – Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. – Привлачење и одбијање магнета.						
МЕРЕЊЕ Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера. Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност).	–излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе -решавање квалитативних и квантитативних задатака -лабораторијске	Корелација: математика (апсолутна вредност целог броја, проценат и примене, површина четвороугла) техничко и информатичко образовање(израда	–усмена провера знања – писмена провера знања (десетоминутне провере знања и тестови) – извођење демонстрационих огледа –извођење лабораторијских	– изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);	ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3.	

Директно и индиректно мерење. Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при директним мерењима. <i>Демонстрациони огледи.</i> – Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар). – Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти). Лабораторијске вежбе 1. Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом. 2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре. 3. Мерење еластичне силе при	вежбе -коришћење Internet – а	једноставних цртежа- графичко представљање) Физичко васпитање:(Скок из места ,трчање 30m летећи старт ,висина тежина) компетенције: компетенција за учење; –комуникација; –рад са подацима и информацијама; –решавање проблема; –сарадња; –дигитална компетенција. –Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији	вежби – оцена активности на часу – домаћи задаци	– процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); –одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења; – мери тежину, дужину, време, запремину – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	ФИ.2.4.4.	
---	---	---	---	---	------------------	--

истезању и сабијању опруге. 4. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.						
МАСА И ГУСТИНА Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом. Густина тела. Средња густина тела. Одређивање густине чврстих тела. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. <i>Демонстрациони огледи.</i>	–излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе -решавање квалитативних и квантитативних задатака -лабораторијске вежбе -домаћи задаци, -читање популарне литературе из историје физике -систематско праћење рада сваког појединачног ученика		усмена провера знања – писмена провера знања (десетоминутне провере знања и тестови) – извођење демонстрационих огледа –извођење лабораторијских вежби – оцена активности на часу – домаћи задаци	–демонстрира појаву инерције тела, –добије представу о маси као карактеристици физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је адитивна величина - уме помоћу дефиниционих формула да израчуна бројне вредности густине - уме да одреди густину чврстих тела и течности мерењем масе и запремине - зна јединице масе и густине у SI систему: kg, kg/m ³ – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Ф.И.1.1.1, Ф.И 1.1.2 Ф.И 2.1.1, Ф.И 2.1.2; Ф.И 2.4.1, Ф.И 2.4.3; Ф.И 2.6.1, Ф.И 2.6.2, Ф.И 2.6.3; Ф.И 2.7.1 Ф.И 3.7.1, Ф.И 3.7.2	

– Илустровање инертности тела. – Судари двеју кугли (а) исте величине, истог материјала, (б) различите величине, истог материјала, (в) исте величине, различитог материјала. – Мерење масе вагом. – Течности различитих густина у истом суду – „течни сендвич” – Суво грожђе у газираној води. – Мандарина са кором и без коре у води. Лабораторијске вежбе 1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика. 2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. 3. Калибрисање						
---	--	--	--	--	--	--

еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром.						
ПРИТИСАК Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови. Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри. Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена. <i>Демонстрациони огледи.</i> – Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине	–излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе -решавање квалитативних и квантитативних задатака -лабораторијске вежбе -домаћи задаци, -читање популарне литературе из историје физике - израда једноставних учила -систематско праћење рада сваког појединачног ученика	компетенције: – компетенција за учење; –комуникација; –рад са подацима и информацијама; –решавање проблема; –сарадња; –дигитална компетенција. –Математичка писменост и основне компетенције у науци и технологији	усмена провера знања – писмена провера знања (десетоминутне провере знања и тестови) – извођење демонстрационих огледа –извођење лабораторијских вежби – оцена активности на часу – домаћи задаци	–демонстрира притисак чврстих тела и течности; –разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...); – познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане);	ФИ.1.1.3. ФИ.3.1.3.	

и од тежине тела. – Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска. – Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови). – Хидраулична– Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може „видети”, како свећа може да гори под водом). – Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска. Лабораторијска вежба 1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде						
--	--	--	--	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА

ПРЕДМЕТИ (предмет и предмет у корелацији)	разред	Садржај
Кретање : физика - математика	8	решавање једначина
Физика - биологија	6	Различити облици кретања код животиња
физика - музичка култура	6	Певање и играње
физика - физичко васпитање	6	кошарка - вођење лопте
Сила : физика - географија	6	Светско море и његова хоризонтална подела- кретање морске воде : плима и осека
Мерење : физика - математика	6	Апсолутна вредност целог броја, проценат и примене,површина четвороугла
Физика - Физичко васпитање	6	Скок из места ,трчање 30m летећи старт ,висина тежина
Физика - Техника и технологија	6	Израда једноставних цртежа- графичко представљање

Редни број теме	Наслов теме	Број часова	Број часова за лабораторијске вежбе	Укупан број часова за наставну тему
1.	УВОД У ФИЗИКУ	4	-	4
2.	КРЕТАЊЕ	13	1	14
3.	СИЛА	14	-	14
4.	МЕРЕЊЕ	8	5	13
5.	МАСА И ГУСТИНА	11	4	15
6.	ПРИТИСАК	11	1	12
Укупно		61	11	72

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем,разумевања,препознавања отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања умења и вештина из наставног градива.Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја који предвиђа програм физике у основној школи.

пре дме т	садржај	начин остваривања	постигнуће	стандард	начин праћења
ФИЗИКА	Механичко кретање. Референтно тело. Путања. Подела кретања. Брзина. Одређивање брзине тела. Равномерно праволинијско кретање Променљиво кретање. Средња брзина.	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима	ученик треба зна појам и врсте кретања; појам брзине, начин њеног одређивања и мерну јединицу, појам средње брзине код променљивог кретања	Ф.И.1.2.1. Ф.И.2.2.2. Ф.И.1.2.2. Ф.И.1.4.4. Ф.И.1.2.3.	Усмено проверавање Домаћи задаци
	Узајамно деловање тела. Појам силе. Мерење силе Сила Земљине теже.	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима	ученик треба да зна врсте узајамног деловања у природи, појам силе, мерење силе,силу Земљине теже	Ф.И.1.1.1. Ф.И.1.1.2. Ф.И.1.4.1.	Усмено проверавање Домаћи задаци
	Појам и подела физичких величина. Међународни систем мера. Мерење дужине. Мерење површине и запремине. Мерење времена.	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима	ученик треба да зна појам и поделу физичких величина, Међународни систем мера, мерне јединице за дужину, површину, запремину и време и одговарајућа мерила	Ф.И.1.4.6.	Усмено проверавање Домаћи задаци
	Појам масе. Мерење масе. Густина тела . Одређивање густине.	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима		Ф.И.1.4.5. Ф.И.1.4.6 Ф.И.2.1.5.	Усмено проверавање Домаћи задаци

	Притисак. Преношење притиска. Паскалов закон. Хидростатички притисак.	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима	ученик треба да зна појам притиска, начин преношења кроз чврста тела и флуиде, да зна појам и начин мерења атмосферског притиска	Ф.И.1.1.3. Ф.И.2.1.6.	Усмено проверавање Домаћи задаци
--	---	--	---	--------------------------	--

ДОДАТНА НАСТАВА

За додатни рад се опредељују ученици који показују посебну склоност за физику или ученици који постижу надпросечне резултате у настави физике. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање физике.

предмет	садржај	начин остаривања	постигнуће	стандард	начин праћења
ФИЗИКА	Решавање проблема у вези са израчунавањем брзине праволинијског кретања Решавање проблема у вези са израчунавањем пута и средње брзине. Релативна брзина праволинијског кретања Таблично и графичко приказивање пређеног пута и брзине у зависности од времена. Коришћење графика.	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима	Ученик повезује и примењује стечена знања о равномерно праволинијском кретању да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских) и објаснио неке појаве у природи	Ф.И.1.2.3. Ф.И.2.6.3	Усмено проверавање Домаћи задаци
	Резултујућа сила која делије на тело (опругу). Решавање проблема у вези са истезањем еластичне опруге (динамометра) и тежином тега, односно са калибрисањем опруге	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима Решавање проблема	Ученик повезује и примењује стечена знања о деловању силе, проналажењеу резултанте више сила, еластичној сили и њеним особинама, калибрисању динамометра и тежини тела	Ф.И.2.1.1	Усмено проверавање Домаћи задаци
	Међународни систем мера и његово коришћење. Апсолутна и релативна грешка мерења. Резултат мерења. Записивање резултата	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима Читање занимљивих	Ученик повезује и примењује стечена знања о мерењу физичких величина, грешкама мерења, записивању мерних	Ф.И.3.4.3	Усмено проверавање Домаћи задаци

	мерења (табеларно и графички)	текстова	резултата		
	Решавање проблема у којима се користе величине (маса, тежина, густина)	Индивидуални рад са ученицима Рад у паровима Читање занимљивих текстова	Ученик повезује и примењује стечена знања о маси, тежини и густини и њиховој повезаности	Ф.И.2.1.5.	Усмено проверавање Домаћи задаци
	Хидростатички притисак (принцип рада водовода, фонтане) Кретање тела у флуидима (кретање подморнице, ваздушног балона). Примена Паскаловог закона. Хидрауличне машине.	Израда модела. Читање занимљивих текстова	Ученик повезује и примењује стечена знања о притиску и начину његовог преношења, као и о примени физичких закона у раду неких машина	Ф.И.1.1.3. Ф.И.3.1.4.	Усмено проверавање Домаћи задаци

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

РАЗРЕД: шести

Циљ наставног предмета: Циљ учења математике је да ученик овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ТЕМА И САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Начин провере	Корелација Међупредметне компетенције	Исходи	Стандарди	Напо мене
Цели бројеви $(24 = 9 + 15)$ Скуп целих бројева. Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.	Проширивањем система N_0 , природних бројева са нулом, настаје систем целих бројева Z , као скуп који је допуњен негативним целим бројевима и на који се, са N_0 , такође проширује значење операција и релација.. Први корак у овом проширењу чини додавање негативних целих бројева скупу N_0 , а природни бројеви у том ширем скупу слове као позитивни цели бројеви. Уз то треба истаћи значење тих бројева које они имају на разним скалама (термометарској, табли лифта, приказивању прихода и расхода...) Указати на температуре $-5^{\circ}C$, тастер лифта који носи ознаку -1 , стање на личном рачуну које има ознаку 40 000 динара и $-40\,000$ динара. У том смислу, пожељно је, на конкретним примерима, на разним скалама приказати неке позитивне и негативне температуре, нека позитивна и негативна финансијска стања, надморску висину.. Ако је n ознака за природне бројеве, онда	Иницијални тест, годишњи тест, писмена вежба, писмени задатак, 15-минутна провера, 5-минутна провера, квиз, асоцијација, укрштеница, усмена провера, активност на часу, рад у групи, домаћи задаци.	ФИЗИКА Апсолутна грешка ГЕОГРАФИЈА Температуре ваздуха, надморска висина, водостај река ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА Бројевна права Комуникација Решавање проблема Дигитална компетенција	Прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; Одреди супротан број и апсолутну вредност броја; Израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину.	Основни ниво МА.1.1.1. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.5. МА.1.1.6. МА.1.2.1. МА.1.5.1. МА.1.5.2. Средњи ниво МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3. МА.2.1.4. МА.2.2.1. МА.2.2.5. МА.2.5.1. МА.2.5.2. Напредни ниво МА.3.1.1. МА.3.1.2.	

	ће –n бити ознака за негативне целе бројеве и при том: –n и – n чине пар супротних бројева, –n је апсолутна вредност за оба броја: n и –n. –броју – n супротан је број n, тј. $-(-n) = n$. Поређење целих бројева ослања се интуитивно на њиховом представљању тачкама на бројевној правој и прати представу о распореду тих тачака. Уз ту представу иде и она о усмереној дужи као „ходу” од тачке нула до тачке која представља тај број. Треба нагласити да, када се бројевна права позитивно оријентише, кретање у супротном правцу генерише негативне бројеве. У том контексту треба указати и на геометријско тумачење апсолутне вредности целог броја и потенцирати апсолутну вредност целог броја као одстојање тачке од (координатне) нуле, истичући да цео број и њему супротан број имају једнаке апсолутне вредности, тј. једнака одстојања од (координатне) нуле. Сабирање у скупу $\mathbb{Z}$ интерпретира се као настављање „ходова” тј. надовезивање усмерених дужи, у смислу да $3 + 5$ представљање наставак „кретања” у истом смеру, а да $3 + (-5)$ представља кретање за 3 јединице у позитивном смеру и потом 5 јединица у негативном смеру. После рада са конкретним примерима (који би били систематски груписани и записивани, као на пример, $7 + 5$, $7 + (-5)$, $(-7) + 5$, $(-7) + (-5)$) треба прећи на формалну дефиницију збира целих бројева. Та формализација може				MA.3.1.3. MA.3.2.1. MA.3.2.5. MA.3.5.1.	
--	--	--	--	--	---	--

	уследити и касније, када ученици у потпуности овладају сабирањем целих бројева. Много је важније да ученици суштински схвате алгоритам сабирања и да тачно извршавају сабирање, него да знају да искажу дефиницију, а не знају да је примене. Особине сабирања целих бројева (комутативност и асоцијативност) такође треба приказати кроз конкретне примере. Једноставно треба показати да $7 + (-5)$ има једнаку вредност као и $(-5) + 7$, тј. да је потпуно свеједно да ли се „крећемо” прво у позитивном смеру за 7 јединичних дужи или у негативном смеру за 5 јединичних дужи. Одузимање у скупу Z дефинише се као сабирање са супротним бројем, па је потребно истаћи да је у скупу Z та операција увек изводљива, тј. да више није неопходно да умањеник буде већи или једнак од умањеоца. Приликом увођења множења у скупу Z, први корак је опет интуитиван. То, на пример, значи да проблем множења 3×2 поново сводимо на продужено сабирање, тј. на релацију $3 \times 2 = 2 + 2 +$ 2. Аналогно и проблем $3 \times (-2)$ сводимо на релацију $3 \times (-2) = (-2) + (-2) + (-2)$ и кроз низ сличних примера долазимо до правила за множење позитивног и негативног целог броја. Али и до важних последица, а то је да је $n \times (-1) = (-1) \times n = 1 \times (-n) = (-n) \times 1 = -n$. тј. да је $n \times (-m) = n \times (-1) \times m = -n \times m$. Остаје да се објасни случај множења два негативна цела броја па производ $(-3) \times (-2)$ записујемо као $(-3) \times (-2) = -3 \times (-2) = -(-6) = 6$ (на					
--	---	--	--	--	--	--

	основу већ познате једнакости $-(-n) = n$. Уопштеније $(-n) \times (-m) = -n \times (-m) = -(-n \times m) = n \times m$. Свуда прво долазе конкретни примери множења, па се после њих дају опште формулације. Својства комутативности и асоцијативности множења илуструју се прво на конкретним примерима, а тек потом се и формално изводе на основу дефиниције множења. На сличан начин, преко примера и кроз задатке, треба илустровати и својство дистрибутивности. Кроз примере треба и показати да скуп Z није затворен за дељење, тј. да количник два цела броја није увек цео број. Уврстимо и ову важну напомену: наративно изражавање дефиниција и својстава је дидактички врло оправдано, али тек када ученици стекну искуство кроз примере и задатке треба дати прецизну математичку формулацију (а не да се прво искажу правила, а потом да се на основу датих правила решавају задаци). На крају ове теме треба дати преглед основних својстава операција у скупу Z користећи a, b, c итд. као ознаке за променљиве (а не оне којима се истиче знак целог броја).					
Рационални бројеви $(50 = 18 + 32)$ Први део: Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна	Проширивање скупа ненегативних рационалних бројева тече на потпуно аналоган начин као и проширивање скупа N_0. Када је $r \in Q^+$, негативне рационалне бројеве треба означавати пишући $-r$ и избегавати непотребно нагомилавање заграда. Дељење у систему рационалних бројева Q осмишљава се као множење	Иницијални тест, годишњи тест, писмена вежба, писмени задатак, 15-минутна	ФИЗИКА Мерење-појам средње вредности при мерењу-релативна грешка Рачунање брзине, пређеног пута	Прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве; Одреди супротан број, апсолутну вредност и	Основни ниво МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.5. МА.1.1.6. МА.1.2.2.	

вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине: $ax+b=c$, $ax+b \leq c$, $ax+b < c$, $ax+b > c$, $ax+b \geq c$ ($a, b, c \in Q, a \neq 0$) Други део: Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама.	реципрочним бројем, па треба истаћи да је сад та операција увек изводљива (сем дељења нулом, кад треба рећи да такво дељење нема смисла). На крају, систематизују се основна својства операција у скупу Q. Решавање линеарних једначина и неједначина обрађивати после проширења бројевних система до скупа Q рационалних бројева. Тек у овом скупу је то решавање изводљиво без познатих ограничења. Позната правила решавања једначина и неједначина наведеног облика треба повезати и објаснити одговарајућим особинама операција у скупу Q: ако је $a = b$, онда је $a + c = b + c$, ако је $a < b$ онда је $a + c < b + c$ итд. На пример, неједначина $5 - 3x < 6$ се може решавати следећим корацима: $5 < 6 + 3x$ (обема странама додато $3x$), $-1 < 3x$ (обема странама додато -6), $3x > -1$, $x > -\frac{1}{3}$ (обе стране помножене са $\frac{1}{3}$). Пожељно је приликом објашњавања користити модел теразија. Кад се бирају нешто сложенији примери једначина и неједначина, непозната треба да фигурише само једанпут (на пример, $3 \cdot (7x - 4) = 25$). Решавајући текстуалне проблеме састављањем и решавањем одговарајућих једначина и неједначина, утврђују се научени поступци и сагледава њихова примена. У делу који се односи на примену, најпре увести појам координатног система (апсцисна и ординатна оса, јединична дуж, квадранти), као и појам координата као уређеног пара који одређује положај тачке у координатној равни. У овом делу постоји могућност за понављање појмова из претходне године, одређивање осно и централно симетричних тачака и објеката у	провера, 5-минутна провера, квиз, асоцијација, укрштеница, усмена провера, активност на часу, рад у групи, домаћи задаци.	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА Размера ГЕОГРАФИЈА Размера карте ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО Дијаграми Сарадња Комуникација Решавање проблема Дигитална компетенција Рад са подацима и информацијама	реципрочну вредност рационалног броја; Израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину у скупу рационалних бројева; примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубични, тачкасти и линијски дијаграм); Тумачи податке приказане табелом и графички.	МА.1.5.1. МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.1.5.4. Средњи ниво МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3. МА.2.1.4. МА.2.2.1. МА.2.2.4. МА.2.2.5. МА.2.4.3. МА.2.5.1. МА.2.5.2. МА.2.5.3. МА.2.5.4. Напредни ниво МА.3.1.1. МА.3.1.2. МА.3.1.3. МА.3.2.1. МА.3.2.4. МА.3.2.5. МА.3.4.2. МА.3.5.1. МА.3.5.2. МА.3.5.3. МА.3.5.4.	
---	---	--	--	---	--	--

Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.	координатном систему у односу на координатне осе и координатни почетак, као и транслације тачака или познатих геометријских објеката за задати вектор. Обрадити одређивање растојања између две тачке само када оне имају једнаке вредности апсциса или ордината, а одређивање средишта дате дужи у координатном систему повезати са појмом аритметичке средине из петог разреда. Након усвајања основних појмова, ученици могу да прошире знања из петог разреда и приказују податке о зависним величинама табелама, тачкастим, линијским или стубичастим дијаграмима (и са вишеструким стубићима). Важно је да се ученици оспособе да „читају” графиконе и уочавају зависности међу величинама и у случајевима када оне нису приказане директно на графикону или табели (пређени пут – брзина, број килограма – цена и сл.). У овом делу ученици би на једном делу часова, када савладају основне појмове, могли да се оспособе за елементарно коришћење неког од бесплатних динамичких софтвера за приказивање објеката у координатном систему и за цртање дијаграма. Након понављања о појму размере из претходног разреда, увести појам пропорције и коефицијента пропорционалности. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање са већ познатим садржајима Математике (проценти) и других предмета (Физика, Географија, Биологија, Информатика) у циљу израчунавања непознатог члана					
---	--	--	--	--	--	--

	пропорције. Кроз практичне примере, увести појам директне и обрнуте пропорционалности уз приказ зависности директне пропорционалности у координатном систему. Директну пропорционалност приказивати графички у координатном систему и условом $y = kx$, при чему се не уводи општи појам функције, а може се поменути назив график линеарне функције. График линеарне функције повезати са практичним примерима из свакодневног живота и других предмета.					
Троугао ($24 = 9 + 15$) Први део: Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Збир углова троугла. Врсте троуглова према угловима. Однос страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкција неких углова	Појам троугла се повезује са познатим појмом затворене изло- мљене линије, а обим троугла са збиром дужина дужи. Повезати тврђење о збиру унутрашњих углова троугла са по- знатим својствима трансверзалних углова и анализирати својства спољашњих углова троугла. Ученике навикавати да систематски и прецизно користе одговарајуће ознаке при обележавању страница, темена и углова троугла. Инсистирати на класификацији троуглова на оштроугле, правоугле и тупоугле. Појмове једнакокраког и једнакостраничног троугла повезати са осном симетријом и инсистирати да се наспрам једнаких углова у троуглу налазе једнаке странице и обрнуто. Објаснити чињеницу да се наспрам дуже странице у троуглу налази већи угао и обрнуто, као и теорему о неједнакости троугла. Увести висину троугла као дуж која садржи теме троугла и нормална је на праву одређену наспрамном страницом, али не по- мињати ортоцентар, који је	Иницијални тест, годишњи тест, писмена вежба, писмени задатак, 15-минутна провера, 5-минутна провера, квиз, асоцијација, укрштеница, усмена провера, активност на часу, рад у групи, домаћи задаци.	Ликовна култура Физика Техника и технологија Информатика и рачунарство Естетичка компетенција Сарадња Решавање проблема Дигитална компетенција	Класификује троуглове на основу њихових својстава; Конструира троуглове од 90^0 и 60^0 и користи њихове делове за конструкције других углова; Уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; Утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; Конструира троугао на основу задатих елемената; Примени својства	Основни ниво МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6. Средњи ниво МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.2.3.6. Напредни ниво МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	

(60°, 120°, 30°, 75°, 45°, 135°). Други део: Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла.	предвиђен за седми разред. Конструкције висине лењиром и шестаром повезати са знањима из петог разреда – конструкцијом нормале из тачке на праву. Објаснити најпре конструкције углова од 90° и 60°, а затим увежбати конструкцију симетрале угла лењиром и шестаром и подсетити ученике на конструктивно сабирање и одузимање углова. На овај начин конструисати углове од 30°, 15°, 7°30', 75°, 22°30', 52°30' и друге углове. Указати на разлику између конструкције неког угла и цртања помоћу угломера. Јасно истаћи да је у (геометријским) конструкцијама дозвољена употреба само обичног лењира и шестара. Важно је поновити конструкције нормале на праву из дате тачке и паралеле дате праве кроз тачку која не припада тој правој. Након претходних уводних садржаја о троуглу, обрадити основне конструкције троуглова: (СУС) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла између њих; (УСУ) конструкција троугла када је дата дужина једне странице и мера углова који на њу налажу; (ССС) конструкција троугла када су дате дужине све три странице; (ССУ) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла наспрам веће од њих. Сваку од основних конструкција треба да прати одговарајуће тврђење о одређености страница и углова троугла. Нпр. тврђење за СУС конструкцију треба да гласи: ако су дате две странице троугла и угао између њих, онда су одређене величине свих углова			троуглова у једноставнијим проблемским задацима; Одреди центар описане и уписане кружнице; Примењује особине централне и осне симетрије.		
---	---	--	--	---	--	--

	и свих страница тог троугла. На примерима илустровати ситуације када није могуће конструисати одговарајући троугао: у случају УСУ ако је збир датих углова већи од 180°; у случају ССС ако дате дужи не задовољавају неједнакости троугла. На примерима показати да у случају када су задате две странице и угао наспрам краће од њих постоје три могућности (задатак има два решења, једно решење или нема решења), али не инсистирати на оваквим задацима. На часовима вежбања, кроз задатке истичати специфичности у вези са конструкцијама једнакокраких, једнакостраничних и правоуглих троуглова. (Сложеније конструкције троуглова планиране су за седми разред.) Обрада појма подударности међу троугловима природно се дели на три фазе. У првој фази увести појам подударности ослањајући се на визуелну перцепцију и геометријску интуицију ученика. Два троугла сматрамо подударним ако се један од њих може пренети тако да потпуно поклопи други, односно ако се ти троуглови разликују само по свом положају (у равни) и осим тога не постоји било каква друга разлика међу њима (по облику и димензијама). У овој фази, најважније је да ученици уочавају парове одговарајућих страница и парове одговарајућих углова два подударна троугла. Друга фаза је упознавање са ставовима подударности. Тврђења СУС, УСУ, ССС, ССУ, раније формулисана у вези са основним конструкцијама, треба да послуже за формулацију одговарајућих ставова. Нпр.					
--	--	--	--	--	--	--

	тврђење СУС треба да буде преформулисано у став СУС: Ако су две странице и њима захваћени угао једнаки двама страницама и њима захваћеним углом другог троугла, онда су ти троуглови подударни. У другој фази од ученика захтевати примену ставова само у најједноставнијим случајевима. Прецизније, треба се ограничити искључиво на задатке: –у којима су дата (нацртана или описана) два троугла за које се непосредно (са слике или из текста) могу уочити једнакости из услова неког става; –у којима се захтева од ученика да уочи који став се може применити и да одреди једнакост осталих парова одговарајућих страница, односно углова. Кроз задатке наведеног типа истицати специфичности у случајевима када треба утврдити подударност једнакокраких, једнако- страничних, односно правоуглих троуглова. У трећој фази обраде подударности, применом ставова треба извести особине централне и осне симетрије које су ученицима познате из петог разреда. Оваква примена ставова подударности пре свега се односи на детаљна објашњења наставника, кроз која ће ученици постепено усвајати дедуктивни начин закључивања. Доказати најважнија тврђења о симетрали дужи и симетрали угла и из њих касније извести одговарајуће закључке о центру описане и уписане кружнице троугла.					
Четвороугао $(22 = 8 + 14)$ Четвороугао.	Обрадити дефиниције и основна својства четвороуглова: паралелограма, квадрата, правоугаоника, ромба, трапеца	Иницијални тест, годишњи	Ликовна култура Техника и технологија	Класификује четвороуглове на основу њихових	Основни ниво МА.1.3.2.	

Углови четвороугла. Збир углова четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма . Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма . Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкција трапеза. Делтоид.	и делтоида. Истицати и логичку повезаност ових фигура (квадрат је правоугаоник, правоугаоник је паралелограм, ромб је паралелограм). Посебно је важно нагласити да све особине паралелограма задовољавају и квадрат, правоугаоник и ромб, али да и сваки од њих има своје специфичне особине. Велики број особина троуглова треба поновити и искористити приликом откривања особина четвороуглова. Запазити да се четвороугао разлаже на два троугла (дијагоналом), ослањајући се на теореме о угловима троуглова доћи до одговарајуће теореме о угловима четвороуглова. Паралелограму посветити највећу пажњу и пре свега обновити научено о паралелограму у петом разреду. На основу наученог о паралелограму у петом разреду као и наученог о подударности троуглова и централној симетрији, осној симетрији и транслацији у шестом разреду, изводе се особине паралелограма и услови да четвороугао буде паралелограм. Важно је доказати својства паралелограма. Нагласити да су тачни и обрати неких теорема у вези са паралелограмом. Треба се ослањати на карактеристична (и изведена) својства при извођењу једноставнијих конструкција поменутих геометријских фигура и конструкције са њима повезаним елементима (дужима, угловима и дијагоналама). Сваки задатак са конструкцијом искористити за обнављање основних особина четвороугла који се конструише. Обновити појам усмерених дужи и вектора (интезитет, правац, смер, једнакост вектора). Увести појам	тест, писмена вежба, писмени задатак, 15-минутна провера, 5-минутна провера, квиз, асоцијација, укрштеница, усмена провера, активност на часу, рад у групи, домаћи задаци.	Информатика и рачунарство Естетичка компетенција Сарадња Решавање проблема Дигитална компетенција	својстава; Конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови и дијагонала четвороугла); Примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; Сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; Примењује особине транслације у једноставнијим задацима.	Средњи ниво МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.2.3.6. Напредни ниво МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	
---	---	---	---	--	--	--

	супротног вектора и множења вектора бројем. Објаснити поступак сабирања вектора надовезивањем вектора. Повезати сабирање вектора са паралелограмом, дијагоналом паралелограма. Одузимање вектора увести као сабирање вектора при чему се један вектор сабира са супротним вектором другог вектора. Трапез дефинисати као четвороугао који има тачно један пар паралелних страница. Разлагањем трапеза на паралелограм и троугао или паралелограм и два троугла проучити његова својства. Такође, иста разлагања применити приликом конструкције трапеза и тако извођење конструкције трапеза свести на оне конструкције које су ученицима већ познате. Код увођења појма средње линије троугла и трапеза и њихових својстава треба се ослонити на знања о векторима. Увести појам и особине делтоида. Није предвиђена конструкција делтоида.					
Површина четвороугла и троугла ($16 = 6 + 10$) Појам површине фгуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма	Обновити јединице за мерење површине. Показати и израчунавање површине неких једноставнијих фигура нацртаних у квадратној мрежи, при чему је један квадрат те мреже изабран за јединицу мере. Једначење површина геометријских фигура, ослањајући се на разлагање површи. При томе се узима да су површине подударних троуглова једнаке. Полазећи од формуле за површину правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. Обрадити израчунавање површине четворо углова са нормалним	Иницијални тест, годишњи тест, писмена вежба, писмени задатак, 15-минутна провера, 5-минутна провера, квиз, асоцијација, укрштеница, усмена	ФИЗИКА Мерне јединице Мерење површине Ликовна култура Техника и технологија Информатика и рачунарство Комуникација Естетичка компетенција	Израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	Основни ниво МА.1.3.2. МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.4.4. Средњи ниво МА.2.4.1. Напредни ниво МА.3.3.2. МА.3.4.1.	

, троугла, трапеца. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама.	дијагоналама: квадрат, ромб, делтоид, као и израчунавање површине произвољног четвороугла разлагањем на познате геометријске фигуре. Обнављати јединице за мерење дужине и површине.	провера, активност на часу, рад у групи, домаћи задаци.	Сарадња Решавање проблема Дигитална компетенција.			
ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ 8=4+4	Четири једночасовна школска писмена задатка са четири часа исправке.					

ДОПУНСКА НАСТАВА МАТЕМАТИКЕ У 6. РАЗРЕДУ

Циљеви и задаци допунске наставе математике:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја који предвиђа математика у основној школи.

Оставља се простора изменама плана допунске наставе у зависности од постигнућа ученика који су предвиђени да похађају допунску наставу. Исто тако ће резултат иницијалног тестирања бити смерница за додавање плану допунске наставе још неког часа из области коју ученици буду слабије савладали.

Предмет	Садржај	Начин остаривања	Исходи	Стандарди	Начин праћења
Математика	Цели бројеви	-Индивидуални приступ -Рад у пару -Вршњачка едукација	Ученик: - зна да прочита и запише целе бројеве -зна да одреди супротан цео број датом броју -зна да уреди по величини целе бројеве помажући се сликом бројевне праве -зна да сабере и одузме два цела броја истог и различитог знака -зна да помножи и подели два цела броја истог или различитих знакова.	Основни ниво МА.1.1.1. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.5. МА.1.1.6. МА.1.2.1. МА.1.5.1. МА.1.5.2.	-Описно праћење напредовања ученика -Прилагођени тестови за проверу -Давање бројчане оцене -Провера усвојености садржаја у редовној настави

Рационални бројеви	-Индивидуални приступ -Рад у пару -Вршњачка едукација	Ученик: -зна да прочита и запише рационалан број -зна да преведе разломак у децимални запис и обрнуто -да упореди по величини бројеве истог записа помажући се сликом бројевне праве -да израчуна збир и разлику два рационална броја -зна да израчуна производ и количник два рационална броја -зна да одреди задати проценат неке величине -решава једноставне једначине, где се непозната појављује само у једном члану -решава неједначине у скупу целих бројева, ако је непозната сабирак или умањеник.	Основни ниво МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.5. МА.1.1.6. МА.1.2.2. МА.1.5.1. МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.1.5.4.	-Описно праћење напредовања ученика -Прилагођени тестови за проверу -Давање бројчане оцене -Провера усвојености садржаја у редовној настави
Троугао	-Индивидуални приступ -Рад у пару -Вршњачка едукација	Ученик: -влада појмом троугао -зна основне елементе троугла -разликује врсте троуглова и по угловима и по страницама -зна збир углова у троуглу -црта троуглове користећи прибор.	Основни ниво МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6.	-Описно праћење напредовања ученика -Прилагођени тестови за проверу -Давање бројчане оцене -Провера усвојености садржаја у редовној настави
Четвороугао	-Индивидуални приступ -Рад у пару -Вршњачка едукација	Ученик: - влада појмом четвороугао, квадрат, правоугаоник -уочава њихове моделе четвороуглова у реалним ситуацијама -разликује врсте четвороуглова -зна збир углова у четвороуглу -уме да нацрта четвороугао користећи прибор.	Основни ниво МА.1.3.2.	-Описно праћење напредовања ученика -Прилагођени тестови за проверу -Давање бројчане оцене -Провера усвојености садржаја у редовној настави
Површина троугла и четвороугла	-Индивидуални приступ -Рад у пару -Вршњачка едукација	Ученик: -зна да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку.	Основни ниво МА.1.3.2. МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.4.4.	-Описно праћење напредовања ученика -Прилагођени тестови за проверу -Давање бројчане оцене -Провера усвојености садржаја у редовној настави

ДОДАТНА НАСТАВА МАТЕМАТИКЕ У 6. РАЗРЕДУ

Циљеви и задаци додатне наставе:

Додатна настава из математике организује се за ученике који показују изразите способности и посебна интересовања за математику. Додатна настава продубљује и проширује математичка знања, али има и шири значај: да омогући комплекснији приступ усвајању математичких садржаја; доприноси формирању и ширењу научног и дијалектичко-материјалистичког погледа на свет. Додатна настава мотивише и подстиче на самосталан рад, развија код ученика способност логичког мишљења, развија стваралачко и логичко мишљење, оспособљава ученике за самообразовање.

Поред изразите општеобразовне функције додатна настава пружа ученицима могућност испољавања и развијања њихових математичких способности.

Додатна настава има и значајну васпитну функцију, позитивно утиче на интелектуално, радно, естетско и морално васпитање ученика.

Предмет	Садржај	Начин остаривања	Исход - постигнуће	Стандарди	Начин праћења
Математика	Цели бројеви -Цели бројеви (својства и рачунање у скупу целих бројева) – одабрани задаци - Дирихлеов принцип	-Индивидуални приступ -Тимски рад -Вршњачка едукација -Истраживачко учење -Учествовање на такмичењима	Ученик: - је увежбао састављање и решавање сложених бројевних израза у скупу целих бројева -је упознат са Дирихлеовим принципом и његовом применом у задацима.	Напредни ниво МА.3.1.1. МА.3.1.2. МА.3.1.3. МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.5.1.	-Праћење и бележење ученичких постигнућа, интересовања, мотивације и способности у остваривању додатних садржаја математике -Праћење постигнућа на такмичењима -Давање бројчане оцене.
	Рационални бројеви -Својства и рачунање у скупу рационалних бројева – одабрани задаци -Задаци логичко -	-Индивидуални приступ -Тимски рад -Вршњачка едукација -Истраживачко учење -Учествовање на такмичењима	Ученик: - је увежбао састављање и решавање сложених бројевних израза у скупу рационалних бројева -је да научио решавање тежих мисаоних задатака помоћу логичког закључивања -је увежбан у коришћењу процената у задацима из свакодневног живота.	Напредни ниво МА.3.1.1. МА.3.1.2. МА.3.1.3. МА.3.2.1. МА.3.2.4. МА.3.2.5. МА.3.4.2. МА.3.5.1. МА.3.5.2. МА.3.5.3.	-Праћење и бележење ученичких постигнућа, интересовања, мотивације и способности у остваривању додатних садржаја математике -Праћење постигнућа на такмичењима -Давање бројчане оцене.

	комбинаторне природе - Примена пропорција и процената у проблемским задацима и примерима из свакодневног живота			МА.3.5.4.	
	Троугао -Троугао – одабрани задаци -Подударност троуглова – одабрани задаци -Троугао - одабрани конструктивни задаци	-Индивидуални приступ -Тимски рад -Вршњачка едукација -Истраживачко учење -Учествовање на такмичењима	Ученик: -је упознат са сложенијим задацима из области троугла -је упознат са сложенијим задацима из области подударности троугла -је научио да ради сложеније конструкције троугла (помоћу збира и разлике страница, тежишне дужи, висине).	Напредни ниво МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	-Праћење и бележење ученичких постигнућа, интересовања, мотивације и способности у остваривању додатних садржаја математике -Праћење постигнућа на такмичењима -Давање бројчане оцене.
	Четвороугао -Четвороугао – одабрани задаци	-Индивидуални приступ -Тимски рад -Вршњачка едукација -Истраживачко учење -Учествовање на такмичењима	Ученик: -је упознат са сложенијим задацима из области четвороугла.	Напредни ниво МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	-Праћење и бележење ученичких постигнућа, интересовања, мотивације и способности у остваривању додатних садржаја математике -Праћење постигнућа на такмичењима -Давање бројчане оцене.
	Површина троугла и четвороугла -Одабрани задаци из израчунавања	-Индивидуални приступ -Тимски рад -Вршњачка едукација -Истраживачко учење	Ученик: - је упознат са израчунавањем површина фигура у сложенијим ситуацијама.	Напредни ниво МА.3.3.2. МА.3.4.1.	-Праћење и бележење ученичких постигнућа, интересовања, мотивације и способности у остваривању додатних садржаја математике -Праћење постигнућа на

	површина сложенијих фигура	-Учествовање на такмичењима			такмичењима -Давање бројчане оцене.
--	----------------------------------	--------------------------------	--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија

РАЗРЕД: шести разред

Циљ наставног предмета:

Циљ учења биологије је да ученици изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развију одговоран однос према себи и природи као и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Редни број	ОБЛАСТ /ТЕМА
1	Јединство грађе и функције као основа живота
2	Живот у екосистему
3	Наслеђивање и еволуција
4	Порекло и разноврсност живота
5	Човек и здравље
Укупан број часова	72

САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Корелација и међупредметна компетенција	Начин провере	Исход	Стандард	Напомена
1.Јединство грађе и функције као основа живота -спољашња и унутрашња грађа живих бића -грађа људског тела -хијерархијски низ од ћелије до организма -једноћелијски организми(бактерија, амеба, квасци) -вишећелијски организми (одабрани примери гљива, биљака, животиња) -основне животне	-рад у пару или групи -самостални радови ученика -лабораторијске вежбе -демонстративна, илустративна метода -метод писања, текст метода -постављање огледа и приказивање добијених резултата -практичан рад (израда плаката, модела...) -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Биологија-грађа ћелије Ликовна култура- слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама,линијама и облицима Биологија- гљиве Математика(мерење) Биологија-грађа и функција органа за дисање човека Српски језик-говорни органи Информатика и рачунарство-прикупљање,обрада и представљање резултата	-активност на часу -учешће у раду групе или пара -провера путем кратких одговора -примена наученог у свакодневном животу -самопроцена сопственог рада -практични радови и огледи -микроскопирање	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: -упореди грађу животиња, човека,биљака и бактерија на нивоу ћелија и организма -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма -одреди положај органа човека и њихову улогу -цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама -користи лабораторијски прибор и микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата	Б.И.1.2.1.(зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси) Б.И.1.2.2.(зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама) Б.И.1.2.3.(зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма Б.И.2.2.1.(разуме да постоје одређене разлике у грађићелија у зависности од функције коју обављају Б.И.2.2.2.(зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке)	

функције на нивоу организма(дисање, исхрана, излучивање) -разлике у грађи биљака, животиња и гљива , као и сличности у обављању животних процеса -основна грађа ћелије -основне чињенице о фотосинтези		Компетенција за учење: -има позитиван и одговоран однос према учењу -способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује и повезује знања -примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима , садржајем и интересовањима Сарадња: -активно учествује у раду групе или пара		-хумано поступа према организмима које истражује -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке -користи ИКТ опрему у истраживању	Б.И.2.2.3.(зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака , животиња и човека) Б.И.2.2.4.(разуме да је за живот потребна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији) Б.И.2.2.5.(разуме да биљне ћелије захваљујући специфичној грађи могу да везују енергију и стварају хранљиве материје)	
2.Живот у екосистему -популација,станиште, екосистем, еколошка ниша, адаптације, животне форме, ланци исхране -абиотички и биотички фактори и њихов значај -антропогени фактор и облици загађења -угрожавање живих бића и њихова заштита	-рад у пару или групи -самостални радови ученика -лабораторијске вежбе -демонстративна , илустративна метода -метод писања, текст метода -постављање огледа и приказивање добијених резултата -практичан рад -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Биологија - уништавање станишта Енглески језик-нестајање врста, угрожене врсте Српски језик –заштита биљака Информатика и рачунарство-прикупљање ,обрада и представљање резултата Компетенције ученика: Компетенција за учење: -има позитиван и одговоран однос према учењу Одговоран однос према околини: -уочава чиниоце и понашања који нарушавају природу и квалитет животне средине -развија свест о положају човека у природи и његовој одговорности за стање животне средине Сарадња: -поштује правила заједничког рада и доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге -активно и конструктивно учествује у раду пара или групе	-активност на часу -учешће у раду групе (пара) -примена наученог у свакодневном животу -самопроцена сопственог рада -практични радови -наставни листићи	-направи разлику између животне средине , станишта, популације, биоценозе, екосистема и еколошке нише -разуме односе између чланова једне популације -објасни на конкретним примерима односе између припадника различитих популација - и илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке -користи ИКТ опрему у истраживању -посматра у групи шта и како је учио и где та знања може да примени -	Б.И.1.4.1.(препознаје основне еколошке појмове) Б.И.1.4.2.(препознаје утицаје абиотичких и биотичких фактора на организме и популације) Б.И.2.4.1.(употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи) Б.И.2.4.7.(зна да објасни основне прилагођености организама на живот у води, ваздуху и земљи) Б.И.1.4.8.(зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног окружења) Б.И.2.4.8.(разуме последице загађења животне средине и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије) Б.И.2.4.9.(разуме значај природних добара у заштити природе)	
3.Наслеђивање и еволуција	рад у пару или групи -самостални радови	Биологија(наслеђивање и варијабилност особина)	-активност на часу -учешће у раду	-истражи утицај средине на испољавање особина	-Б.И.1.3.1.(разуме да јединке једне врсте дају потомке исте	-програмира на настава

-наследни материјал(ДНК и гени) -телесне и полне ћелије -пренос наследног материјала -наследне особине -индивидуална варијабилност -природна и вештачка селекција -значај гајених биљака и припитомљених животиња	ученика -лабораторијске вежбе -демонстративна , илустративна метода -метод писања, текст метода -постављање огледа и приказивање добијених резултата -практичан рад	Информатика и рачунарство (прикупљање и обрада података, табеларно представљање резултата) Компетенције за учење: има позитиван и одговоран однос према учењу -способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује и повезује знања -примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима , садржајем и интересовањима	групе (пара) -примена наученог у свакодневном животу -самопроцена сопственог рада -провера путем кратких одговора -наставни листићи	поштујући принцип научне методе -идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу датом тексту -повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке -користи ИКТ опрему у истраживању --посматра у групи шта и како је учио и где та знања може да примени -значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека	врсте) -Б.И.1.3.3.(зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал) -Б.И.1.3.6.(зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују) -Б.И.2.3.3.(разуме зашто потомци личе на родитеље , али нису идентични њима) -Б.И.2.3.4.(зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина) -Б.И.3.3.3.(зна функцију генетичког материјала и његову улогу у ћелији) -Б.И.1.3.10.(зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама)	
4.Порекло и разноврсност живота -постанак живота на Земљи -ћелије без једра и са једром -„Дрво живота,, заједничко порекло сродност и сличност -организми без и са једром -положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „ дрвету живота,,.	- рад у пару или групи -самостални радови ученика -лабораторијске вежбе -демонстративна , илустративна метода -метод писања, текст метода -постављање огледа и приказивање добијених резултата -практичан рад	Компетенција за учење: -има позитиван и одговоран однос према учењу -способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује и повезује знања -примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима , садржајем и интересовањима Сарадња: -поштује правила заједничког рада и доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге -активно и конструктивно учествује у раду пара или	-активност на часу -учешће у раду групе (пара) -примена наученог у свакодневном животу -самопроцена сопственог рада -провера путем кратких одговора -практични радови -наставни листићи	-групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи -одреди положај непознате врсте на „дрвету живота,, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке -користи ИКТ опрему у истраживању	-Б.И.1.3.8.(зна основне научне чињенице о еволуцији живота) -Б.И.1.3.9.(зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа) -Б.И.2.3.6.(разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама условима средине)	
5.Човек и здравље -болести које	- рад у пару или групи -самостални радови		активност на часу -учешће у раду	- прикупи податке о радовима научника који су	-Б.И.1.5.2.(разуме значај примене хигијенских мера у	

изазивају и преносе бактерије и животиње -бактерије и антибиотици -путеви преношења заразних болести -повреде коже, убоди инсеката, тровање храном , сунчаница, топлотни удар и прва помоћ -последице болести зависности	ученика -лабораторијске вежбе -демонстративна , илустративна метода -метод писања, текст метода -постављање огледа и приказивање добијених резултата -практичан рад -самостално закључивање и решавање проблемских ситуација	Компетенције ученика: Компетенција за учење: способност да самостално и у сарадњи са другима истражује открива и повезује нова знања -има позитиван и одговоран однос према учењу Одговоран однос према здрављу: -препознаје здравствене ризике и примењује мере заштите - познаје основне карактеристике неких болести органа, принципе преноса заразних болести и примењује мере превенције	групе (пара) -провера путем кратких одговора -самопроцена сопственог рада -практични радови и огледи -наставни листићи	допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања -одржава личну хигијену и хигијену простора у циљу спречавања инфекције -доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци -збрине површинске повреде коже и укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара као и да затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна -- табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке -користи ИКТ опрему у истраживању -посматра у групи шта и како је учио и где та знања може да примени	исхрани) -Б.И.1.5.4.(разуме зашто је важно да се придржава званичних мера које се односе на заразне болести, епидемије и пандемије) -Б.И.1.5.5.(препознаје основне знаке поремећаја функције појединих органа и разликује стање када може сам да интервенише од стања када мора да се обрати лекару) -Б.И.1.5.7.(разуме да загађење животне средине неповољно утиче на здравље) -Б.И.2.5.4.(зна механизме којима загађење животне средине утиче на здравље) -Б.И.1.5.12.(зна да болести зависности неповољно утичу на квалитет живота) Б.И.2.5.5.(зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму – утицај алкохола...)	
---	---	--	---	---	---	--

ДОДАТНА НАСТАВА : Биологија

Циљ додатне наставе биологије је проширивање знања из биологије занимљивим информацијама , самостално закључивање и логичко расуђивање.

Редни број	Наставна тема/ област/садржај
1	Јединство грађе и функције као основа живота(карактеристике грађе биљака, животиња , човека и функције које се обављају на нивоу организма)
2	Живот у екосистему(еколошки појмови, односи исхране у екосистему на примерима, природна добра Србије)
3	Наслеђивање и еволуција(повезивање еволутивних промена са наследном варијабилношћу, природна и вештачка селекција на примерима)
4	Порекло и разноврсност живота(дрво живота и положај врста на њему)
5	Човек и здравље(живот и рад научника битних за грађу и функцију људског тела, принципи лечења заразних болести, разумевање утицаја психоактивних супстанци на организам)

ДОПУНСКА НАСТАВА

Предмет: Биологија

Циљ допунске наставе из биологије је помоћи ученицима који нису савладали основне наставне садржаје предвиђене за шести разред да то учине на часовима предвиђеним за допунску наставу прилагођавајући им методе и облике рада

Редни број	Наставна тема / област/садржај
1	Јединство грађе и функције као основа живота(нивои организације биолошког система, грађа ћелије, основни појмови везани за животне процесе код живих бића)
2	Живот у екосистему(мименовање и препознавање еколошких појмова, утицај абиотичких и биотичких фактора на организме кроз једноставне примере из свакодневног живота)
3	Наслеђивање и еволуција(разликовање наследних и ненаследних особина, значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека)
4	Порекло и разноврсност живота(организми са и без једра, једноћелијски и вишећелијски организми)
5	Човек и здравље(познавање мера за одржавање личне и хигијене околине , болести зависности и квалитет живота,прва помоћ код повреда коже, сунчанице, убода инсеката)

Назив предмета: **ВЕРСКА НАСТАВА –
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**

Годишњи фонд часова: **36**

Разред: **Шести**

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; - Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања.	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са

II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ 2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије 4. Свети Јован Претеча	• Упознати ученике са културно-историјским приликама у Палестини пред Христово рођење; • Указати ученицима на старозаветна пророштва везана за долазак Спаситеља – Месије; • Објаснити ученицима улогу и значај Светог Јована Претече; • Развити свест код ученика о значају покајања и врлинског живота;	• моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе • моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава • моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа • моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;	• Историјске околности пред долазак Христов • Старозаветна пророштва о доласку Месије • Свети Јован Претеча	циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (35 часова) • практична настава (1 час)
---	--	--	---	---

III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ 5. Нови Завет је испуњење Старог Завета 6. Новозаветни списи 7. Јеванђелисти	• Упознати ученике са настанком новозаветних књига; • Објаснити ученицима кључне новозаветне појмове; • Пружити ученицима основ за разумевање смисла новозаветних догађаја; • Подстаћи ученике да самостално читају Свето Писмо.	• моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. • моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; □ моћи да пронађе одређени библијски одељак; □ моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; • моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; □ бити подстакнут на читање Светог Писма.	• Нови Завет је испуњење Старог Завета • Новозаветни списи (настанак, подела, функција, аутори...) • Јеванђелисти	<u>Место реализације наставе</u> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <u>Дидактичко</u>
--	---	--	---	---

IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС 8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек 12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори	• Пружити ученицима основно знање о личности Пресвете Богородице; • Објаснити ученицима хришћанско поимање слободе; • Пружити ученицима основно знање о јеванђељским казивањима о Господу Исусу Христу; • Објаснити ученицима разлог оваплоћења Сина Божијег; • Подстаћи ученике да у описима Христових чуда увиде љубав Божију	• моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; • моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; • моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; • моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога • моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; • моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог;	• Пресвета Богородица – Благовести □ Богородичини празници • Рођење Христово • Христос је Богочовек • Крштење Христово • Христова чуда • Новозаветне заповести и Беседа на гори • Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“	<u>методичка</u> <u>упутства за</u> <u>реализацију</u> <u>наставе</u> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне
---	---	--	--	---

				наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
--	--	--	--	---

15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово	• Кроз Христове заповести о љубави и тумачење појединих одељака из Беседе на гори указати ученицима на значај љубави према Богу и ближњима. • Подстаћи ученике да живе по Јеванђељу; • Указати ученицима на повезаност Тајне Вечере и Свете Литургије; • Представити ученицима догађаје Страдања и Васкрсења Христовог као кључне за спасење света и човека.	• моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека • моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; • моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; • моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; □ бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; • моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; • моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрема Христове личности; • моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; • моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; • моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и	• Лазарева Субота и Цвети • Тајна Вечера – прва Литургија • Страдање Христово • Васкрсење Христово	• Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. <u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем
--	---	--	---	--

		Васкрсења • моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;		коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
--	--	--	--	---

V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА 20. Вазнесење и Педесетница 21. Црква у Јерусалиму 22. Павле – апостол незнабожаца 23. Прогони хришћана 24. Свети цар Константин и крштење царства	• Објаснити ученицима значај догађаја Вазнесења и Педесетнице; • Упознати ученике са мисионарском делатношћу светих апостола; • Упознати ученике са особеностима сведочења вере у раној Цркви; • Указати ученицима на узроке гоњења хришћана; • Подстаћи ученике на толеранцију према припадницима других вероисповести.	• моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; • моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; • моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; • моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;	• Вазнесење и Педесетница • Заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апосолских • Мисионарско дело светог апостола Павла • Гоњења Цркве • Свети цар Константин и крштење царства	• провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; <u>Оквирни број часова по темама</u> Увод – 1 Припрема света за долазак Сина Божијег – 5 Увод у Нови Завет – 5 Богочовек Исус Христос – 16 Црква Духа Светога – 7 Евалуација – 1+1
---	--	---	---	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Ликовна култура
5. Музичка култура
6. Грађанско васпитање

Анекс школског програма за 7. разред за период од јула 2018. до јула 2022.године

ПРЕДМЕТ:Техника и технологија

РАЗРЕД:седми

ЦИЉ-учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

ЗАДАЦИ- Наставни предмет *Техника и технологија* намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих *задатака је* да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.Програм наставе и учења за седми разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет *техника и технологија*, и на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију и др.

Годишњи фонд часова 72

Недељни фонд часова 2

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА:

Фронтални облик рад;

Групни облик рада;

Рад у паровима;

Индивидуални облик рада.

Тема-садржај	Начин остваривања	Корелација-међупредметна повезаност	Исходи	Начин провере	Стандарди	Напомена-пројектна настава
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ- Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области машинства.	Да би се достигли исходи за ову област, потребно је повезивати садржаје осталих области са примерима са којима се ученици готово свакодневно срећу, стимулисати их да препознају утицај технологије на живот и рад у свом окружењу као и да стекну знања о томе како су људи до сада решавали проблеме у борби за преживљавање. Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности	Биологија- Заштита природе. Заштита биодиверзитета (разноврсност живог света). Техника и технологија за 6.разред-машине у грађевинарству и пољопривреди	– Ученик ће бити у стању да повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; – разликује врсте транспортних машина; – повезује занимања у области машинства са сопственим интересовањима;	Иницијални тест, 5-минутна, 15-минутна, провера, квиз, практични радови, технички цртежи усмено испитивање, самооцењивање, свеске ученика, активност на часу		

	убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици сами урадили. На животну средину веома утиче и енергетска ефикасност Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила.					
--	--	--	--	--	--	--

	Ово је потребно остварити задајући ученицима да прикупе и обраде податке о потрошњи појединих доступних уређаја и укупној количини потрошене енергије на месечном нивоу. У зависности од средине, може се истраживати и потрошња горива (грејање, самостални превоз, пољопривредне машине) и могућности уштеде. У оквиру активности у којима користе машине и алате ученици су готово свакодневно изложени утицају дизајна на конфорно и безбедно руковање машинама и уређајима. Без дубљег задирања у појам ергономије објаснити ученицима како је добар дизајн предуслов за квалитетнији и безбеднији рад, као и на који начин се треба прилагодити (став, правилно држање, безбедна					
--	--	--	--	--	--	--

	растојања од машина, екрана) ради постизања комфора и очувања здравља.					
Саобраћај – Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.	Област која се односи на саобраћај се реализује у континуитету као важна компонента саобраћајног васпитања. На почетку реализације ове области подсетити ученике да су у претходним разредима учили о саобраћајним системима, намени, функционисању и организацији саобраћаја у оквиру саобраћајних објеката, као и о правилима и прописима за регулисање друмског саобраћаја која се, пре свега, односе на пешаке и бициклисте као учеснике у саобраћају. Посебно нагласити да је тежиште исхода у претходна два разреда било на безбедном понашању и преузимању личне од-	Ликовно-Визуелно споразумевање Информатика и рачунарство- Употреба ИКТ уређаја/израда гиф анимације	– По завршетку теме ученик ће бити у стању да повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или mopеда; – самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање	5-минутна, 15-минутна провера, квиз, практични радови, технички цртежи, Школски (саобраћајни) Полигон – провера безбедности, Провера техничке исправности бицикла; Рачунарска симулација-провера опасних ситуација у саобраћају		

	говорности ученика за понашање у саобраћају. У седмом разреду тежиште је на саобраћајним средствима која се користе и њиховим најважнијим подсистемима (погонски, преносни, управљачки и кочиони). У складу са исходима ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друмског саобраћаја са безбедносног аспекта. Други део треба реализовати у области Ресурси и производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта					
--	---	--	--	--	--	--

	(погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним карактеристикама спољашњег (бицикли, мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкари, транспортери, лифтови). При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила. Оспособити ученике да самостално провере и подесе техничку исправност бицикла (упављачки, преносни и кочиони систем, пнеуматике, висину седишта, осветљење и др.) и демонстрирају поступке одржавања бицикла или мопеда. За остваривање ових исхода користити школски бицикл и постер мопеда					
--	--	--	--	--	--	--

Техничка и дигитална писменост- Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса.	Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. У оквиру апликације ученици најпре креирају модел користећи 2D приказ на основу података које читају са техничког цртежа. Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна са циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сло-женије геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га.	Информатика и рачунарство- Карактеристике рачунарске графике Рад у програму за растерску и векторску графику Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Математика- Правоугли координатни систем у равни	– По завршетку теме ученик ће бити у стању да самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја;	Тест, 5-минутна, 15-минутна провера, квиз, практични радови, технички цртежи, Провера рада на рачунару усмено испитивање, самооцењивање, свеске ученика, активност на часу		
--	--	---	---	---	--	--

	Ученике треба упознати са наменом основних електронских компоненти рачунара и осталих ИКТ уређаја. Уколико временски оквир дозвољава, ученике упознати и са начином функционисања појединих компоненти, али на елементарном нивоу препоручено коришћењем рачунарских симулација и анимација. Код ученика треба развити свест о значају коришћења рачунарске технике у апаратима, уређајима и производним процесима и објаснити појам и улогу интерфејса у управљању и контроли. Уколико школа поседује одговарајућу опрему, реализовати вежбе у којима ће ученици управљати моделом користећи рачунар и интерфејс, у					
--	---	--	--	--	--	--

	супротном исту активност реализујте коришћењем рачунарских симулација.					
Ресурси и Производња- Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава(мерила Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања,	Упознати ученике са значајем рационалног коришћења ресурса и принципима очувања животне средине. Уколико има могућности, организовати посету установи или погону чија је делатност директно или индиректно везана за наведене принципе. Поставити ученицима задатак за самосталан рад у оквиру кога ће у свом домаћинству истражити у којој мери и на који начин се они остварују. Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење	Хемија- Врсте метала Мерење запремине, масе и температуре Физика- Закон о одржању енергије Физика- III Њутнов закон, Полуга у равнотежи	– По завршетку теме ученик ће бити у стању да аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених	5-минутна, 15-минутна, провера, квиз, практични радови, технички цртежи усмено испитивање, самооцењивање, свеске ученика, активност на часу		

специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња. Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.	прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности ученика. Илустровати савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у		елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом;			
---	---	--	---	--	--	--

	појединачној и серијској производњи. Увести појам роботике и објаснити њен значај у савременој индустрији. Уколико постоји могућност, демонстрирати рад школ- ског робота или користити рачунарску симулацију. Упознати уче- нике са основама конструкције робота и улогом појединих делова. Роботику повезати са наставним садржајима као што су информа- тичка технологија, машине и механизми, енергетика и технологија обrade материјала. Реализацију ових садржаја урадити уз корела- цију са наставом Информатике и рачунарства. Ученицима представити класификацију погонских машина – мотора и илустровати њихову примену на практичним					
--	--	--	--	--	--	--

	примерима из учениковог окружења.					
Конструкторско моделовање- Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума.	У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма	Информатика и рачунарство- Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка. Корелација унутар предмета	По завршетку теме ученик ће бити у стању да самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, потупак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; – процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	технички цртежи, практични радови, усмено испитивање, самооцењивање, свеске ученика, активност на часу процена успешности пројекта (процена сопственог рада и рада других)		Пројектни задатак- Реализација кроз фазе то јест алгоритам „Од и деје до пласирања производа на тржиште

Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.	(елементима за везу, за пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина уређаја, претварача енергије и др. Један од аспекта употребе рачунара и периферних уређаја је и у функцији управљања техничким системима и процесима (интерфејс – систем веза са рачунаром) и конструкцијом робота. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства. Пошто се ученици слободно опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, један од корака ка дефинисању свога пројекта је проналажење информација, стварање идеје и дефини-					
--	---	--	--	--	--	--

	сање задатка. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ и адекватну литературу. Исто тако, мора се водити рачуна о принципу економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина, примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројекат се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. У сврху боље координације чланова тима треба упутити ученике на употребу електронске кореспонден-					
--	---	--	--	--	--	--

	ције са циљем унапређења рада на реализацији пројекта. Избор модула активности прилагодити постојећим условима рада тј. опремљености кабинета за технику и технологију алатима и материјалом. Приликом израде техничке документације изабраног модела, ручно или уз помоћ рачунарских апликација, примењивати научно: просторно приказивање предмета, ортогонално пројектовање као и специфичности техничког цртања у области машинства. Треба настојати да се остварује континуитет информатичке писмености с циљем да ученици науче да користе рачунар за цртање и израду презентација. По завршетку радова треба организовати представљање иде-					
--	---	--	--	--	--	--

је од које се пошло, поступака израде и готовог производа. У овој етапи се врши и процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). На основу утрошеног материјала, енергије и рада реализатори (појединац или тим) треба да искажу оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. У складу са предузетничким аспектима, реализатори треба да израде и одговарајуће материјале за рекламе за израђени производ.						
---	--	--	--	--	--	--

Назив предмета: **ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО**

Разред : 7

Циљ и задаци:

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења

Развијање информатичких знања, вештина и ставова неопходних за самосталну, одговорну и примерену употребу рачунара у решавању свак дневних задатака у процесу учења, рада и комуникације

- Оспособљавање ученика да одаберу и употребе одговарајућу технологију сходно задатку, области у којој је примењују или проблему који решавају
- Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије
- Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма
- Оспособљавање ученика да планирају стратегију решавања проблема (претпоставе решења, планирају редослед активности, изаберу извор информација, средстава/опрему коју ће користити, са ким ће сарађивати, кога ће се консултовати)
- Оспособљавање ученика за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА:

Недљни фонд је 1 час, а годишњи 36 часова.

САДРЖАЈ	Начин остваривања наставе и учења	Међупредметна повезаност	Исходи	Праћење и вредновање наставе и учења, самоевалуације, вршњачко оцењивање	Стандарди	Напомена - пројектна настава
ИКТ (10)	Наставну тему Информационо-комуникационе технологије започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда. Наставник припрема текстуални документ, даје инструкције о даљем раду и локацији на којој је документ постављен (Припремљени документ треба да се састоји од насловне и највише још 5 страница текста са сликама и табелама и треба да садржи најважније појмове и технике изучаване у претходна два разреда). Ученици треба да пронађу и отворе овај документ у изабраном текст	Српски језик, техничко и информатичко образовање, музичка култура, енглески језик, математика, физика, Ликовно-Визуелно споразумевање Математика-обработка података, попуњавање табеле, читање података из табеле.	Ученик ће бити у стању да: – разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Будући да предмет <i>информатика и рачунарство</i> у седмом разреду треба, првенствено да развије вештине, навике, вредносне ставове и стилове понашања, требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може		

	процесору, да прочитају текст и логички га уреди, доделе му одговарајуће стилове, идеално до 3 нивоа дубине (нпр. <i>Heading 1, Heading2, Heading3</i>). Наставник треба да представи технику израде прегледа садржаја текстуалног документа, а ученици да је примене на документу који су логички структурирали. На овај начин, ученици се осврћу на раније научено смислено користећи нову технику израде прегледа садржаја текстуалног документа. У сегменту креирања и обраде дигиталне слике, ученицима треба објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на рачунару. Представити <i>RGB</i> и <i>CMYK</i> палете боја, указати на везу избора палете у односу на намену: <i>RGB</i> – за приказивање на дигиталном уређају или на интернету, односно <i>CMYK</i> палете боја за припрему за штампање. На овом месту погодна је увести и питање		растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформациј у слике;	обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. Вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. У процесу оцењивања добро је користити портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор		
--	--	--	---	--	--	--

	одговарајуће резолуције (квалитета) графичке датотеке у контексту конкретне потребе штампање или коришћење на дигиталном уређају, односно постављање на интернет. Код помињања резолуције слике, још једном подсетити ученике на појам пиксел, те однос квалитета слике и резолуције. Коментарисати количину меморијског простора који заузима иста дигитална слика припремљена за штампу и припремљена за приказивање на вебу или слање електронском поштом. Повезати са претрагом слика у оквиру интернет прегледача (претрага по „величини” слике). Објаснити појам битмапе и најчешће технике компресије података (компресија редуковањем величине, компресија без губитка података и компресија са губитком квалитета слике), без уласка у техничке детаље самих алгоритама компресије. Наставити рад на креирању растерске			података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења портфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаче и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир продуката учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника са стручним		
--	---	--	--	---	--	--

	графике у програму који су ученици користили у претходним разредима. Увести појам и сврху слојева. Приказати слику која садржи више слојева, од којих је један текст. Објаснити да је у неким програмима за растерску графику текст векторски слој у растерској слици. Демонстрирати увећавање слова док је слој векторски. Трансформисати слој са текстом у растер и увећати га. Тражити од ученика да уоче разлике. Показати технике: додавања и брисања слоја, видљивости и сакривања слоја, подешавања провидности, закључавања слоја за измену и стапања слојева... Представити алате за селекцију и основне корекције дигиталних слика и фотографија као што су промена нивоа осветљености, контраста и обојености. Увести могућност примене <i>Филтера</i>. Издвојити филтере попут <i>Blur</i> (замућеност) и			сарадником, уз коришћење Блумове таксономије. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да		
--	---	--	--	---	--	--

	<i>Sharpen</i> (оштрина) и позвати ученике да осмисле ситуације у којима је пожељно користити један, односно други филтер (нпр. поштовање права приватности особа које сликамо...). Показати основне геометријске трансформације над сликом (опсецање, ротирање, смицање и превртање слике у целини...). Ученици могу на својим фотографијама да увежбавају технике основних корекција и обраде фотографије. Приказати могућности аутоматске обраде већег броја дигиталних слика (нпр. аутоматско смањење величине свих слика преузетих са дигиталног фотоапарата). Упознати ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку”) за креирање и обраду векторске графике. Посебну пажњу посветити: алатима за селекцију, пројектовању цртежа (подели на нивое, уочавању симетрије, објекта који се добијају			наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб-странице, креирање и		
--	--	--	--	--	--	--

	померањем, ротацијом, трансформацијом или модификацијом и комбиновањем других објеката...), као и припреми за цртање (избор величине и оријентације папира, постављање јединица мере,размере, помоћних линија и мреже...). Код цртања основних графичких елемената (дуж, изломљена линија, правоугаоник, квадрат, круг, елипса) објаснити принцип коришћења основних алата (означавање, брисање, копирање, груписање и разлагање, премештање, ротирање, симетрично пресликавање, поравнање...). Поновити поступак векторизације, применити га на изабрану растерску слику. У договору са наставником ликовне културе, креирати текстуалне задатке који ће навести ученике да трагају за уметником, пронађу описано дело и векторизују га. Разговарати са ученицима о појму „покретна слика”.			израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.		
--	--	--	--	---	--	--

	Нагласити да покрет заиста не постоји. Објаснити да је филмска уметност настала захваљујући недостатку „спорости људског ока”. Увести појам „фрејм” и дефинисати потребан број фрејмова који се смењују у једној секунди за стварање илузије непрекидног кретања. Разговарати са ученицима о видео камери – да ли камера снима покрет или је у питању изузето брз фото-апарат. Упоредити традиционалан начин креирања анимираних слика са рачунарском анимацијом. У одабраном програму, демонстрирати поступак израде 2Д анимације. Представити катрактеристике формата слике gif. Објаснити поступак чувања и приказа анимација (није их могуће прегледати у традиционалним програмима за преглед слика). Демонстрирати њихово уграђивање у мултимедијалну презентацију. У одабраном алату за израду 2Д анимација, на					
--	--	--	--	--	--	--

	већ припремљеној групи слика сачуваној у <i>gif</i> формату, омогућити ученицима да направе анимирану слику. Разговарати са ученицима о изворима информација које користе док уче. Поред уџбеника, охрабрити их да испричају лична искуства везана за интернет као извор информација, видео-тutoriјале, разговоре са одраслим особама... Утврдити каква су искуства ученика када је учење коришћењем видео-тutoriјала у питању (формално и неформално). Коришћењем одабраног програма за снимање екрана демонстрирати снимање кратког видео-тutoriјала, приказати резултат ове активности и задати смернице за израду кратког видео-тutoriјала, који ученици треба самостално да сниме и сачувају (на пример: приказати поступак уметања прегледа садржаја у текстуални документ или креирања растерске или векторске					
--	---	--	--	--	--	--

	слике). Уколико услови у учионици (шум, бука, слаба чујност) утичу на квалитет снимљеног звука, могуће је уз помоћ програма за обраду звука отклонити недостатке (на пример, преузети програм Audacity и приказати технике уклањања недостатака) или организовати снимање звука у бољим условима. Нагласити ученицима да звук може бити додат у видео-туторијал накнадно или чак замењен одговарајућим титлом.					
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (4)	Подсетити ученике на значење појмова који су у претходним разредима представљени скраћеницама <i>URL</i> и <i>IP</i> адреса, затим појмова клијент и сервер у мрежном окружењу, као и на значење појмова: <i>домен</i>, <i>назив интернет домена</i>, <i>веб-адреса</i> и њихову узајамну везу. Укратко представити значење појмова: <i>DNS сервис</i> (на пример <i>DNS – Domain Name System</i> – као базни интернет сервис, који омогућава превођење текстуалних у	Српски језик, техничко и информатичко образовање, ликовна култура, музичка култура, енглески језик, математика, физика, Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Методе за исцртавање	Ученик ће бити у стању да: – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана; – разликује појмове <i>URL</i>, <i>DNS</i>, <i>IP</i> адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира,	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Будући да предмет <i>информатика и рачунарство</i> у седмом разреду треба, првенствено да развије вештине, навике, вредносне ставове и стилове понашања, требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању		

	нумеричке ознаке и обратно) и <i>DNS сервер</i> (на пример <i>DNS Server</i> – уређај који омогућава да се за тражене услуге на одређеном интернет домену добију одговарајуће <i>IP</i> адресе неопходне за комуникацију и размену података у мрежи) и објаснити њихову улогу у комуникацији између клијента и сервера у мрежном окружењу (на пример у ком су односу <i>DNS сервис</i>, <i>URL</i> и <i>IP</i> адреса у оквиру веб сервиса (<i>World Wide Web</i>). Објаснити појам хипервезе (<i>hyperlink</i>) и хипертекста (<i>hypertext</i>). Приказати хипертекст и хиперлинк у интернет прегледачу, а затим, у програмима за обраду текста и израду мулти медијалних презентација демонстрирати додавање и подешавање хипервезе према делу текста у документу, другом документу или према неком садржају на инернету. Представити интернет сервис <i>електронска пошта</i> (<i>e-маил</i>). Објаснити значење појма	основних геометријских облика. Математика- Правоугли координатни систем у равни Биологија – ризичности од технологије.	форматира и шаље електронску пошту;	практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. Вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. У процесу оцењивања добро је користити		
--	--	---	--	---	--	--

	адреса електронске поште, описати и по потреби демонстрирати поступак креирања налога за електронску пошту. Представити поступак креирања и форматирања електронске поште, поступак уметања прилога и хипервеза. Нагласити важност форме саме поруке, проверу правописа и садржаја поруке пре слања. Објаснити одељке који се односе на: наслов поруке, адресе примаоца (коме, копија, скривена копија). Објаснити значење функција: <i>проследи</i>, <i>одговори</i> и <i>одговори свима</i> на већ примљену поруку, нагласити дејство сваке од њих. Представити организацију и начин складиштења порука за изабрани сервис у виду фасцикли (ако се ради о <i>Gmail</i>-у, напоменути да нема фасцикле, него ознаке – <i>лабеле</i>) у којима се чувају примљене поруке, послате поруке, недовршене, нежељена пошта, отпад, као и могућности			портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења портфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир продуката учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у		
--	--	--	--	---	--	--

	изабраног сервиса за електронску пошту за архивирање, означавање порука по важности и сл. Посебну пажњу посветити правилима која важе у писаној електронској комуникацији а која подстичу стицање добрих навика код ученика, као што су: правилна примена традиционалног и дигиталног правописа и форми које важе у писаној комуникацији, подсетити на правила нетикеције у писаној електронској комуникацији (на пример да не треба писати све великим словима, да не треба прослеђивати примљену поруку без дозволе аутора, да треба водити рачуна о величини и броју прилога које шаљемо и сл.), на важност заштите личних података и контаката, питања безбедности, начинима заштите од нежељене поште и уобичајених поступака које треба применити у те сврхе. Подсетити ученике на примере дељења садржаја који су опи-			прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника састручним сарадником, уз коришћење Блумове таксономије. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом		
--	--	--	--	---	--	--

	сани и примењивани у претходним разредима и представити могућности које нуди рачунарство у облаку (<i>Cloud Computing</i>) путем дељеног диска за чување података, употребу апликација и алата доступних уз изабрани е-маил налог. Представити концепт рада изабраног дељеног диска (на пример: <i>OneDrive</i>, <i>Google Drive</i>...) за организацију података, демонстрирати рад у апликацијама и направити аналогију са офлајн апликацијама исте намене (процесор текста, програм за рад са слајд презентацијама...). Представити поступак дељења и подешавање опција дељења садржаја (на пример, путем линка на конкретне мејл адресе). Описати и демонстрирати рад на дељеном тексту, презентацији или упитнику кроз активности на конкретном садржају. Указати на бројне предности и могуће недостатке сарадничког рада.			сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да сепочетна иницијатива		
--	--	--	--	--	--	--

	Описати и приказати поступке рада на документу, преузимање и чување у одговарајућим форматима намењеним за даљи рад, штампање или друге потребе. Објаснити поступак креирања, додавања (отпремања са уређаја на дељени диск) и преузимања садржаја (са дељеног диска на уређај). Приликом представљања концепта приступа дељеним садржајима по нивоима (уређивање, преглед и коментарисање) указати на важност поштовања правила безбедности, заштите података и ауторских права, која чланови групе треба да усвоје током рада на заједничком документу. Ученицима задати да испробају креирање, дељење и сараднички рад на смисленим документима – текстовима, графици, презентацијама, упитницима. Иницирати дискусију о сличностима и разликама, предностима и недостацима у раду са			препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.		
--	--	--	--	---	--	--

	апликацијама у офлајн у односу на онлајн варијанту (дискусија о овим питањима може се водити и у односу на организацију података и њихову безбедност на дељеном, преносивом и чврстом диску.					
РАЧУНАРСТВО (14)	Креирање програма који користе графику обрађивати у истом програмском језику и окружењу које је коришћено за учење програмирања током 6. разреда. Пре преласка на обраду нових тема обновити технике програмирања у текстуалном програмском језику у 6. разреду (бар 4 школска часа). Укратко упознати ученике са библиотеком за 2Д графику која ће бити коришћена у настави и, ако је то потребно, са начином њене инсталације. Подцртати везу између програмирања графичких апликација и програма за векторску графику (сваки цртеж се састоји од скупа	Српски, техничко и информатичко образовање, ликовна култура, музичка култура, енглески језик, математика, физика, Математика-основне рачунске операције, променљива	Ученик ће бити у стању да: – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; – подешава	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Будући да предмет <i>информатика и рачунарство</i> у седмом разреду треба, првенствено да развије вештине, навике, вредносне ставове и стилове понашања, требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако		

	геометријских облика описаних својим нумеричким параметрима). Описати основну структуру графичког програма и потрудити се да се током наставе та структура што мање варира. Уколико графичка библиотека захтева нетривијалан програмски код за иницијализацију и деиницијализацију, ученицима понудити готову мустру од које могу да крену програмирање својих апликација, са што мање когнитивног оптерећења у вези са техничким детаљима одабране графичке библиотеке и са централним фокусом на технике заједничке већини графичких библиотека. Увести појам координатног система прозора, описати сличности и разлике у односу на традиционални координатни систем који се користи у математици. Увести начине задавања боја (именоване боје, боје		хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији;	да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. Вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. У процесу оцењивања добро је користити портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља		
--	---	--	--	---	--	--

	задате помоћу три броја у RGB систему). Објаснити и демонстрирати исцртавање следећих основних примитива: – дуж, – испуњен и уоквирен правоугаоник, – круг и кружница. Описати и демонстрирати поступак цртања сложенијих облика састављених од ових примитива (нпр. кућица, глава робота, чича Глиша, сладолед, ...). Објаснити појмове апсолутне и релативне вредности координата. Описати и приказати поступак цртања помоћу задавања апсолутних вредности координата, али и помоћу задавања релативних координата у односу на неку истакнуту тачку и величине одређене у размери према некој датој мери (на пример нацртати чича Глишу, ако ми се центар главе налази у тачки чије су координате (x, y) и полупречник јој је r, при чему се величина и положај тела одређују у			о напредовању ученика. Предности коришћења портфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир продуката учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника са стручним сарадником, уз		
--	---	--	--	--	--	--

	пропорцији са датим величинама). У корелацији са наставом математике цртати облике са интересантним математичким својствима (нпр. једнакостранични и једнакокраки троугао, средња линија троугла, тежиште троугла, описана кружница око троугла, кругови који се додирују споља и изнутра, концентричне кружнице, цветови од шест кругова, итд.). Уколико их одабрана графичка библиотека подржава, приказати и следеће, мало компликованије примитиве: – испуњена и уоквирена елипса, – кружни лук, – испуњени и уоквирени многоугао (полигон). Описати и демонстрирати поступак примене ових облика у цртању мало сложенијих цртежа, као и технику исписа текста на екрану, на датој позицији и са одабраним словним ликом (фонтом). Приказати технике читавања и приказа			коришћење Блумове таксономије. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да		
--	---	--	--	--	--	--

	слика, ако их одабрана графичка библиотека подржава и илустровати их кроз низ примера (слике могу да буду унапред припремљене од стране наставника, а ученицима се може задати да са интернета преузму одговарајуће слике, обраде их у програму за обраду слика и онда их увезу у своју апликацију). Могуће је ученицима приказати и увоз и пуштање звука коришћењем одабране библиотеке. Оставити ученицима дозу креативне слободе приликом избора цртежа који се програмски генерише. У циљу вежбања итерације и алгоритамског начина размишљања приказати ученицима низ задатака у којима се цртају правилни облици уз помоћ петљи (низ подједнако размакнутих концентричних кружница, низ подједнако размакнутих паралелних линија, низ кружница			наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да сепочетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и		
--	--	--	--	--	--	--

	истог пречника које се додирују, градијент боја, итд.). Подцртати корелацију са појмом линеарне функције који се обрађује у математици. Приказати генерисање насумичних бројева и употребу насумично генерисаних бројева на цртање насумично распоређених облика и насумични избор боја. Ако наставник процени да је могуће са одређеним ученицима урадити амбициозније пројекте (попут програмирања анимација и једноставних рачунарских игара), то може урадити било током додатне, пројектне наставе или редовне наставе тако да ти талентовани ученици раде групно или самостално по прилагођеном програму. Приказати ученицима могућност употребе референтних приручника, туторијала, видео-туторијала и интернет форума у циљу налажења потребних информација о			израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом пред-мету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.		
--	--	--	--	--	--	--

	примени библиотечких функција, алгоритама и релевантних делова програмског кода.					
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК (8)	При реализацији првог пројектног задатка, наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложеностју теме, расположивим ресурсима (знања, вештине и ставови које су ученици усвојили након тематских целина <i>ИКТ и Дигитална писменост</i>, техничке опремљености школе и других релевантних фактора). Ученици заједно са наставником пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник наглашава сваки корак, објашњава, иницира дискусију и предлаже решења. Посебну пажњу посветити развоју међупредметних компетенција, подстицању иницијативе и креативности, успостављању сарадничких и вредносних ставова код ученика.	Српски језик, техничко и информатичко образовање, ликовна култура, музичка култура, енглески језик, математика, физика, биологија, географија, историја, хемија, Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка. Корелација унутар предмета	Ученик ће бити у стању да: – уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму; – сарађује са осталим члановима групе у свим	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Будући да предмет <i>информатика и рачунарство</i> у седмом разреду треба, првенствено да развије вештине, навике, вредносне ставове и стилове понашања, требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. Вршњачко оцењивање). Препоручује се да		

	При представљању фаза пројекта (на начин већ описан у претходним разредима) понудити ученицима пројектне задатке који се баве реалним темама из школског или свакодневног живота. Циљ пројектног задатка је развијање и неговање: доступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа. Пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета, која се може остварити на оваквим и сличним примерима: – <i>Објаснићу ти</i> (Истраживање потреба вршњака када је вршњачко учење у питању (онлајн упитник) и анализа резултата; У складу са резултатима истраживања, израда видео-упутстава којима се демонстрира решавање задатака (математика, физика, хемија), објашњавају научни принципи,		фазама пројектног задатка: – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. У процесу оцењивања добро је користити портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења портфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично		
--	--	--	---	--	--	--

	представљају уметнички правци (књижевност, музика, сликарство, дизајн) демонстрира правилно извођење вежби (колут, шпага, трокорак...), појашњава програмирање у текстуалном програмском језику, описују поступци рада у изабраним апликацијама...; Постављање креираних ви-део-упутстава на youtube канал школе, обезбеђивање видљивости на школском сајту и промоција урађеног као аутентичног дидактичког средства намењеног свим ученицима школе); – <i>Школа је наша</i> (Истраживање потреба вршњака када је школски живот у питању – шта нам недостаје: ученички клуб за вршњачко учење, секција, интерно такмичење... (онлајн упитник) и анализа резултата; У складу са резултатима истраживања, сараднички рад на			праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир продуката учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника са стручним сарадником, уз коришћење Блумове таксономије. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично		
--	--	--	--	---	--	--

	дефинисању циља недостајуће школске активности, дефинисање годишњег програма рада, као и месечних активности, креирање логоа, избор потенцијалног простора у оквиру школе за реализацију предвиђеног програма, мапирање наставника–сарадника; Представљање идејног решења Ученичком парламенту и управи школе); – <i>Музеј који недостаје</i> (Школа је део шире друштвене заједнице и као таква може да допринесе њеној научно-културној сцени. Сараднички рад на дефинисању циља пројекта; Испитивање потреба ученика и мештана (онлајн анкета објављена на сајту школе и сајту локалне самоуправе; Анализа резултата анкете; Дефинисање годишњег програма рада, као и месечних активности (ученици описују активности детаљно – ако је тема хемија наводе научнике, научне			користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе.		
--	--	--	--	--	--	--

	концепте...), креирање логоа, избор потенцијалног простора у оквиру школе за реализацију предвиђеног програма, мапирање наставника–сарадника; Израда графичког рекламног материјала; Представљање идејног решења Ученичком парламенту и управи школе; Комуникација са локалном заједницом у циљу заједничке промоције школе као научно-културног чворишта); – <i>Зато што смо одговорни</i> (Истраживање о ставовима вршњака када је квалитет живота у локалној средини у питању (онлајн упитник о еколошким, културним, образовним потребама), анализа резултата и одабир проблема који вршњаци начешће наводе; Сараднички рад на изради предлога решења одабраног проблема, дефинисање плана акције; Представљање плана акције на нивоу школа (израђена мултимедијална презентација, постер и			Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да сепочетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом		
--	--	--	--	---	--	--

	лого) и одабир особа (ученика и наставника) које ће бити задужене за његово спровођење; Представљање плана акције на нивоу локалне заједнице (комуникација путем електронске поште са јединицом локалне самоуправе, домом културе...); Спровођење акције. Дobar пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл. који су настали сарадничким радом у облаку. У сарадњи са администратором школског сајта, идеје и продукте радове пројектних активности промовисати на сајту школе. Размотрити могућност учешћа на националним и међународним конкурсима. Пројектна настава у области Рачунарства је комплексан приступ настави и учењу који			предмету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.		
--	--	--	--	--	--	--

	најчешће користи методе као што су проблемска настава и учење засновано на истрази (питањима). Проблемска настава поставља пред ученике стварни проблем из живота који треба истражити и за који треба предложити могућа решења. Све врсте реалних животних проблема могу бити повод за проблемску наставу. Пронађена решења се могу тестирати и о њима се може расправљати. Истрагу можемо да дефинишемо као „потрагу за истином, информацијама или знањем”. Учење засновано на истрази почиње постављањем питања, наставља са истраживањем и завршава се проналажењем решења, доношењем разумних закључака, одговарајућих одлука, или применом нових знања или вештина. Обе наставне методе се фокусирају на развијање вештина за					
--	--	--	--	--	--	--

	решавања проблема, критичко мишљење и обраду информација. Оне дају најбоље резултате када су почетна питања /проблеми довољно отворени (одговор није могуће наћи једноставним укуцавањем у претраживач) и када ученици раде у малим тимовима или групама. Ове две методе су уско повезане и често се преклапају. Изузетно је важно имати на уму да у оба приступа нема нужно тачних и нетачних одговора. Свако решење може имати мане и врлине, а ученици морају да их анализирају и процењују. Наставни пројекат подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију унапред датог програма у циљу решавања пројектног задатка. За реализацију наставног пројекта могуће је користити рачунар или други програмабилни физички уређај.					
--	--	--	--	--	--	--

	Теме наставног пројекта треба осмислити тако да подржавају функционализацију знања ученика стечених учењем различитих предмета. Могуће теме наставног пројекта: – <i>Да ли живим здраво?</i> (Истраживање концепта „здрав начин живота”, утврђивање у којој мери лични начин живота ученика одговара овом концепту на основу података добијених програмирањем физичког уређаја да врши функцију бројача корака, креирањем програма за израчунавање индекса телесне масе...); – <i>Дигитална башта</i> (Истраживање услова за узгој зачинског биља у затвореном простору, креирање дигитализоване баште – програмирање физичког уређаја да мери влажност земљишта и сигнализира да ли је заливање потребно или програмирање физичког уређаја да, на основу очитане влажности земљишта, покреће					
--	---	--	--	--	--	--

	<i>мотор који омогућава аутоматско заливање; програмирање физичког уређаја да мери ниво осветљености места на коме се баишта налази и сигнализира да баишту треба поставити на друго место...);</i> <i>– Бицикл са сигнализацијом (Истраживање концепта „безбедност у саобраћају” у контексту визуелне сигнализације, програмирање физичког уређаја да симулира рад мигаваца и других визуелних обележја бицикла);</i> <i>– Интерактивни албум (израда програма у виду албума са: делима познатог уметника, архитектуре једне епохе, седам чуда Античког света... које се након клика увеличавају, неко време остају увећане а затим смањују на своје почетне димензије);</i> <i>– Ово је кретање (креирање анимираних модела који приказују промене физичких величина, као на пример: брзина, убрзање, потенцијална и</i>					
--	--	--	--	--	--	--

	<i>кинетичка енергија, а при задатом кретању објекта– вертикални хитац, кретање тела низ стрму раван).</i> <i>Сви елементи пројектног задатка морају бити реални.</i> Напомена: На првом часу, заједно са ученицима, формирати листу критеријума на основу којих ће се процењивати квалитет решења проблемских задатака. На овај начин, ученицима ће бити потпуно јасно шта квалитетно решење подразумева. Листа мора бити свеобухватна – не сме да се односи само на квалитет креираних програма, већ и на квалитет представљања и образлагања предложених решења.					
--	--	--	--	--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд часова:103-108

Недељни фонд часова:3

РАЗРЕД: СЕДМИ

Циљ наставног предмета: Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

ТЕМА И САДРЖАЈ	Начин остваривања садржаја	Начин Провере	Корелација Међупредметн е компетенције	Исход	Стандард	Напомена
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Основни садржаји Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гипкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких	Развијање физичких способности: брзине ,снаге,издржљив ости,покретљиво сти континуираним вежбањем анализирање и упоређивање -батерија тестова	Тестирања Мерења такмичења	Математика Физика Брига за здравље Естетска компетенција	– примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; – сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; – упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст; – примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу;	1.1.23 1.1.24	

способности.						
Атлетика Основни садржаји Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис. Бацање „вортекс-а”. Проширени садржаји Скок увис (леђна техника). Тробој.	-различитим облицима кретања усвајају се моторичка знања,умења и навике у складу са индивидуалним могућностима ученика	Мерење Такмичење Праћење напредовања Недеља школског спорта	Математика Физика Брига за здравље Естетска компетенција	– примени атлетске дисциплине у складу са правилима; – развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;	1.1.3 1.1.4 1.1.5 1.1.6 1.1.7 1.1.8 1.1.9 1.1.10 2.1.3 2.1.4 2.1.5 2.1.6 2.1.7 2.1.8 3.1.3 3.1.4 3.1.5	
Спортска Гимнастика Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Греда. Проширени	-Утицање на правилно држање тела корективним педагошким радом -подстицање ученика на самостално вежбање на тлу и на справама	Праћење Евиденција	Математика Брига за здравље Естетска компетенција	– одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; – примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности;	1.1.11 1.1.12 1.1.13 1.1.14 1.1.15 1.1.16 1.1.17 1.1.18 1.1.19 1.1.20 1.1.21 2.1.10	

садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби.					2.1.11 2.1.15 2.1.16 2.1.17 2.1.18 3.1.6 3.1.7	
Основе тимских и спортских игара Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре. Футсал: Игра уз примену правила. Рукомет: Игра уз примену правила. Кошарка: Сложенији елементи технике, тактике и правила игре. Активност по избору.	-савладавање индивидуалне технике и тактике континуираним вежбањем -неговање тимског духа -савладавање правила игре -игра	Одељењска, школска и међушколска такмичења	Грађанско васпитање Математика Физика Усмена провера знања Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Брига за здравље Естетска компетенција	– изведе елементе одбојкашке технике; – примени основна правила одбојке; – користи елементе технике у игри; – примени основне тактичке елементе спортских игара; – учествује на такмичењима између одељења;	1.1.1 2.1.1	
Плес и Ритмика Основни садржаји Вежбе са вијачом.	-Вежбе правилног држања тела -извођење плесова -употреба реквизита	Школске и ваншколске манифестације Усмена провера знања	Музичка култура Брига за здравље Естетска компетенција	– изведе кретања у различитом ритму; – игра народно коло; – изведе основне кораке плеса из народне традиције других	1.1.20 1.1.21 2.1.18 2.1.19	

Вежбе са обручем. Вежбе са лоптом. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази. Енглески валцер. Проширени садржаји Састав са обручем. Састав са лоптом. Састав са вијачом. Основни кораци rock n roll.				култура; – изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу;		
Полигони Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.	-компексно вежбање	Мерења	Математика Музичка култура Брига за здравље Естетска компетенција Вештина сарадње Решавање проблема	– вреднује утицај примењених вежби на организам; – процени ниво сопствене дневне физичке активности;		
Физичко вежбање и спорт Основни садржаји Основна подела	Предавање Радионица Рад на рачунару	Фер плеј турнир	Грађанско васпитање Компетенција за животно учење Вештина комуникације	– користи различите вежбе за побољшање својих физичких способности; – процени последице недовољне физичке		2.1.1 2.2.2 2.2.3

вежби. Функција скелетно-мишићног система. Основна правила одбојке. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању. Облици насиља у физичком васпитању и спорту. Навијање, победа, пораз решавање спорних ситуација. Писани и електронски извори информација из области физчког васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним			Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Вештина сарадње Брига за здравље	активности; – примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; – примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; – решава конфликте на друштвено прихватљив начин; – пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; – прихвати победу и пораз; – уважи различите спортове без обзира на лично интересовање; – примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; – повеже значај вежбања за одређене професије; – вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; – подстиче породицу на редовно вежбање;		
---	--	--	---	--	--	--

ситуацијама. Значај вежбања за одбрамбено-безбедносне потребе. Повезаност физичког вежбања и естетике. Породица и вежбање Планирање вежбања.						
Здравствено Васпитање Основни садржаји Утицај аеробног вежбања (ходања, трчања и др.) на кардио-респираторни систем. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај употребе воћа и поврћа и градивних материја (протеини и беланчевине) у исхрани. Подела енергетских напитака и последице њиховог прекомерног конзумирања.	Предавање Дискусија Сајам здраве хране Јавни час	Анкта	Биологија Ликовна култура Компетенција за целоживотно учење Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	– повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; – коригује дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; – користи здраве намирнице у исхрани; – разликује корисне и штетне додатке исхрани; – примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; – правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; – чува животну средину током вежбања; – препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака;		

Прва помоћ након површинских повреда (посекотина и одеротина). Вежбање у различитим временским условима. Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола. Додаци исхрани – суплементи. Вежбање и менструални циклус. Значај заштите репродуктивних органа приликом вежбања.				– води рачуна о репродуктивним ограничавањима приликом вежбања.		
--	--	--	--	--	--	--